לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

יום ג', י"ב באדר תשמ"ח, 1 במארס 1988 / שנה מ"ח מס' 13587 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

ערוץ 5 בצרפת: אסד ייפגש עם רייגן בז'נבה; בארה"ב צוחקים

ארנון יפה (צרפת) דליה רסאל (ארה"ב)

נשיא סוריה, חאפז אל אסד, יבוא לפגישה מיוחדת עם הנשיא רייגן בעוד שבועיים בג'נבה – מסר אמש ערוץ הטלוויזיה החמישי בצרפת.

לפי כתב הטלוויזיה, ג'ורג' שולץ הזמין את אסד לפגוש את הנשיא רייגן בג'נבה וזה נענה. רייגן יבוא במיוחד לשם כך לשווייץ.

במשרד החוץ האמריקני התקבלו הידיעות בעניין הפגישה המתוכננת בהפתעה מוחלטת ואף בתגובה של צחוק. פקיד אחד אמר ל"על המשמר" לאחר שפרץ בצחוק לבכי: "לשם מה ייפגש רייגן עם אסד? לקבל מנונו פיסטוק חלבי או משהו כזה?"

שמיר נתן לשולץ קצה חוט ושילחו אל חוסיין

השיב בשלילה על אחת משאלות הנסיך חסן ובאורח דו־משמעי על השנייה, תוך שהוא מבהיר שיש מקום להמשך התיווך ■ שה"ח האמריקני יפגוש היום את המלך הירדני בלונדון ■ אפשרות לסבב שיחות בסוף השבוע

"פגישה לבבית" בין ג'ורג' שולץ (מימין) לבין שר החוץ הירדני טהר מערי. (צילום: אי.פי)

דליה שחורי

מזכיר המדינה האמריקני, ג'ורג' שולץ, הציג אמש לרה"מ, יצחק שמיר שתי שאלות, אותן נתבקש לבדוק עם ישראל ע"י יורש העצר הירדני, הנסיך חסן, ורה"מ זייד א־ריפאעי, לקראת פגישת שולץ היום עם המלך חוסיין בלונדון.

נראה, כי שמיר השיב בשלילה על אחת השאלות ובאורח דו־משמעי על השנייה, והבהיר לשולץ, כי יש מקום להמשך התיווך שלו. ייתכן, כי שמיר אמר עוד, שיביא את שתי השאלות היום לדיון בקבינט, המתכנס להמשך הדיון המדיני. (סוף בעמוד 4)

חייל דקר חברו למוות בבסיס צבאי

ניצה רימון, עזרא אבירן

אהרון מימוני, חייל צה"ל בן 20, מת אתמול מפצעיו לאחר שנדקר ע"י חייל אחר.

אתמול בשעה חמש אחר הצהריים נתקבלה הודעה במשטרת (סוף בעמוד 4)

פרג' תומך בשולץ אך לא יפגוש בו

עת"ים, מנחם ענברי, סו"צ

סעיף השמדת ישראל המוזכר באמנה הפלשתינית כבר מזמן לא תקף – אמר אתמול אחה"צ ראש עיריית בית לחם, אליאס פרג', במהלך פגישה עם ראשי ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים בארה"ב, שהתקיימה במלון הילטון בירושלים.

עם סיום הפגישה, שהייתה סגורה לעיתונאים, אמר אליאס פרג', כי הוא תומך ביוזמת שולץ בכל ליבו והא מקבל אותה כמאת האחוזים. "עלימנת לקדם את השלום אנו זקוקים לתמיכה אמריקנית," אמר.

בתשובה על שאלה האם יש סיכוי שייפגש עם ג'ורג' שולץ אמר פרג', כי הכל פתוח. פרג' אמר עוד, כי סירב להיפגש עם שולץ היות ואינו יכול לשחות נגד הזרם. "אם יש סופת הוריקאן — זזים הצידה", אמר.

שלושה אינטלקטואלים פלשתינים, ביניהם שניים בעלי אזרחות אמריקנית, נימנים עם המשלחת שהוקמה על ידי אש"ף לקראת האפשרות של פגישה עם מזכיר המדינה האמריקני, ג'ורג' שולץ — על כך נמסר אתמול ממקור פלשתיני מהימן.

חברי המשלחת הם: אכרם הנייה, יו"ר אגודת העיתונאים הפלשתינים בשטחים, מי שגורש על־ידי ישראל לפני שנה, איברהים אבו לוגד ואדוארד סעיד, שניהם פרופסורים באוניברסיטאות אמריקניות. השניים האחרונים הם אישים בלתי תלויים, חברי המועצה הלאומית הפלשתינית. (סוף בעמוד 4)

קצין חינוך ראשי תא"ל נחמיה דגן, בראיון ל"על המשמר": להאשים את התקשורת זו שטות, הטמנת הראש בחול. עמודים 8־9

מזכ"ל מפ"ם יגיע היום לסין ל־10 יום

דורית גפן

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות, יגיע היום לפקינג בירת סין, לאחר שהוזמן ע"י האגודה הסינית להבנה בין העמים. הוא ישהה שם כ־10 ימים. אל מזכ"ל מפ"ם התלווה העורך הראשי של "על המשמר", מארק גפן.

בעת ביקורם בסין ייפגשו גרנות וגפן עם אישים בכירים במפלגה (סוף בעמוד 4)

"מלחמת ערים" בין עיראק לאיראן

רויטר, סו"צ

בגדד. – שני טילי קרקע־קרקע איראניים פגעו אתמול בשעות הבוקר בבגדאד, בירת עירק. דובר צבאי עיראקי מסר על הרוגים ופצועים רבים מקרב התושבים, וכי נהרסו מבנים, חנויות ומכוניות בשני רובעי מגורים בעיר, שמספר תושביה 4 מיליון.

שני טילי קרקע־קרקע נוספים מתוצרת עיראק נורו הלילה על טהראן – מסר רדיו בגדד. הוא הסביר ירי נוסף זה בהחלטתה הנחושה של עיראק "לחלום בטהראן עד שתיהרס".

איראן הודיע קודם לכן על שיגור 3 טילים לעבר בגדד, אשר כוונו לעבר בניין הרדיו והטלוויזיה ולעבר שני מרכזים צבאיים, הדובר העיראקי חזר על האזהרה שהושמעה על ידי הפיקוד הכללי של הכוחות העיראקיים, כי עיראק תבצע פעולת נקם: "כל הערים באיראן נחשפו להתקפות חיל האוויר העיראקי והטילים העיראקיים", אמר.

סוכנות הידיעות האיראנית הרשמית מסרה אתמול בבוקר כי התקפת הטילים היתה פעולת תגמול ל"התקפות עירקיות בשבוע שעבר על איזורים לא צבאיים של טהרן, שנדמו למות.) של 28 אזרחים לפחות".

עיראק ירתה אתמול בערב שלושה טילים על טהרן, נאמר בהודעה צבאית מעיראק. "הטילים העיראקיים ימשיכו להלום בטהרן עד שתיהרס ותקבור תחתיה את מנהיגיה", נאמר בהודעה.

רדיו טהרן מסר כי חיל האוויר העיראקי הפציץ אתמול מספר שכונות בטהרן, ובהתפוצצות זו נהרגו 16 בני־אדם ונפצעו עשרות, בין היתר נפגע בית חולים בעיר.

נשיא איראן, עלי חאמנאי, אמר בתגובה, כי איראן תנקוט בפעולות תגמול נרחבות נגד עיראק.

שר החוץ האיראני, עלי אכבר ולאיאתי, פנה למזכיר האו"ם להתערב על מנת לשים קץ להתקפות העיראקיות על ערים באיראן – מסר רדיו טהראן.

שר החוץ האיראני, מסר כי התקפת התגמול האיראנית כוונה "כדי למנוע התקפות נוספות של המטוסים העיראקיים".

בבגדד הועלה אתמול החשש כי בעקבות הפעלת הטילים נגד בגדד, עלולה להתחדש "מלחמת הערים" בין שתי המדינות השרויות במלחמה למעלה משבע שנים.

זו הפעם הראשונה במהלך שנה זו שטילים איראניים פוגעים בבגדד, לאחר שב"מלחמת הערים", בחודשים הראשונים של השנה שעברה, נהרגו ונפצעו אלפים באיראן ובעיראק בהתקפות על מרכזי אוכלוסיה.

יעקב רבי איננו

יעקב רבי, מבכירי העיתונאים שלנו, מראשוני מערכת "על המשמר", נפטר הבוקר בתל־אביב. בן 67 היה במותו. (דברים לזכרו — ראה בעמוד 2).

יעקב רבי (ולפני כן: רבינוביץ) נולד ב־1921 ביאסי שברומניה. עלה ארצה עם הוריו בשנת 1932. בוגר גימנסיה הרצליה. סיים בהצטיינות את הפקולטה למשפטים בבית־הספר למשפט וכלכלה בתל־אביב

ואת לימודי התואר הראשון בהיסטוריה כללית ובהיסטוריה של עם ישראל באוניברסיטה העברית בירושלים.

החל לעבור בעיתונות ב־1943. משלהי 1944 — ב"על המשמר". מילא שורה ארוכה של תפקידים מרכזיים בעתון — היה עורך מדורים פובליציסטיים וגליונות ערב־שבת, מזכיר מערכת, שליח מיוחד לארה"ב ועוד.

בשנים האחרונות התרכז בעיקר בכתיבה על נושאים אקטואליים, בענייני יהדות, תרבות וחינוך. קיים טור קבוע בענייני לשון. היה מפרסם בקביעות מאמרי הערכה על ספרים חדשים ב"דפים לספרות". מחוץ לעיתון פרסם מסות ומחקרים בענייני יהדות וציונות בכתב העת "גשר", תרם כמה ערכים על תפוצות ישראל וההיסטוריה יהודית לאנציקלופדיה למדעי החברה ואף נטל חלק בעריכת האנציקלופדיה הזאת.

יעקב רבי פירסם שני ספרים: "שיחות על עברית" (1977) ו"תשובת השנה" — ישן וחדש במועדי ישראל (1979).

זכה בפרס סוקולוב לעיתונאות (1972) ובפרס ברגמן לתרגום־מופת מיידיש.

בין הספרים הרבים שתירגם בתחום המדע, ההיסטוריה, האמנות, הספרות היפה — נזכיר את "הקיברנטיקה" לנורברט וינר, "בן העם" למוריס תורן, מבחר כתבי חיים ז'יטלובסקי, "פרקי־חיים" של ארתור רופין, "אמנות מצרים" מאת א. וולדרינג, הרומן "לדותו של לאי־יוצלח" מאת י. קלוגארו, מסות של פרופ' גרשום שלום ועוד. ערך מבחר כתבים של יוסף ימבור וספר מנחה־זכרון לאביו, מרדכי־מוטי רבינוביץ'.

ההלוויה תצא היום בשעה 2 אחה"צ מבית ההלוויות ברחוב דפנה לבית העלמין בחולון (נפגשים ליד השער החדש).

יהי זכרו ברוך!

התקשורת בשטחים — התפקיד החיובי

ההצעה החדשה־ישנה לסגור את השטחים מפני התקשורת נראית נואלת על פניה, אך היא ראויה בכל־זאת להתייחסות מפורטת. זאת מפני ששרים מסוימים שבים ומעלים אותה שוב ושוב, ואמש הודיע שמיר שבתנאים מסוימים הדבר ייתכן. גם היום מתקיימת סגירה חלקית ויומיומית של השטחים באמצעות צווי סגירה, שהשימוש בהם חופשי על־פי שיקוליו של המפקד בשטח.

הטענה העיקרית המצדיקה את סגירת השטחים לתקשורת היא שהתקשורת מעודדת מהומות, באשר תושבי השטחים יוצאים להפגנות כאשר הם רואים את מצלמות הטלוויזיה מתקרבות אליהן. צריך להיות עיוור או שוטה כדי לטעון, שמצבור האיבה והמרי המתפרצים היום מתושבי השטחים, תלויים בקיומן של מצלמות הטלוויזיה. מהומות והתקוממויות היו קיימות לכל אורך ההיסטוריה, הרבה לפני היות הטלוויזיה. הטלוויזיה איננה קובעת את המציאות, אלא רק את חוקי העברת המידע. הטענה כאילו הטלוויזיה היא הגורם למהומות בשטחים, דומה לטענה כאילו הטלוויזיה המציאה את הפוליטיקאים מאחר שגורלם נתון היום לשבט או לחסד לאופן בו הם מופיעים באמצעותה בציבור.

המטרה האמיתית של סגירת השטחים בפני מצלמות הטלוויזיה איננה למנוע זרימת מידע מן השטחים, אלא להביא מידע ממקורות רשמיים בלבד, כלומר, דובר צה"ל, בלי מעורבות של עיתונות חופשית, אלקטרונית או כתובה. בניגוד לטענה שהטלוויזיה מביאה מידע מעוות, יובא על כן דווקא עקב הסגירה מידע מעוות – מידע שכולו לעוס ומוטה על־ידי הגורמים הפועלים בשטח.

נוסף לעצם התפקיד הטבעי והמוכר בכל מדינה דמוקרטית המוטל על התקשורת, להעביר מידע חשוב, ממלאת התקשורת בעבודתה בשטחים שני תפקידים חיוביים וחשובים. האחד מפני אירועים חריגים, ובכך שמירה על נורמות מינימליות סבירות בהתנהגות צה"ל, וחשיפה של אלה־החורגים מן הנורמה. התפקיד השני הוא עצם הצגת המצב בשטחים בפני הציבור בארץ. ללא תקשורת בשטחים נחיה אולי בבועה נוחה ונעימה בצד הר־געש הפועל לצידנו, אבל נחיה מופתעים ובלתי מוכנים כאשר הלבה המתפרצת ממנו תאיים ממש על עצם קיומנו.

אזמל / רבין מול הרפז

רגע של אמת לתק"ם

התק"ם צריך להיות עתה בדילמה. במי לתמוך? בחייל שגיא הרפז, בן קיבוץ גשר, או בשולחו, יקיר התק"ם, שר הביטחון יצחק רבין.

אם יגנו את החייל, יהיה זה כאילו קבעו שפעל כחלל ריק. אם ימשיכו לתמוך ברבין, יתנו לגיטימציה למצבים הבלתי אפשריים אליהם נקלעים החיילים, כולל בני קיבוצים. עוד לפני שנודע שאחד החיילים המכים הוא בן קיבוץ גשר,

ה"רגע" בו צפו מיליונים

אמר ח"כ יאיר צבן: "אם יהיה לחיילים המכים עורך־דין טוב, הוא יזמן למשפטם כעד הגנה את שר הביטחון, יצחק רבין, שיבוא ויאמר שהפרות מסוג זה הן פועל יוצא ובלתי נמנע מהוראות שר הביטחון".

מזכיר קיבוץ גשר, דורי בר, הבטיח להעניק את מלוא התמיכה לשגיא, כולל המשפטית. הקיבוץ ודאי יקבל יעוץ משפטי מהתק"ם. האם ימליצו להזמין את שר הביטחון כעד הגנה? אכן, רגע של אמת לתק"ם.

יורם ע

נעמת תל-אביב-יפו

(נעמ"ת - תנועת נשים עובדות ומתנדבות)

שוק פורים

בינוי פורים-בדיזנגוף סנטר

הכניסה חופשית!

שוק פורים 1988 נעמת ת"א־יפו בלב דיזנגוף באדיבותו הרבה של מר אריה פילץ.

הפתיחה ביום חמישי 3.3.88 משעה 09:00—24:00,

ביום שישי משעה 09:00—15:00

ובמוצ"ש משעה 17:00—24:00.

בשוק: —

גלריה לתמונות מקוריות, ביתן דרום אמריקני, ביתנים לעבודות יד, להלבשה, כלי בית, מצעים, צעצועים, קוסמטיקה ומאכלים תוצרת בית.

באירועי השוק: —

ליצנים, איפור לפורים, סופרות חותמות על ספריהן, חברי כנסת, שחקנים ואנשי הסגל הדיפלומטי בארץ ימכרו בדוכנים.

ההגרלה הגדולה תיערך בשוק במוצ"ש בשעה 22.00

כל הכנסות השוק קודש למוסדות הילדים של נעמת ת"א־יפו.

ע"ל המשמר

ציורמצב

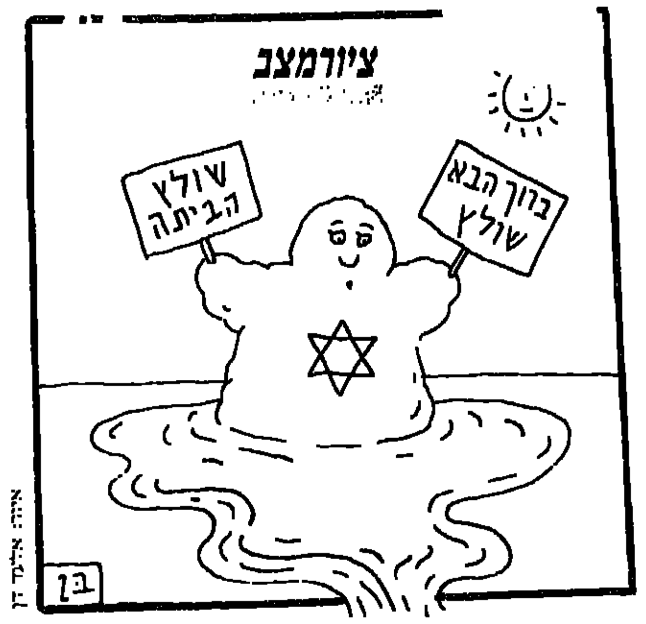

בשטח / היען איציק

מוכרים בלבד

האריש במפגינים המתייצבים חרשות לבקרים מול משרד ראש הממשלה בירושלים, היה אתמול יען דל בשר שהגיע במיוחד מחיקו התמים של עמק הירדן. מדי פעם הרכין היען את צווארו הארוך וטמן אותו בתקרובת שהונחה לפניו. עדת הצלמים שהנציחה את בואו לבירה בשליחות השלום כלל לא הטרידה אותו.

"שמי איציק" — הסביר שלט כתוב בכתב־יד שהיה תלוי על צוואר העוף הגדול, שאינו יודע לעופף. "אני מקיבוץ אשרות יעקב (איחוד). בבניין מולי יושב יצחק שמיר. כמוני הוא נוהג להטמין ראשו בחול,

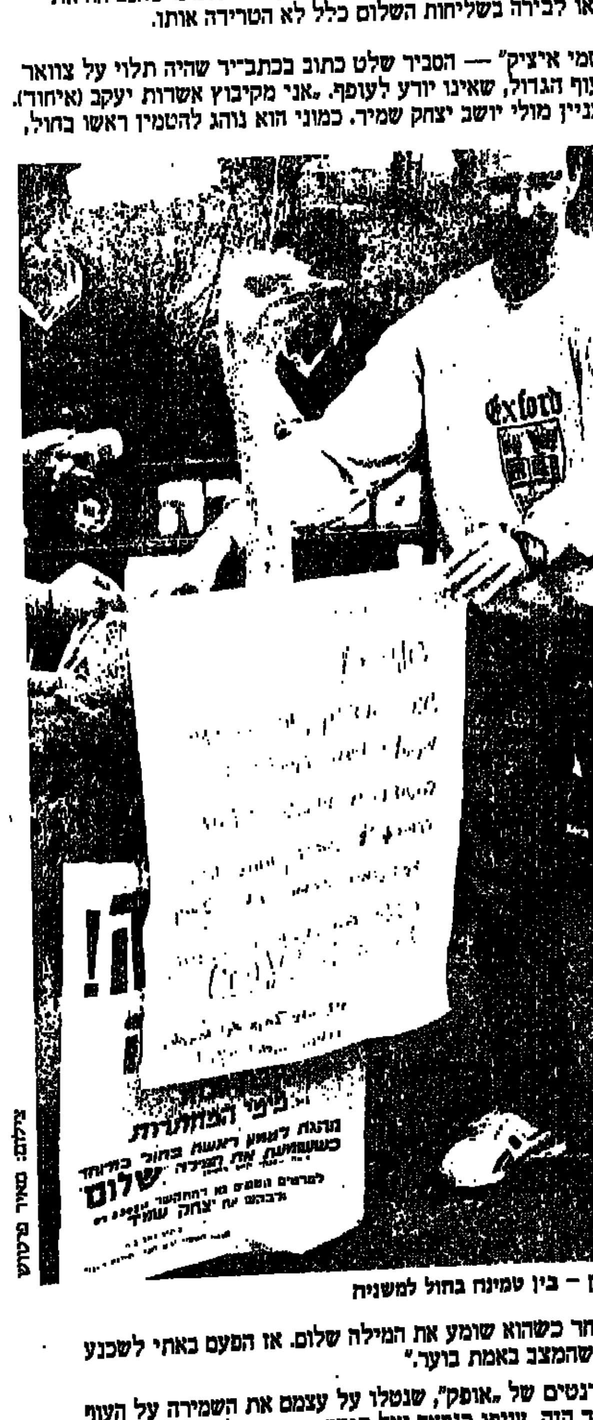

איציק – בין טמינה בחול למשניה

ובמיוחד כשהוא שומע את המילה שלום. אז הפעם באתי לשכנע אותו שהמצב באמת בוער."

הסטודנטים של "אופק", שנטלו על עצמם את השמירה על העוף המיוחד הזה, עייפו כנראה ועל הגדר הוסיפו שלט משלהם: "למכירה" בת יענה. סימנים מיוחדים: גבות עבותות. תכונות: תוקע ראשו בחול כל אימת שהוא שומע שמדברים על שלום". אגב, קונים לא היו.

בצלאל עמיקם

חוכמת זקנים/חריגים

אחרי זוועות מבט ליל השבת, מוציא צה"ל תדריכים חדשים בשאלה מהו חריג, מהן פקודות בלתי חוקיות, מהו המותר ומהו האסור. לאלה הייתי מציע לצרף קטע ספרותי נושן, מתוך "הסוחר מוונציה" לשקספיר. (תרגום: אבי עוז, עומד לצאת לאור בהוצאת "הקיבוץ־המאוחד"):

אם תדקרו אותנו — לא נזוב דם?
אם תדגדגו אותנו — לא נצחק?
אם תרעילו אותנו — לא נמות?
ואם תתעללו בנו — האם לא נתנקם?

רוביק רוזנטל

תמונת־מצב/ נ.ל. בת 8

הצדק והספונג'ה

בכל בוקר, כשילדים נרגנים מוחים קורי שינה וחושבים בזעף על המורה, גועלים רייבוק, שומעים חדשות לילדים מפי אלכס אנסקי, לוקחים את הסנדביץ' שאבא הכין ורצים לבית הספר — בכל בוקר כזה, נ.ל. בת השמונה לוקחת סמרטוט, דלי ומגב, והולכת לעבוד עם אמא בספונג'ה.

לפני ארבעה חודשים הפסיקו בבית־ספרה בבאר שבע את לימודיה, והודיעו לאמה שיש כוונה להעביר אותה לבית־ספר אחר, שרמתו נמוכה. האם סירבה בתוקף. הילדה המשיכה לבוא לבית הספר, אבל המורה התעלמה והחברים לכיתה הציקו. אמא שלה, אישה צנומה ומיואשת, סרבה לוותר. "אני מעדיפה שתבוא איתי לנקות, מאשר שתלך לבית הספר ההוא", היא אומרת.

עכשיו, כאמור נ.ל. רכשה ניסיון וותק בספונג'ה. היום יילך אבא שלה לכלא, לעשרים יום. "אני מבין ללב ההורים שיש להם סטיגמה על בית ספר זה או אחר," אמר השופט רבי בגזרו את דינו של האב. "עם זאת אני סבור, שטובת הילדה להיות במוסד מאורגן. בית משפט זה רחוק מלחשוב שמאסרים הם עונש הולם במקרים כאלה, אך לעיתים אין דרך לבית משפט לאכוף את החוק אלא להטיל עונש".

השופט רבי נתן להורים שבעה ימים לשלוח את הילדה ללמוד. היום, היום השמיני, יילך האב לכלא. נגד האם הוטל מאסר על תנאי בלבד, כדי שיהיה מי שיטפל בילדה. המערכת השיפוטית מיצתה אפוא את הדין עם האשמים. נ.ל. תמשיך לעשות ספונג'ה, אמא שלה ממשיכה לחשוב, בתמימותה, שתצליח לכופף את המערכת ותביא לכך שבתה לא תאולץ ללמוד בבית־ספר לילדים נחשלים. אבל זה כבר פרט שולי. העיקר שהצדק ניצח.

שלי יחימוביץ'

את"מ/ דון ריווי

לא שוכחים חבר

דון ריווי נחשב לאחד האנשים הפחות סימפטיים בכדורגל האנגלי. הוא הוקע על־ידי הפטריוטים המקומיים בתור רודף־בצע, שלא היסס לנטוש את משרת מאמן הנבחרת האנגלית לטובת הצעה קוסמת מן האמירויות עשירות הנפט.

ריווי הואשם גם בקשירת קשר להטיית תוצאות משחקי הכדורגל וההתאחדות האנגלית אסרה עליו לאמן או לנהל קבוצה, למשך עשר שנים, כעונש.

אבל כיום, ריווי הוא שבר־כלי. הוא חולה במחלה ניוונית קשה והרופאים אינם מאמינים שיחיה יותר משלוש שנים. התקווה האחרונה, לגביו, היתה לטוס למוסקווה, שם, כך נאמר לו, עוסקים בנסיונות רפואיים באמצעות תרופה חדשנית ויקרה. הצרה, שדי קשה להגיע לברית־המועצות, גלאזנוסט או לא, וקשה לפציינטים זרים, שאינם נמנים עם המקורבים לצמרת הסובייטית, לקבל טיפול בקליניקה.

לעזרתו של ריווי, בן ה־60, נחלצו השייח'ים העשירים של איחור נסיכויות המפרץ. הם הטיסו אותו למוסקווה, לאחר שהפעילו קשרים כדי להתגבר על הביורוקרטיה הסובייטית ודאגו לכך שמאמן הכדורגל

דון ריווי

יזכה לטיפול המסור ביותר. זה לא עלה הרבה, במושגי פטרו־דולרים. רק כ־25 אלף דולר, שהם כטיפה במפרץ, בהשוואה ליותר מחצי מיליון דולר שקיבל ריווי בחוזה שלו כמאמן. לא שוכחים חבר.

עופר ניר

עורך "עמודאחורי": אפי לנדאו

יעקב רבי תמונה

על משמרתו, עד הסוף

לפני שבוע ימים צילצל אלינו רבי וביקש שנקבל ממנו רשימה קצרה בטלפון. הוא הכתיב לנו את הרשימה „מזג אוויר ומזג לשון", שנתפרסמה בחוברת האחרונה של „חותם".

ידענו כי מחלתו החמירה, חשנו עד מה קשה עליו המלאכה, אך כיבדנו והערכנו את רצונו שלא לשמוט את העט מידו, להמשיך לכתוב ולו גם בקשיים עצומים.

כזה היה רבי. כל ימיו היו קודש לעבודתו הספרותית־עיתונאית והוא חש כי בלעדי יכולת העבודה הזאת חייו אינם חיים.

מכאן הדביקות העקשנית הזאת במשימה, המאמץ העצום לתרום מידיעותיו ומכשרונו אף מעבר לגבול הסביר של יכולתו הפיסית.

יעקב רבי היה עילוי. אנו יכולים לומר זאת עליו בלא חשש של הגזמה. היה לו זיכרון פינומנאלי; כושר קליטה בלתי־רגיל; ידע נרחב בתחומים רבים ושונים של מדעי־הרוח ומדעי־החברה. היה בבחינת „אנציקלופדיה חיה".

בשנת 1972, כאשר הוענק לו פרס סוקולוב, מנה רבי כ־1200 מאמרים, מסות ורשימות מפרי־עטו, שנתפרסמו רובן בעיתון זה. מאז נתווספו עליהם עוד כאלף מאמרים, ו„הקורפוס" הגדול הזה מהווה אוצר בלום של ידע, השכלה וחוכמה. כי רבי לא היה ארודיט יבש, אדם שהוא מאגר של ידיעות, אלא אישיות בעל השקפת־עולם ייחודית, שידע להפוך את עושר ידיעותיו למסכת חיה של התייחסויות — לתופעות בחיי הרוח והחברה, למאורעות בתולדות ישראל והעמים.

היה מעורב גם בפולמוסים ובוויכוחים על דמותה של המדינה ועל שאלות העומדות ברומו־של־עולמנו. תמיד היה עוסק בגופו־של־עניין ונזהר שלא לפגוע בסגיעות אישיות בבני־הפלוגתא שלו וביריביו. הליכותיו, סגנונו התרבותי הרהוט, לא נטלו את העוקץ מקביעת־עמדותיו, שהיו לעיתים נחרצות, אך מעולם לא נפגם הטון התרבותי והסובלני בוויכוח.

רבי תרם הרבה גם לטיב הלשון בעיתונות שלנו. כתיבתו היתה נקייה ממליצה, מדויקת, מסויגת, לשונו היה אך תיקנית, ניזונה מן המקורות ועם זאת בעלת מעוף ומשוחררת מנוסחאות שחוקות.

במותו הסתלקה מתוכנו אחת הדמויות המרכזיות בעיתונות העברית בת־זמננו.

א.ב. יפה

● הצבא היפני תובע חיזוק ניכר של הכוחות הצבאיים היפאניים בעשור הבא, כדי להתמודד עם איום כלשהו מצד בריה"מ — על כך דיווח אתמול היומון — „יומיורי שימבון".

העתון [illegible] כי [illegible] של הסוכנות להגנה (משרד ההגנה) קורא ליפן לפתוח את [illegible] אובייטית על האי הצפוני ביותר שלה — הוקאיידו [illegible] סיוע מיידי מארה"ב.

● אוכל[illegible] להגיע ל־3 מיליארד נפש במהלך שנה זו, זאת אמר היום [illegible] יו"ר האגורה לאוכלוסיית אסיה ולפ[illegible]. לדבריו [illegible] אסיה ינסו לצמצם את גידול האוכלוסי[illegible] אחר עד תום המאה הנו[illegible].

● תושבי מקסיקו סיט[illegible] עתה מירפית בצורה [illegible] כשהעיר כולה מכוסה במסך [illegible] יום ה' בשבו[illegible] שעבר. העיר כוסתה במסך ערפית הסמיך ביו[illegible] שנה זו. [illegible] נרשמה איכות אוויר של 298 [illegible] המתאורות כ[illegible] לבריאות [illegible].

● [illegible] לפני מספר חודשים [illegible] את פשעם — על [illegible] הרישמית. [illegible] להורג בתליה [illegible] 5 אנשים אחרים, שאף הם נמצאו אשמים [illegible].

● [illegible] משרד הבריאות, ובכלל זה את ניהול בתי [illegible] 24 שעות ביממה ולא רק חצי יום כפי שזה היום — אמר [illegible] ניסים, בהופיעו אתמול בפני חברי ועידת הנשיאים בירושלים.

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121, טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבזנר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מצרים מגיבה בחיוב ליוזמת שולץ

אורי הורוביץ, יהודה צור, קאסם זייד, יצחק שור

מצרים הגיבה אתמול לראשונה בחיוב על יוזמת השלום של השר שולץ. שגריר מצרים בארצות הברית, עבדל ראוף אל־ריג'י, אמר אתמול בראיון ברדיו מונטה קרלו, כי לראשונה חותרת ארצות הברית בהצעותיה האחרונות להסכם שלום מלא ולא חלקי.

לדבריו משוכנעת עתה ארצות הברית, כי על מנת להגיע לשלום מלא באזורנו יש ליישם את החלטת מועצת הביטחון 242, על בסיס העיקרון של שטחים תמורת שלום.

מקורות במצרים סבורים בעקבות השיחות שניהל לאחרונה שולץ במצרים, כי קיים עתה הקשר ההכרחי בין שני השלבים בהצעתו של שולץ, בין שלב המעבר על עתיד השטחים לבין שלב הפיתרון בו ייקבע מעמדם הסופי של השטחים.

שר החוץ האמריקני לשעבר, הנרי קיסינג'ר, אמר בראיון ביום א' כי „מוטב לארצות הברית לא להיכנס למעורבות בסיכסוך המזרח תיכוני, מאשר לגרום למבוי סתום".

לדבריו, „אם לא יגלה שולץ זהירות, יאבד את שני העולמות גם יחד; הישראלים יאמרו כי בגד בהם, ואילו הערבים יראו בו כמייצג האינטרסים של ישראל". קיסינג'ר הוסיף כי המצב העכשווי במזה"ת שונה מזה שהיה בתקופה בה פעל הוא עצמו, „כאשר אני הייתי שם, כיתרו הישראלים את הארמיה המצרית השלישית וצבאם לחץ על שערי דמשק". הוא אמר כי בישראל פועלים עתה „זוג של בחורים נוקשים ביותר, רה"מ שמיר ושר החוץ פרס".

סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, אמר אתמול כי לדעתו ישנו רוב של 68 חברים בכנסת, התומך בהצעותיו של שולץ, ביניהם לפחות שניים מחברי הליכוד.

שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקובי, הזהיר אתמול כי „החמצת היוזמה האמריקנית עלולה להיות בכייה לדורות", והוסיף כי „לא ניתן להגיע לפריצת דרך מדינית בין הערבים ומדינת ישראל ללא מעורבות של ארצות הברית".

לדבריו, העיקרון של שטחים תמורת שלום, דרוש לישראל על מנת להבטיח את ביטחונה ולהימנע בעתיד משליטה על אוכלוסיה גדולה כמו בדרום־אפריקה ובלבנון. יעקובי הוסיף, כי כאשר ירדן והפלשתינים יראו עצמם כשותפים בתהליך המדיני, יהיה טעם למאבק במדינת ישראל על אי החמצת הזדמנות זאת.

מנהיג אש"ף יאסר ערפאת, העביר אתמול הודעות „דחופות" לשגרירי צרפת, בריטניה, יוון, ספרד ותוניס בהן תקף את יוזמתו של מזכיר המדינה האמריקני ג'ורג' שולץ. בהודעה נאמר כי „אחת המטרות של מיתקפה דיפלומטית אמריקנית זו, היא להכשיל את התקוממות העם הפלשתיני בשטחים הכבושים".

נציג אש"ף בפאריס, איברהים סוס שיגר אתמול מכתב ל־16 אלף ראשי ערים וישובים בצרפת [illegible] מהם לפעול ליציאת [illegible] מהשטחים. באיגרת [illegible] מראשי הערים לתרום [illegible] לרכישת תרופות ומזון [illegible] הפלשתינים בשטחים.

תלמיד תיכון בי-ם נמצא מת בכביש

עתי"ם

תלמיד גימנסיה רחביה בירושלים, בן 15, נמצא אתמול מוטל ללא רוח חיים ברחבת החנייה שבבניין בו הוא מתגורר.

אתמול בבוקר לא הגיע הנער לבית־הספר. תלמידי כיתתו יצאו סמוך לשעה 9 בבוקר לטיול באיזור בית־הספר, אשר נמצא בקירבת דירתו של הנער.

חברו של הנער החליט לסור לביתו לבדוק את הסיבה לאי הופעתו בבית־הספר משהתקרב לבנייו התגלה לעיניו המחזה המזעזע. הנער היה מוטל על מרצפת החנייה ללא רוח חיים.

החבר הזעיק את אנשי [illegible] אותה שעה בבניין, ומייד הגיעו למקום גם צוותי מד"א ומשטרה שניסו להחיותו ללא הצלחה. [illegible] הנער של משטרת ירושלים [illegible] בחקירה בנסיבות המוות.

ממימצאים ראשונים עולה, [illegible] הנער מת כפי הנראה [illegible] קפיצה מהקומה ה־13 [illegible] גופו של הנער נמצא מכתב [illegible] בכתב ידו ובו הוא כותב כי [illegible] אוהב את אחיו.

הליכוד התיר לדוד מגן להגיש הצעת חוק לפיזור הכנסת הזו

יצחק שור, יהודה צור, קאסם זייד

הנהלת הליכוד התירה לדוד מגן להניח על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית לפיזור הכנסת ה־11 ולעריכת הבחירות ב־26 ביולי.

יו"ר סיעת המערך, רפי אדרי, אמר אתמול כי סירובו של שמיר למהלכיו של שולץ יביא לפיתרון כפוי באזורנו, ויאלץ את ישראל לוותר על צרכיה החיוניים.

אדרי אמר כי אם ישוב שולץ לארצות הברית בידיים ריקות, יציע להקדים את הבחירות לחודש מאי. הוא דחה את הצעת הליכוד לקיים את הבחירות ביולי־אוגוסט, כהם נופשים ישראלים רבים בחו"ל.

יו"ר סיעת הליכוד, חיים קופמן, הזהיר אתמול בהנהלת סיעתו מפני יוזמות שולץ, אשר לדבריו נוגדות את האינטרס הישראלי ואת זכותה של ישראל על יהודה, שומרון ועזה.

שרה דורון היו"ר השניה של הליכוד, אמרה כי סיעתה דוחה ניסיונות של גורמים ישראליים וממשלות זרות להפעיל לחץ על ישראל.

עולי אתיופיה יפונו במהרה ממרכזי הקליטה

יוסף גלילי

הסוכנות היהודית ומשרד הקליטה החליטו על פינוי מואץ של עולי אתיופיה ממרכזי הקליטה.

ראש מחלקת העלייה, אורי גורדון, אמר, כי 3000 עולי אתיופיה שוהים במרכזי קליטה בתנאי דיור גרועים ובלתי נסבלים, קרוב לארבע שנים. הדבר גורם לתופעות של חוסר אימון כלפי המערכת. לדבריו, מן ההכרח להעביר את 3000 עולי אתיופיה למקומות יישוב מבוססים, כדי להבטיח קליטה הולמת בגיבוי האוכלוסייה הוותיקה.

העובדים השביתו את הבורסה בתל־אביב

[illegible] אבשלום קווה

[illegible] בתל־אביב [illegible] הצהריים בשביתה [illegible] מועצת פועלי תל־אביב [illegible] של שנת 87.

מטה המאבק של העובדים ממוקם ב[illegible] בתל־אביב. הוועד הודיע אתמול, כי השובתים מוכנים לעבוד בימי השביתה בבתי החולים בעיר. אתמול הושבתו שירותי המרכזיה והטלקס והעובדים נצטוו שלא לעבוד שעות נוספות.

מזכיר חטיבת הבנקים וחברות הביטוח במועצת פועלי תל־אביב, ציון שמע אמר אמש, כי ההנהלה דורשת שבמסגרת הסכם השכר תינתן תוספת הוותק אך זאת בתנאי ששכר העובדים יופחת. העובדים מתנגדים לכך בכל תוקף.

היום בבוקר אמורים הצדדים לסכסוך לחדש את המשא ומתן בהשתתפות ציון שמע. לטענת האחרון, נושא הוותק הוא בגדר „בעייה אופטימית" שניתן להתגבר עליה בקלות יחסית.

נוכח השביתה הכללית יושבת היום המסחר בבורסה. גם אם תושג פשרה בין הצדדים לא יחודש המסחר מחר בגלל חג הפורים. יצוין, כי בכל תולדות הבורסה טרם היתה שביתה בסדר־גודל זה.

75 פלשתינים נהרגו בשטחים מאש צה"ל

אבי בניהו

מאז תחילת האירועים בשטחים בראשית חודש [illegible] בגדה המערבית וברצועת עזה 75 פלשתינים מאש [illegible].

על פי נתונים של דובר צה"ל, נפצעו בגדה וברצועת [illegible] החודשים האחרונים 645 פלשתינים במהלך פיזור [illegible] אירועים אלימים אחרים.

בשטחים נפצעו גם 151 חיילי צה"ל בדרגות פציעה [illegible] בינוני, וכן 84 אזרחים ישראלים בגדה ועוד שישה [illegible].

בצער רב הננו מודיעים
על פטירת יקירנו
יעקב רבי
מבכירי העתונאים
מראשוני העורכים של „על המשמר"
ההלוויה תצא היום, יום שלישי, י"ב באדר תשמ"ח 1 במרס 1988, בשעה 2.00 אחה"צ, מבית ההלוויות העירוני ברחוב דפנה 5, לבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים
תמר רבי והמשפחה

אבלים וכואבים
על מותו של
יעקב רבי
מעמודי התווך של העיתון
איש ספר והגות
בית „על־המשמר"

ביום השלושים לפטירת חברנו
יוסף (פירי) שחר
נתיחד עם זכרו היום יום ג' י"ב באדר תשמ"ח 1.3.88
בשעה 16.00 נעלה לקברו לגילוי המציבה
המשפחה
וכל בית העוגן

המכים משכם והורגי השניים בכפר עבוד שוחררו ממעצרם

צעיר נהרג מירי צה"ל בכפר ליד שכם ● ח"כ סרטני: מתנחלים פרעו בערבים בכפר בורקא

אבי בניהו, יצחק שור, עתי"ם

בתום חקירת המשטרה הצבאית, בעניין הכאתם של שני צעירים בסוף השבוע, החליט אתמול אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, לאחר שהתייעץ עם הפרקליט הצבאי הראשי, לשחרר את המעורבים בפרשה ממעצרם.

הקצין, רס"ן יוסי חדר והחיילים שגיא הרפז, יהודה אנגל, אריה מועלם ורונן ששון, הוצאו לחופשה.

חומר החקירה של המשטרה הצבאית הועבר אתמול לפרקליט הצבאי של פיקוד המרכז, סא"ל דוד חוו, והחליט בקרוב אילו אמצעים משפטיים ינקטו כנגדם.

בחקירתם טענו החיילים, כי לאחר שיידו לעברם אבנים, שמדי פעם פגעו בהם ובחבריהם, אבדה סבלנותם ולכן היכו את השניים. ככל הנראה, יועמדו הקצין וארבעת החיילים לדין משמעתי.

השופט: אפשרות של הגנה עצמית

נשיא בית משפט השלום בירושלים, השופט אהרון שמחה, שחרר אתמול בבוקר בערבות של 2500 שקל את נחמיה שניידר (45) ומשה בהגון (37) מהיישוב נוה צוף, החשודים בגרימת מותם של שני תושבי הכפר עבוד.

נציג המשטרה סמ"ר יעקב סבאג לא התנגד לשחרור. הוא סיפר, כי במוצאי שבת סמוך לשעה 9.30 בערב נסעו השניים ביחד עם רפי בן נסט במכוניתו של בן נסט בדרכם מנוה צוף לישוב בית אריה, דרך הכפר עבוד. במרכז הכפר ניתקלו במחסום ושם הותקפו באבנים.

השלושה נחלצו מהרכב ונכנסו לחצר סמוכה בה הסתתר אחד ממיידי האבנים, אך אז הם הותקפו ע"י תושבים אחרים. רפי בן נסט הוכה באלה כבדה בראשו ונחמיה שניידר ירה על מנת לחלצו. כתוצאה מהירי נפגעו שניים מתושבי הכפר שמתו אחר כך מפצעיהם בבית החולים בראמאללה.

השופט שמחה קבע, כי הראיות מראות אפשרות של הגנה עצמית, אין חשש של התחמקות החשודים והחקירה המשטרתית הסתיימה.

צעיר נהרג בכפר בורין

צעיר ערבי נהרג אתמול מאש חיילי צה"ל בכפר בורין שליד שכם.

בשעות הצהריים נירגם סיור של צה"ל שהיה במקום באבנים ובמטילי ברזל. הכוח ניסה לחלץ עצמו, בירי גז מדמיע וכדורי גומי. הירי שילהב את הרוחות, והכוח נקלע לסכנת חיים. מפקד הכוח ירה לעבר המפגינים ובירי נהרג הצעיר.

כרוזים מ„אמנה" לערבים

מקורות צבאיים אישרו אתמול כי מספר בקבוקי תבערה הושלכו ביום א' בלילה לעבר קו 60, בעת שהיה בדרכו מירושלים לחברון. לאוטובוס לא נגרם כל נזק ולא היו נפגעים.

לטענת תושבים מקרית־ארבע הושלכו על האוטובוס בבת אחת 6 בקבוקי תבערה בעת שחלף ליד דהיישה ורק נס לא פגע אף אחד מהם באוטובוס. מספר נוסעים ירדו מהאוטובוס וירו לעבר דמויות שנראו נמלטות מהמקום. מהירי לא נפגע איש.

„אמנה" — תנועת ההתיישבות של גוש אמונים חילקה בשני הלילות האחרונים כרוזים בשפה הערבית, בכרוזים נאמר: „אל שכנינו הערביים השלום. חזרנו אל ארץ־ישראל, כי היא נחלת אבותינו ככתוב בתורה ובקוראן. אנו נשאר כאן לנצח. החלום על פלשתין ערבית הוא חלום הבל, אנו קוראים לכם לחיות בשלום בתחומי ארץ־ישראל".

לעצור השתוללות המתנחלים

ח"כ אמירה סרטני פנתה אתמול לשר הביטחון רבין, בתביעה שיעצור את השתוללות המתנחלים כלפי אזרחים ערבים בשטחים. בידי סרטני מצויות עדויות על השתוללות מתנחלים. מהיישוב הקהילתי „חומש" נגד תושבי הכפר בורקא, במצפון לג'נין, ללא התגרות מצד תושבי הכפר.

המתנחלים ירו ביום ו' האחרון בסביבות 17.00 מנשק אוטומטי והסתערו על הכפר. חיילים שנמצאו באיזור הגיעו למקום לקול היריות, אך היו חסרי אונים נוכח תוקפנות המתנחלים. ח"כ סרטני העבירה לשר הביטחון פרטים על המקרה ומספר מכוניות, ותבעה למצות הדין עם הפורעים.

נפצע בניסיון לדרוס חייל

ניסיון לדרוס חייל במכונית „פולקסוואגן" היה אתמול ב־3 אחה"צ במחנה הפליטים נוסייראת ברצועת עזה.

חיילי הכוח פתחו באש לעבר הרכב שהמשיך בדהירתו. לאחר כ־30 מטר עצר הרכב ומתוכו נמלט צעיר מקומי פצוע, ונתפס לאחר מרדף.

שני תושבים מקומיים פצועים מירי הגיעו בכוחות עצמם לבית החולים. בצה"ל בודקים אם השניים מעורבים בתקרית.

כתבי אישום לקוברים מסאלים

לבית הדין הצבאי ביפו הוגשו אתמול כתבי האישום ובקשה למעצר עד תום ההליכים נגד שלושת חיילי צה"ל, שהשתתפו ב„תקרית החפור" בכפר סאלים, בה כיסו באדמה ארבעה מתושבי הכפר.

השלושה, רס"ר צ'רלי דנינו, טוראי יאיר ניסימי וטוראי דרור סנג'כהן מואשמים בתקיפה בנסיבות מחמירות, ובהתעללות. רס"ר דנינו מואשם גם בהתנהגות שאינה הולמת את דרגתו ומעמדו בצבא ובהדחה בחקירה.

דנינו וניסימי נמצאים במעצר ואילו סנג'כהן שוחרר ממעצרו לאחר שהחקירה נגדו הסתיימה. אולם, התביעה הגישה גם נגדו בקשה למעצר עד תום ההליכים.

הטרקטור היה נהוג בידי אזרח בתפקיד, ונגדו מתנהלת כימים אלה חקירה במשטרת ישראל.

כתב אישום נפרד הוגש נגד רס"ר צ'רלי דנינו. הוא מואשם בהדחה בחקירה. לטענת התביעה, הורה נאשם זה לנהגו טוראי יאיר ניסימי למסור בחקירתו עדות שקר לפיה שניהם לא היו כלל באזור בעת שהתחוללה התקרית. על פי כתב האישום אמר דנינו לנהגו: „אתה זוכר, אנחנו לא היינו באירוע, נסענו לבית הספר לפני כן. אם ישאלו אותך — תגיד ככה".

אש, עשן ו...עוגות בהר חברון

מנחם ענברי

אתמול בערב היה דווקא די רגוע בהר חברון. ביקרתי בכפר דורא אצל ידידים, אבל ביציאה מן הכפר נקלעתי לסיטואציה סוריאליסטית, שאילמלא השתתפתי בה לא הייתי מאמין.

מחסום אש בוער יצר סביבו מעמד מיוחד: כבאית של צה"ל מכבה את האש, צעירים ערבים ש„נודבו" לסלק את הצמיגים העשנים לאחר שכובו ותור של נהגים קצרי רוח שרוצים להמשיך בדרכם. עד כאן — מחסום „רגיל".

ואז מגיעים המתנחלים ומחלקים עוגות לחיילים. הערבים תופסים יוזמה ומתחילים לכוון את התנועה. כל השחקנים הראשיים בשטחים סביב מחסום עשן אחד: צה"ל מנסה לכבות את האש, המתנחלים מחלקים עוגות, והפלשתינאים מנסים לנתב את דרכם...

„נשים שנמאס להן" רוקמות „מפת שלום"

דורית גפן

נמאס לנו מהקיפאון המדיני, ל־הרבה נשים נמאס מהאלימות ב־שטחים, נמאס ממה שקורה לחיילים שלנו ולפלשתינים, נמאס ממה ש־קורה במדינה ורצינו להביע את מה שאנחנו מרגישות — אמרה אתמול נרנרה סבירסקי, חברת ועד הנשים שהוקם אך הוקם. לדבריה הן רוצות להשפיע על ממשלת ישראל כדי שזו תיכנס מיד למו"מ למען פתרון של שלום.

קבוצת הנשים יוזמה את „מפת השלום", העשויה מפיסות בד ש־עליהן חתומות נשים המזדהות עם קריאת ועד הנשים. במסיבת עיתונאים בת"א הציגו חברות ה־קבוצה יריעה גדולה, שבה נתפרו כבר כ־1,000 פיסות בד. אורכה של המפה הגיע ל־30 מ' עוד בטרם נעשה לרעיון פרסום פומבי. הכנת המפה החלה לפני שישה שבועות.

הנשים הבהירו כי אינן מייצגות ארגון או גוף מפלגתי כלשהו, והן קוראות לכל הנשים בישראל להימצא על מפת השלום, ולשלוח משבצות בד חתומות בגודל 20 על 20 ס"מ, לכתובת „נשים" ת.ד. 36448, ת"א. את מפת השלום מתכוונות הנשים להגיש לראש הממשלה תוך כדי מצעד בירושלים באפריל.

שנה למותו של מאיר יערי

חזן סיפר על 60 שנות חברות ושותפות, בכנס לזכרו בגבעת חביבה

חיים מרגלית

„האמונה, התקווה והחזון הם הבסיס להמשך קיום הקיבוץ הארצי" הכריז יעקב חזן בדיון שהתקיים ביום הזיכרון למאיר יערי, שנערך אתמול בגבעת חביבה, במלאות שנה לפטירתו. חזן סיפר על 60 שנות חברות ושותפות בינו לבין מאיר יערי, שבמרכזן תנועת השומר הצעיר.

הוא עמד בדבריו על השואה, שנשארה כפצע פתוח בתנועת השומר הצעיר והקיבוץ הארצי. השואה שמה שהיה לפניה לא נרפא ולא חזר, וגילה אופטימיות באשר לכוחה של התנועה ולעוצמתו של הקיבוץ הארצי.

יום הזיכרון למאיר יערי נפתח בהרצאה של דוד זית על דרכה של התנועה וצמיחת הקיבוץ הארצי.

פרופ' אלקנה מרגלית — עמד בדבריו על האלמנטים הסותרים בדרכו של השומר הצעיר. תנועה שנאבקה עם לחצים ששאפו לצנטראליזם, ולמרות אלה הכריעה במצע הקיבוץ הארצי על אוטונומיה של כל קיבוץ, האחראי להתפתחותו היהודית. בדיון השתתפו בתיה רנציגנר, אבישי גרוסמן, אלי צור ויעקב חזן.

באזכרה למאיר יערי שהתקיימה לאחר הדיון העלה אלי נצר קווים לדמותו. רחל יערי־גרול, בתו של מאיר וחברת קיבוץ מרחביה, סיפרה על אביה ומשפחתה. והודתה למארגנים על המאמץ שהשקיעו.

עזרא רבין, מזכיר הקיבוץ הארצי הודיע כי מזכירות התנועה החליטה לקרוא לבית מת"ח (ראשי תיבות של מחקר תולדות התנועה וחקר דרכה), בגבעת חביבה על שמו של מאיר יערי, מאתמול — „בית יערי". רבין ציין כי בית יערי יתרום להעמקת המחקר והלימוד דרך התנועה, מחשבתה ורעיונותיה.

רבין מסר כי התנועה תשתתף בהוצאת כל כתבי מאיר יערי במפעל משותף של סמינר גבעת חביבה, ספריית פועלים והקיבוץ הארצי. כן תשתתף מזכירות הקיבוץ הארצי במפעל ההנצחה לזכרו של מאיר יערי בקיבוצו, מרחביה.

קיבוץ גשר: האשמה לא בבנינו אלא בפקודות

קיבוץ גשר נותן הגנה משפטית מלאה לשגיא הרפז ודורש לשחררו מן הכלא עד למשפט. כך החליטה אסיפת הקיבוץ גשר ביום ראשון.

„האירוע ששגיא היה שותף בו אינו עולה בקנה אחד עם המסרים ההומניים שאנו מעבירים לבנינו, אך איננו יכולים להטיל את האשמה על החיילים הצעירים, המבצעים במשך תקופה ארוכה משימה בלתי אפשרית ומסוכנת, כשהם נתונים ללא הרף לגירויי אלים, כאשר הם כפופים למערכת פקודות לא בהירות, ומשתנות תכופות", נאמר באסיפת סיכום, כפי שמסר דובי בר, מזכיר הקיבוץ.

אנו מצפים מההיירארכיה הצבאית והביטחונית, ליטול אחריות, ולא להפוך את החיילים בשטח לשעירים לעזאזל למדיניות שבירת עצמות. אנו מקווים שמשפטם לא יהפוך לראווה למען תירוץ מעשינו בעיני התקשורת העולמית. התפיסה הדמוקרטית, שהיא בסיס חיינו, מחייבת את החשיפה התקשורתית, אך חוסר האיזון שבה גורם לה להיות בלתי אחראית ומזיקה, מלבד חלקה בליבוי המהומות" אומרים חברי הקיבוץ. בכל האסיפה עלתה דרישה מההנהגה הלאומית לגלות יוזמה ותנופה למען קידום השלום.

מזכ"ל התק"ם, אהרון ידלין, אמר אתמול שהתופעה היא המדאיגה, ולא השאלה אם עושים זאת קיבוצניקים או עירוניים. לדבריו, החמור מכל הוא המצב בשטחים, המחייב את החיילים להתמודד עם מצבים חמורים כאלה. עם זאת, ציין ידלין, במפגשים עם בני הקיבוצים המשרתים בצה"ל התברר לו, שאצלם יש רגישות הרבה יותר גבוהה מאצל חיילים אחרים.

בעוד שבערים יש הקצנה ימינה בקרב החיילים, בין בני הקיבוץ יש רגישות קיצונית עד כדי סיכון חייהם, בכל הקשור להתמודדות עם נשים וילדים שהם עיקר הנוטלים חלק במהומות בשטחים. יהודה צור

„רצון הקונים" בדנמרק יפגע קשות ביבוא מישראל

עלי כהן, דנמרק

קופנהגן. — רשת החנויות הענקית „אירמה", שחנויותיה ידועות בטיבן המעולה ומחירן הנוח, עומדת להפסיק שיווק, בגלל הסתייגותם של הקונים מתוצרת ישראלית, כך מסרו מנהלי הרשת בקופנהגן. לדבריהם ירד לאחרונה מספר הקונים בשיעור של עשרה אחוזים בשבוע.

הרשת, רכשה אשתקד מוצרים חקלאיים מישראל בשווי של 40 מיליון כתר (8 מיליון דולר) — כ־40 אחוז מכלל היבוא החקלאי מישראל. המדובר בתפוזים, אשכוליות, אפרסמון, המכונים בשם לא מוצלח ומושך במיוחד — „פירות שרון" וכן תות שדה, וירקות.

מנהלי הרשת הודיעו, כי סיבה נוספת להפסקת השיווק היא אי עמידה בלוח זמנים ואי דיוק במילוי ההזמנות, מצד ישראל. הרשת תפנה עתה לייצואנים ממרוקו, אלג'יר וספרד.

לדברי מנהל השיווק של „אירמה" תיעלם התוצרת הישראלית מן החנויות תוך שבועות אחדים, שכן חלק מן ההזמנות נמצא בדרך.

פקיד אחר אמר ברדיו הדני: „אין זה חרם במובן הפוליטי או הכלכלי, אלא מילוי רצונם של הקונים, המסתייגים עתה מתוצרת ישראל מסיבות שלא עלינו לתת את הדין וחשבון עליהן".

שעה קלה לפני סגירת הגליון הודיעה גם רשת החנויות הקואופרטיביות פ.ד.ב. כי היא מצמצמת את רכישותיה בישראל בנימוק של „נסיגות במכירה". גם רשת זו קונה במיליונים רבים מישראל.

חבורות צעירים פשטו ביום שבת במסיכות מוסוות, על „אירמה" וכן על חנות ירקות גדולה. הצעירים הפכו תיבות וארגזים של ירקות ופירות מתוצרת ישראל, על חלק מן הסחורה שפכו צבע, ועל חלק אחר שפכו חומצה מסוכנת. הם השאירו במקום החבלה כרוזים חתומים על־ידי „תנועת מיבצע אנטי־ציונית".

הנזק שנגרם לרשת חנויות „אירמה" נאמד ב־50 אלף כת, שהם כ־9,000 דולר.

קשר רצ בטלוויזיה

במסיבת עיתונאים שנערכה אמש במשכן הכנסת האשימו הח"כים מן הימין „כתב בכיר בטלוויזיה" שקשר קשר עם ח"כ מרצ כדי לשרת מגמות פוליטיות של סיעה זאת, בעת סיקור נושאים פוליטיים וביטחוניים. לדבריהם פוגעות הכתבות הללו, באורח מכוון, במאמצי הצבא להשליט חוק וסדר.

הח"כים סירבו בעקשנות למסור לעיתונאים שמות ועובדות. לדבריהם, העבירו פרטים והוכחות למנכ"ל הרשות, אורי פורת, ותבעו להקים ועדה לחקירת טענותיהם.

עוזרות הבית הפיליפיניות רוצות להישאר בהונג־קונג

הונג קונג. — פיליפיניות העובדות כעוזרות בית בהונג קונג שיגרו אתמול מכתב גלוי לנשיאה קוראסון אקינו, וביקשו ממנה לבטל את האיסור על פיליפיניות מתחת לגיל 35, לקבל עבודה כמשרתות במדינות שמעבר לים.

מעריכים כי כ־200,000 פיליפיניות יצאו מארצן העניה לעבוד מעבר לים, בייחוד בהונג קונג ובמזה"ת.

דובר של עוזרות הבית בהונג קונג, הנתונה לשלטון בריטי, אמר: „איסור זה פוגע באותם אנשים שהוא כביכול רוצה להגן עליהם". בהונג קונג עובדות כ־34,400 עוזרות בית פיליפיניות, כולל כ־10,000 מתחת לגיל 35. כ־300 מהן נכחו אתמול במסיבת עיתונאים כאן. (עי"ד)

אל"מ לוי ייעץ לפיקוד המרכז בענייני השטחים

אבי בניהו

אלוף פיקוד המרכז, עמרם מצנע, מינה את אל"מ ראובן לוי כיועץ לענייני השטחים בפיקוד המרכז.

אל"מ לוי היה עד לפני שבועות מספר יועץ לענייני ערבים במערכת המינהל האזרחי בגדה.

לוי פרש מתפקידו ע"פ תכנון מוקדם, בעקבות מינויו של שייקה ארז לראש המינהל האזרחי. בזמן האירועים בשטחים שהה בקורס לאנגלית במכון ווינגייט, לאחר שטען כי „מנטרלים אותו ולא שומעים לעצתו".

גורמים צבאיים מוסמכים בפיקוד מרכז אמרו אמש, „ראובן לוי הוא קצין מוכשר בתחומו, והפיקוד מסתייע בו עד שיימצא לו מינוי חדש בצה"ל".

● „התעשיה בישראל נאבקת קשות על מנת לבסס עצמה בשוק הבינלאומי, אך השאלה היא האם הליכה בכיוון יוצא לשוק הוולך טובה ורצויה בתקופה שבה נמשכת ההקפאה בשער החליפין" — דברים אלה אמר מנכ"ל התעשיה האווירית משה קרת, בהרצאתו על „התעשייה בשנות האלפיים" במסגרת כינוס המבקרים הפנימיים בישראל.

המשכים

פרג' תומך בשולץ

(סוף מעמוד ראשון)

פרופ' אדוארד סעיד, חבר המועצה הלאומית הפלשתינית, שהוא מן המועמדים לפגוש את שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, במשלחת מטעם אש"ף, אמור לבוא לישראל בעוד כשבועיים. אם הביקור ייצא אל הפועל, זאת תהיה הפעם הראשונה שיבוא לבקר בישראל חבר המועצה הלאומית הפלשתינית.

פרופ' סעיד אמור להשתתף בסמינר באוניברסיטת ביר זית ב־22 במרץ. לפני תשע שנים, היה הפרופסור סעיד אמור להיכנס לישראל כאורח „ניואוטליק" אבל במגעים המקדימים הבהירה ישראל כי לא תתיר את כניסתו, ולפיכך ביקורו בוטל.

לא ברור מה תהיה עמדת ישראל כלפי ביקורו המתוכנן.

מזכ"ל מפ"ם יגיע

(סוף מעמוד ראשון)

הקומוניסטית הסינית וידונו עימם, בין היתר, על תהליך השלום במזרח־התיכון.

זו הפעם הראשונה שבה מבקר בסין נציג של מפלגה ציונית. סין היא חברה קבועה במועצת הביטחון של האו"ם, ותומכת בדרך כלל בערבים בהצבעות הקשורות בסכסוך במזרח־התיכון. למרות זאת, התקיימו בשנים האחרונות כמה פגישות בין דיפלומטים סינים וישראלים באו"ם, ומספר מדענים ישראלים אף השתתפו בכנסים שהתקיימו בסין.

לפני חודשים אחדים השתתף באירופה דיפלומט סיני בכיר בישיבה מיוחדת של הוועדה למזרח התיכון של האינטרנציונל הסוציא־ליסטי, ובמהלכה אף נועד לשיחה עם נציג מפ"ם. יש להניח, כי הסינים ישמיעו את עמדתם בנושא הוועידה הבינלאומית לשלום במזרח התיכון.

ידוע גם, כי הם מגלים עניין רב בתנועה הקיבוצית ובקיבוצים.

אישור כניסה לסין העממית (ויזה) כפי שהגיע לארץ

שמיר נתן לשולץ

(סוף מעמוד ראשון)

יועץ רה"מ לענייני תקשורת, אבי פזנר, שעמד לקיים אמש תדרוך לכתבים בתום פגישת שמיר עם שולץ, שחרר בסוף לפרסום הודעה קצרה בה נאמר, כי הביקור התנהל באווירה ידידותית מאוד, ראש הממשלה מרוצה, המהלך המדיני יימשך ומזכיר המדינה מייחס חשיבות רבה לשיחתו הקרובה עם המלך חוסיין. יצוין, כי הפגישה עם שמיר התארכה במחצית השעה מן הזמן שהוקצב לה.

שאלות חסן

השאלות ששולץ שאל את שמיר בעקבות דאגת ירדן הן:

א. כיצד תוכל ירדן להיות בטוחה, שישראל לא תגרור את המו"מ על הסדר הביניים כדי לא להתחיל את המו"מ על הסדר הקבע? בנקודה זו אמר שולץ, כי ארה"ב מוכנה להתחייב על „מועד ודאי" (בדצמבר) שבו ייחל המו"מ על הסדר הקבע בכל מקרה. אולם ירדן רוצה לקבל בסעיף זה התחייבות ישראלית.

ב. נוכח ההתבטאויות האחרונות של שמיר ביקשה ירדן לדעת, האם לפי עמדת ישראל חלה החלטה 242 (המדברת על נסיגה משטחים שנכבשו ביוני 1967) גם על הגדה המערבית.

סיבוב נוסף?

מקורות מדיניים אמרו אמש, כי על־פי תוכן פגישתו עם חוסיין יחליט שולץ אם לבוא לסיבוב שיחות נוסף באיזור עוד השבוע. במידה ששולץ יחליט לבוא, הוא יגיע לכאן ביום ה'.

בגלל איחור שנגרם בשובו של רה"מ אמש לירושלים, הוחלף ברגע האחרון סדר הפגישות של שולץ והוא פגש תחילה את מ"מ רה"מ ושר החוץ שמעון פרס — אצלו עמד במקור לסעוד סעודת ערב — ולאחר שעה יצא ללשכת רה"מ, לפגוש את שמיר.

מן הפגישה עם פרס עלה, שירדן נאמנה לעמדותיה, לרבות „מסמך לונדון". שולץ דיווח על שינוי שחל בעמדת ירדן כלפי הרכב המשלחת הירדנית־פלשתינית. הדאגה היחידה שהובעה בירדן היתה, באיזו מידה התוכנית שמציג שולץ היא אכן התוכנית שתמומש. יצוין, כי שולץ לא הפנה כלל את השאלות הירדניות אל פרס, אך נראה כי שולץ יצא מן ההנחה שפרס מסכים ל„מועד ודאי" שבו יתחיל המו"מ על הסדר הקבע, וכן להחלטה 242 במשמעות של פשרה טריטוריאלית בגדה המערבית. פרס כבר הודיע, כי יוזמת שולץ על כל חלקיה מקובלת עליו.

הפגישה תתקיים

אתמול בבוקר דיווח שולץ לפרס על שיחותיו במצרים. מן הדיווח עלה, כי הנשיא מובארק מאמץ באורח מוחלט את יוזמת ארה"ב, על כל מרכיביה. הוא הביע רצון לסייע בקידום התוכנית, בין בהסדרת פגישה לשולץ בעתיד עם משלחת פלשתינית, בין בהפעלת השפעתו על ירדן.

גורמים מדיניים בירושלים אמרו, כי על־פי מצב המגעים עד כה סביר להניח שפגישת שולץ עם משלחת פלשתינית תתקיים בסופו של דבר בוושינגטון.

שולץ יוצא את הארץ הבוקר בדרכו ללונדון ולאחר מכן לבריסל. הוא לא יקיים מסיבת עיתונאים לפני צאתו.

חייל דקר

(סוף מעמוד ראשון)

נתניה מחייל, שהודיע כי דקר את חברו. החייל, גם הוא בן 20, הסגיר עצמו למשטרה וממנה הועבר לידי המשטרה הצבאית.

הרקע לדקירה היה כנראה קינטור על נושא צפייה בטלוויזיה והאירוע היה בתוך בסיס צה"ל באיזור השרון.

אהרון נולד לפני 19 שנה במושב זוהר בחבל לכיש, להוריו יוסף ושמחה מימוני שעלו מתוניס לפני 26 שנה. הוא היה הקטן מחמשת הבנים במשפחה כאשר אחת משלוש האחיות קטנה ממנו.

המשפחה קיבלה אמש את ההודעה של קצין העיר אשקלון בכאב רב ואבל כבד ירד על המושב כולו. במשך שעות מאנו בני המשפחה להאמין כי אהרון איננו: „רק בשעות הבוקר נפרדנו ממנו, לא ייתכן כי איננו" — זעקו אחיותיו.

התנדבה לסייע וגנבה הארנק

אשר שילוני

צעירה „בעלת לב", שהתנדבה לסייע לאם צעירה להעלות את עגלת תינוקה לאוטובוס קו 4 בחולון, פתחה באותה ההזדמנות את ארנקה של האם וגנבה מתוכו 520 ש"ח.

החשודה, שניסתה להימלט, נתפסה על־ידי שני צעירים שהעבירוה למשטרה.

גורמים צבאיים מוסמכים:

מדיניות צה"ל כלפי התקשורת לא תשתנה; אין כוונה לסגור את השטחים לסיקור

מדיניות ה„שטח הצבאי הסגור" תימשך על פי צרכים מבצעיים □ שמיר תקף את התקשורת העולמית: לא אמרה כלום כשטבחו ביהודים □ פרס: האמריקנים הפסידו בוייטנאם בגלל הטלוויזיה

אבי בניהו, יהודה צור, בצלאל רובין ועתי"ם

בעקבות הצעות של חברי כנסת ואישי ציבור הקוראים לשר הביטחון לסגור את השטחים בפני סיקורם של כלי התקשורת, הבהירו אתמול גורמים צבאיים מוסמכים כי מדיניות צה"ל כלפי התקשורת לא תישתנה וכי אין כל כוונה לסגור בפניה את השטחים או חלקים מהם.

הגורמים הצבאיים הבהירו עם זאת כי המדיניות לפיה רשאי מפקד צבאי ממונה להכריז על „שטח צבאי סגור", תימשך על פי הצרכים המב־צעיים בשטח.

גם שמיר תוקף

בטקס י"א באדר שנערך בתל־חי תקף ראש הממשלה יצחק שמיר בחריפות את אמצעי התקשורת העולמים ה„נטפלים לחריגים ומ־עוותים כך את רוחו המוסרית של צה"ל וחייליו שאין כדוגמתה בעולם." הוא אמר גם שמדינות העולם שלא אמרו מלה כאשר טבחו את היהודים, יוצאים עכשיו מגידרן כאשר מטפלים במתפרעים.

בהתייחסו לאפשרות לסגירת ה־שטחים בפני אמצעי התקשורת אמר שמיר שדברים כאלה נעשים במקו־מות שונים בעולם בהם יש עימותים כמו אלה שבשטחים. „צה"ל ומערכת הביטחון צריכים לבדוק את האפ־שרות הזאת ואם יתברר שאכן הדבר יכול לצמצם נזקים, לא הייתי מוציא זאת מכלל חשבון," אמר שמיר.

עוד אמר שעמדותיו לא השתנו בעקבות השיחות עם השר שולץ וכי הוא מקווה למצוא איתו שפה משותפת. „אני לא חושב שארה"ב תפעיל עלינו לחצים", אמר שמיר.

רהמ"ש שמיר הכחיש פירסומים כאילו נדונה בישיבת הממשלה ביום ראשון הדחתו של הרמטכ"ל. לא דובר בהתפטרויות ולא היו התקפות על הרמטכ"ל, היו חילוקי־דיעות וזה לגיטימי, אמר שמיר. „אין עימות בין הממשלה לצה"ל."

פרס: המצלמות אשמות

מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס אמר אתמול כי „כיום יש עוד סוג נשק בשדה הקרב ואלה הן מצלמות הטלוויזיה. האמריקנים הפסידו את המלחמה בווייטנאם בגלל זה".

פרס דיבר לפני תלמידים באולפנה והתייחס לשאלה מדוע מונעים כניסת כלי תקשורת ובעיקר מצלמות טלוויזיה לשטחים, נוכח הדיווח בעולם על האירועים שם.

„לא יצאתי במצב רוח טוב מהפגישה עם התלמידים. אני מודאג ומוטרד מהקצנה השוררת אצלם ואני צופה בהחלט זמנים קשים. השאלה לא מה שרוצים האמריקנים שולץ או הערבים. הבעיה כולה שלנו. אנחנו צריכים להחליט מה אנחנו רוצים. רוצים לשלוט על מיליון וחצי ערבים או רוצים מדינה של יהודים עם רוב יהודי."

בטקס האזכרה בגינוסר:

שמיר: הייתי רוצה שיגאל אלון יהווה דוגמא לאלה המוכנים לוותר על הכל

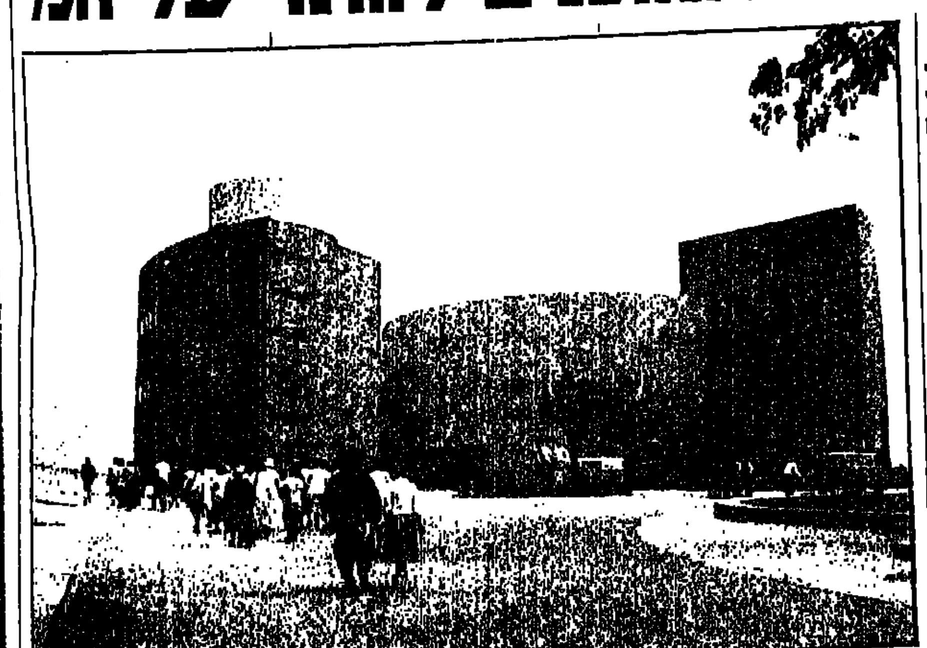

המשתתפים בטקס חנוכת „בית יגאל אלון" לפני הכניסה לאזכרה (צילום: ויקי כהן)

יהודה צור

„אם יש אב טיפוס קלאסי לדגם אידיאלי של ישראלי החדש, היהודי בן הארץ שצמח ונולד בנופה והתמזג בהווייתה, היה זה יגאל אלון", אמר אתמול נשיא המדינה חיים הרצוג, בטקס שהתקיים בגינוסר לציון שמונה שנים לפטירתו של אלון.

ראש הממשלה יצחק שמיר הדגיש שיגאל אלון כשר וכמצביא, היה ממשיך דרכו של טרומפלדור. באותם ימים של אלון בגליל, איש לא חשב על דימוגראפיה, אמר שמיר. כל אחר שהכירו לא יכול היה שלא להתרשם מכושר הנהגתו, בטחונו, בנימוסיו הטובים, היותו מסביר פנים לכולם ואחד מהגדולים של ישראל. שמיר ציין כי אלון לא היה רק מפקד צבאי אלא חולם על שלום שחיפש כל הזמן דרך לדו־קיום בין יהודים וערבים. כולם מכירים בעיקרון זה והקושי הוא רק הנוסחה, אמר שמיר.

אוטונומיה קשורה

שמיר ציטט ממכתב אלון ב־1968: „אני מעדיף יצירת אוטונומיה ערבית ביהודה ושומרון, שתהיה קשורה לישראל, כאשר בינה לבין ירדן רצועת בטחון לאורך הירדן. אנו יוצרים על־ידי כך ארץ־ישראל שלמה מבחינה אסטרטגית ויהודית מבחינה דימוגראפית".

שמיר אמר שהיום דמות הפוליטיקאי מצטיירת בעיני הציבור, כמקצוען אשר תאוות השלטון והנאותיו האישיות הן כל עינייניו והוא צובר כוח לשם קידומו האישי. „יגאל אלון היה רחוק מרמות זאת, וכמשקיף מן הצד יכולתי להבדיל בינו לבין אחרים", אמר שמיר. אני לא חסיד של מפלגתו של יגאל אלון, אך הייתי רוצה שהוא יהווה דוגמה לאחרים המוכנים לוותר על הכל."

בטקס נכחו יהודים, ערבים ודרוזים מכל רחבי הגליל, וחלק גדול משרי הממשלה, ביניהם שר הבטחון. בסיום קרא מולה כהן למשתתפים להמשיך להתרים משאבים כדי להשלים את בניית „בית יגאל אלון".

במרכז התק"ם דורשים הורדת הריבית לקיבוצים בהסכם „אהל"

יהודה צור

חברים בישיבת מרכז התק"ם שהתקיימה אתמול בקיבוץ גינוסר ביקשו לדחות את ההכרעה בכל הקשור להסכם אשראי הולם להתיי־שבות „אהל"

שכן לדעתם הריבית גבוהה מדי. אייב רון, רכז מחלקת הכלכלה של התק"ם, ציין שההסכם המוצע מראה סימנים של השתלטות הבנקים על דרך ניהולם של הקיבוצים בכל הקשור לעניינים הפיננסיים והכלכליים שלהם. עוד אמר שצריך להיאבק על הורדת גובה הריבית שהקיבוצים צריכים לשלם לבנקים, אך הרגיש כי מדובר בהסכם עקרוני והמאבק הוא על הסעיפים השונים שלו.

דב צמיר, הזהיר מפני הסכנה הטמונה בהסכם המוצע למוסדות התנועתיים ולחוסנם. הוא הביע חשש שההצעה פוגעת בעוצמתה של התנועה וביכולתה להתמודד בעתיד עם משברים אחרים. הוא ציין שההסכם יחזק את שליטתם של הבנקים בקיבוצים אשר יצטרכו להתמודד בעתיד, לא עם חברי קיבוצים, אלא עם פקיד מנוכר בבנק.

צמיר הציע ללמוד מישיבת הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי שהחליטה אומנם לקבל עקרונית את הסכם „אהל", אך קבע שעל הסעיפים השונים יתקיים דיון מפורט בהמשך.

האפשרות היחידה

דני רוזוליו אמר שההסכם הוא האפשרות היחידה העומדת עתה בפני הקיבוצים במצבם הנוכחי ומרדכי חרש, מזכ"ל בריית התנועה הקיבוצית לשעבר, ציין שבריבית של 10 אחוזים, במסגרת הסכם „אהל" נוכחי, לא יוכלו הקיבוצים להגיע לעצמאות כלכלית גם בעוד 20 שנה. הוא הרגיש שהבנקים נכנסו להסכם כדי לשמור על אפשרותם של הקיבוצים לשלם ריבית בלי למחוק שום חלק מהחוב.

סנטה יוסטל, תביעה שהחוב העודף של ארגוני הקניות והמפעלים האזוריים, יפול על שיכמם של הקיבוצים, דבר אשר ימוטט אותם לגמרי מבחינה כלכלית ופיננסית. שלמה לשם, דובר התק"ם תבע שבהסכם, יגדל חלקם של המדינה והבנקים בהבראת הקיבוצים, והוא הוסיף שההסכם „אהל", מקל אומנם על הנזילות באורח זמני, אך לא מאפשר צמיחה ופיתוח. הוא הוסיף שלבנקים יש השנה רווחים של מאות מיליוני דולרים ועליהם לשאת בחלק ממחיקת החובות של הקיבוצים.

אהרון דגן, ביקש גם הוא להתחשב בהחלטת הוועד הפועל של הקיבוץ הארצי, לדון בשלב מאוחר יותר בסעיפים השונים שבהסכם, לאחר משא ומתן נוסף עם הבנקים.

המושב השני של המרכז יתקיים בעוד שבועיים והוא אמור לאשר את ההסכם המוצע.

פוליטיקאים מצרפת לקונגרס בארץ

בצלאל עמיקם

שר הבטחון הצרפתי שרלס הרנו וראש ממשלת צרפת לשעבר, פייר מורואה יגיעו לישראל בחודש הקרוב.

השניים יגיעו כדי להשתתף בדיון מיוחד, שיוקדש לדרכים להגברת שיתוף הפעולה והקשרים, בין איזורים וערים בישראל ובצרפת, זאת, במסגרת הקונגרס לערים תאומות שייערך בחודש מארס בארץ.

משטרת דרא"פ פיזרה בכוח הפגנת אנשי כנסיה ועצרה את דאסמונד טוטו

המפגינים מחו על צעדי הממשלה נגד פעילותם של 17 ארגונים הנלחמים באפרטהייד

מנהיגי הכנסיה צועדים לכיוון הקתדרלה בקייפטאון. משמאל: ד"ר קהווה מג'ויו, הארכיבישוף סטיפן נאידו, דאסמונד טוטו, ד"ר אלן בוסאק והכומר פרנק צ'יקאן

רויטר, איי.פי

קייפטאון. משטרת דרום־אפריקה עצרה אתמול את הארכיבישוף האנגליקני, דאס־מונד טוטו, חתן פרס נובל לשלום ב־1984 ובן מנהיגים כנסייתיים אחרים, במהלך מצעד מחאה לעבר בניין בית הנבחרים הדרום אפריקני, אולם שחררה אותם לאחר זמן קצר.

ראשי הכנסיה צעדו מהקתדרלה ע"ש ג'ורג' הקדוש לעבר בניין בית הנבחרים הסמוך, כדי למחות על הצעדים שנקטה הממשלה בשבוע שעבר, נגד פעילותם של שבעה עשר הארגונים השונים הנלחמים באפרטהייד.

המשטרה הפעילה תותחי מים נגד כ־100 אנשי כנסיה נוספים, ועצרה מספר כתבים וצלמים.

לפני צעדת המחאה, התכנסו עשרות אנשי כנסיה מכל הפלגים בקתדרלה לתפילת מחאה. הם יצאו ממנה במצעד לעבר בית הנבחרים, עם התכוונו לקיים תפילה ולהגיש עצומה לנשיא פ.ו. בותה, בה נאמר „לא נתחשב בתוצאות, ננסה כל דרך כדי להמשיך את הפעילות הפוליטית, אותה אסרתם לאחרונה".

אנשי הכנסיה, שהוזהרו כי יינקטו נגדם הליכים משפטיים, אם יקיימו צעדה נוספת, קיימו מסיבת עיתונאים, כאשר הם מוקפים באנשי משטרה מצויידים בתותחי מים.

כשנשאל דאסמונד טוטו, אם יחזרו על מצעד מסוג זה בעתיד, השיב: „איננו מפירים את החוק, אנחנו מצייתים לחוקי האל".

מנהיג הכנסיה המתודיסטית הכומר קהווה מג'ויו אמר: „היום הוכחנו שממשלת דרום־אפריקה היא האויבת של כל פעילות בלתי־אלימה כולל הפגנות בדרכי שלום".

בריה"מ: אם נאפשר יציאה חופשית נסכן הסדר הציבורי

ניו יורק. — בריה"מ „שינתה את גישתה" בעניין זכויות האדם וההגירה, בעקבות הרפורמות שהונהגו על ידי מיכאיל גורבצ'וב — אמר יורי רשטוב האחראי לעניינים הומניטריים במשרד החוץ הסובייטי.

בראיון שנתן לכתב העת „ניוזוויק" ציין רשטוב, שנתמנה לתפקידו בשנה שעברה כי „במסגרת חדשה זו מוכרות זכויות האדם כאחד הבסיסים של הבטחון הבינלאומי". „בריה"מ גורסת עתה כי השלום מושתת בחלקו על שיתוף פעולה במישור ההומניטרי" אמר הנציג הסובייטי.

באשר להגירה, טען רשטוב כי „קיימת רק הצדקה יחידה להגירה והיא — איחוד משפחות". מי שרוצה לצאת לחו"ל באורח זמני זקוק עתה רק להזמנה מאנשים המכירים אותו. הוא התייחס לשאיפת ההגירה של 350.000 יהודים סובייטים, שעליה דיווחו הישראלים ואמר כי מספר זה תואם את מספר ההזמנות להגירה לישראל שנתקבלו על ידי אזרחים סובייטים, אך הוסיף כי אין פירוש הדבר שכולם רוצים לעזוב.

כשנשאל אם הוא סבור שהסדר הציבורי יהיה נתון בסכנה אם תתאפשר הגירה חופשית, השיב באומרו: „יתכן".

עוד אמר רשטוב כי נותרו רק בין 5.000 ל־6.000 בקשות להגירה שנתקבלו מאזרחים סובייטים שטרם טופלו. הוא הוסיף כי יתכן שישנן בקשות נוספות אך הדגיש "אין אנו מפחדים מגל ענק של הגירה. קיימת עתה אווירה חדשה בארצנו ואם יעמיקו השינויים הדמוקרטיים העצומים המתבצעים, לא תהיה כל סיבה שמישהו יהיה בלתי מרוצה". (רויטר־עתי"ם ע"צ)

וגר טיל עם טיטולים

מוסקבה. — עגלות ילדים איכותיות יחליפו את הטילים מדגם ס.ס.־20 בקווי הייצור של מפעלי טילים סובייטיים, לאחר שיאושרר ההסכם לחיסול טילים גרעיניים לטווח בינוני בין המזרח והמערב, נמסר אתמול לוועדה פרלמנטארית סובייטית.

סרגיי שצ'וקלין, מראשי האיגוד המקצועי של עובדי תעשיית הבטחון, אמר כי כבר מפתחים שני דגמים של עגלות ילדים, במפעל הטילים ווטקינסק שבהרי אוראל, שהיה בזמנו סודי ביותר.

„אין לי ספק כי נוכל להעביר את הייצור למוצרי צריכה ומכונות, ללא אובדן במקומות תעסוקה או ירידה בשכר", אמר שצ'וקלין לוועדה, כשהוא מציג צילומים של עגלות הילדים.

גירסתו החדשה של הנבואה התנ"כית „וכיתתו חרבותם לאיתים" הוצגה בפני ועדה מיוחדת של הסובייט העליון, הדנה באישרור הסכם הטילים הגרעיניים.

„האם אתה בטוח כי תוכלו לספק את הביקוש" שאל אחד הצירים, ברמז למחסור הכרוני השורר בבריה"מ לגבי ציוד לתינוקות.

„נשתדל לדאוג שלא יהיו לך תלונות", השיב מיר שצ'וקלין.

ההסכם לחיסול טילים גרעיניים לטווח בינוני נחתם בידי גורבאצ'וב ורייגן בפיסגתם בוושינגטון בדצמבר אשתקד.

שצ'וקלין אמר כי בווטקינסק ובמפעל בטחוני אחר בוולגוגראד, ייוצרו גם מכונות כביסה, אופניים, ציוד למחלבות ולקירור תת־מימי. (רויטר־עתי"ם)

טיבט - נזירים בודהיסטים מלהשה שבטיבט התכנסו לתפילה, כחלק מארועי פסטיבל המתקיים בעיר. הנזירים החרימו תחילה את הפסטיבל, מתוך הזדהותם עם ההפגנות שהתקיימו לאחרונה בבירת טיבט, נגד ממשלת סין (צילום: אי.פי.)

היסטוריון: היתה אנטישמיות בישיבות רשמיות של הממשלה האוסטרית לאחר מלה"ע ה־2

דפנה ורדי

היסטוריון בריטי שבדק את תקצירי ישיבות הממשלה האוסטרית בתקופה שלאחר המלחמה מצא שבישיבות רשמיות של הממשלה נשמעו הצהרות אנטישמיות שלא נתקלו בהתנגדות.

רוברט נייט, אשר בדק את הארכיון הממלכתי של אוסטריה העלה כי שרים השמיעו הצהרות אנטישמיות בעיקר בזמן הדיון בפיצויים על רכוש של יהודים. הקנצלר הראשון שלאחר המלחמה, קרל רנר, הסוציאליסט, אמר בישיבת הממשלה במאי 1945, כי הוא „לא מבין מדוע כל סוחר ורוכל יהודי קטן יקבל פיצויים על שאיבד. כעוד סוציאליסטים יקופחו באשר לנזקיהם ממלחמת האזרחים ב־1934".

קנצלר אוסטרי אחר, לאופולד פיגל, צוטט במסמכי הממשלה כאשר אמר שהתנהגותם של היהודים היא פרובוקטיבית. „כיוון שהיהודים רוצים להתעשר מהר." הוא גם טען כי בסך הכל מספרם של היהודים שנהרגו בזמן מלחמת העולם השניה היה יחסית קטן."

לא הצעת לו נישואין אתמול — חכי עוד ארבע שנים

לונדון. — נשים המפעילות את זכותן להציע נישואין לבחיר ליבן ב־29 בפברואר (שחל אתמול) טובים סיכוייהן להצלחה, לפי סקר של מכון „גלופ". הסקר קובע שהצלחה ביום זה, המאפיין שנה מעוברת היא בשיעור 92 אחוז.

יתר על כן, אפילו אם הגבר ישיב ב„לא" להצעה באותו יום, הרי ב־50 אחוז מהמקרים הוא יימלך בדעתו ויסכים להנשא לאותה אשה במועד מאוחר יותר, מציין הסקר.

עם זאת רק 12 אחוז מהנשים שרואיינו במסגרת הסקר על ידי עובדי מכון „גלופ" אמרו כי ישקלו ברצינות יוזמה מצידן בנושא רגיש זה. (רויטר־עתי"ם)

שטרנהל בפארים: היהודים צריכים ללחוץ על ישראל לשים קץ לכיבוש

ארנון יפה

פאריס. — פרופסור זאב שטרנהל קרא אתמול לקהילה היהודית בצרפת, להפסיק את השתיקה, ולהפעיל לחצים על ממשלת ישראל כי תשים קץ לכיבוש, ולשליטה על עם אחר, וכי תכיר בזכות הפלשתינים להגדרה עצמית.

שטרנהל שדיבר במסיבת עיתונאים בבית מפ"ם, מטעם „שלום עכשיו" יחד עם פרופ' הנרי אטלן אמר: „אנו זקוקים לקהילות יהודיות. אם ישראל היא מדינה יהודית לעם־היהודים, הם חייבים להביע דעה וליטול חלק בדיאלוג". לדבריו, פעולת „שלום עכשיו" לגיוס דעת הקהל הנאורה בעולם. וכי על מנת להשיג הסדר שישים קץ לכיבוש, דרושה התערבות חיצונית ולחצים על הממשלה בישראל הנמצאת בשיתוק מדיני.

המשלחת תופיע מחר באסיפת עם במרכז היהודי הראשי עם אליין פינקלקרוט ואליזבט בדינטר. תנועת בית"ר איימה לפוצץ את האסיפה. הארגונים היהודיים, למעט מיעוט אינטלקטואלים מן השמאל, שומרים על הזדהות עם ישראל, וסבורים כי ערוצי הטלוויזיה מנהלים מערכה אנטישמית נגד ישראל. הם מזועזעים מן האלימות בשטחים, המוקרנת מעל מסכי הטלוויזיה, ואינם מבינים את מדיניות סירוב הישראלית.

משלחת „שלום עכשיו" מבקשת מן היהודים להבהיר לימין בישראל כי המרי הפלשתיני בשטחים הוא בלתי נמנע, וכי בלתי אפשרי להמשיך בשלטון קולוניאלי. לדבריהם, „לא לשם כך הוקמה המדינה, לנו כיהודים אין זכות לשלול מעם אחר זכותו האוניברסאלית להגדרה עצמית". שטרנהל ואטלן יוועדו גם עם אישים צרפתים.

שטרנהל אמר לעיתונאים הצרפתים כי הדיווחים המופרזים באמצעי התקשורת והשימוש במונחים מוטעים, מחלישים את מחנה השלום בישראל ומזינים את הפראנויה הישראלית שהעולם כולו נגדנו. לדבריו, העובדה שהסכסוך לא ייפתר אלא בהתערבות כוחות חיצוניים, דורשת מכלי התקשורת אחריות בדיווחים, ודיווחי אמת.

שלית מפ"ם, אריה ספיר, אמר בראיון לעיתון „אסט רפובליקן" כי „לעם הפלשתיני זכות להגדרה עצמית".

שגריר ישראל, עובדיה סופר, מחה על משלוח אלפי מכתבים מנציגויות אש"ף לראשי ערים בצרפת, ואמר כי זוהי „התערבות בעניינים פנימיים". נציג אש"ף, איברהים סוס, הסביר כי בשליחת המכתבים ביקש תמיכה כספית מוסרית מראשי הערים.

נשיא אלג'ידיה קורא לכינוס פיסגה ערבית

אורי הורוביץ

נשיא אלג'יריה שאדלי בן־ג'דיד, קרא אתמול לכינוס פיסגה של ראשי מדינות ערב, בהקדם האפשרי.

אל־ג'דיד גינה את השתיקה של העולם הערבי נוכח הקורה בשטחים. דברי בן־ג'דיד נאמרו בכנס של מפלגת השלטון ב„אלג'יר".

לוב מנסה לקרב את אש"ף לחזית הסירוב הפלשתינית

אורי הורוביץ

בשבועות האחרונים משקיעה לוב מאמצים רבים על מנת להביא לפיוס בין הנהגת אש"ף לבין אירגוני חזית הסירוב הפלשתינית שבחסות סוריה.

בין האירגונים נמצאים אלה של אחמד ג'יבריל, „צאעקה", „חזית המאבק העממי", פורשי ה„פתח" ואחרים. על כך מדווח העתון „אל־אתחאד" היוצא לאור באבו־דאבי.

לשם כך אמור להגיע בזמן הקרוב לדמשק הרמטכ"ל הלובי אבו־בקר יונס, על מנת לשכנע את האירגונים הפלשתינים שמפקדותיהם בדמשק.

מאמצי לוב נעשים לדברי העתון, עקב השינויים הפוליטיים באיזור ובעולם נוכח המשך ההתקוממות בשטחים.

ההפגנות בחבלי הארמנים מתפשטות; השלטונות מנסים להרגיע הרוחות

רויטר, ע"צ

מוסקווה.— „התפרעויות שאורגנו על־ידי חוליגאנים", אירעו ביום א' בעיר סומגייט באזרבייג'אן שבאסיה הסו־ביטית, מסרה סוכנות טא"ס.

לדברי ההודעה, נקטו השלטונות באמצעים כדי להביא לנורמליזציה בעיר ולשמור על החוק והסדר, כן נפתחה חקירה לבירור נסיבות הפרות הסדר. העיר סומגייט, צפונית לבירת אזרבייג'אן באקו, היא מרכז תעשייתי ומספר תושביה 180,000 נפש.

רדיו באקו מסר כי שני אנשים נהרגו בהתפרעויות.

הפגנות בערים נוספות

הוא הוסיף כי מנהיג המפלגה הקומוניסטית באזרבייג'אן, קיאמרן באגירוב, קרא לאוכלוסיה להשיב על כנו את הסדר הציבורי.

הפגנות והפרות סדר התקיימו גם בעיר סטפאנאקרט ובאגדמי קאראבק. הטלוויזיה של מוסקווה שידרה בערבים האחרונים קטעים בהם נראים עובדים ואנשי תרבות ארמנים ואזרבייג'אנים כשהם קוראים להרמוניה ולשיתוף פעולה בין שני העמים.

ההפגנות בארמניה כמו בפולין

ההפגנות של הארמנים הסוב־ייטים בירבאן הגיעו לממדים ש־איפיינו את ההפגנות בפולין, בתקופת סולידריות, כן מתברר מסרט וידאו ועדי ראיה שהגיעו למוסקווה.

בסרט שצולם על־ידי צלם סובייטי תובב, ונרכש על־ידי רשת אי.בי.סי, האמריקנית, נראים מאות אלפי מפגינים שהצטופפו בשבוע שעבר בככר האופרה של ירבאן, כשהם נושאים כרזות בארמנית וברוסית בהן נאמר בין היתר: „הגדרה עצמית אינה, קיצונית".

סרג'י גריגורויאנטס, ארמני למחצה, ששב מביקור בן יומיים בירבאן, דיווח כי התושבים ניסו להימנע מהתנגשויות עם המשטרה. „היה זה שבוע של חירות ודמוקרטיה לעם כולו" אמר גריגוריאנטס, המשמש כמו"ל של פירסומי מתנגדי המשטר.

מצרים הוזילה הנפט בדולר

קהיר.— מצרים הוזילה אתמול את הנפט הגולמי שלה בדולר אחד לחבית, בעיקבות מגמת הירידה בשוק העולמי.

האמאר איוב, סגן יו"ר חברת הנפט הממשלתית, אמר כי ההוזלה הראשונה מאז ה־15 בינואר, תשאר בתוקף עד אמצע מרס.

סוחרים בטוקיו מסרו כי הנפט נמכר שם אתמול כ־3 דולרים מתחת למחיר של 18 דולר לחבית, שקבע קארטל הנפט אופ"ק. מצרים, ממנה רוכשת גם ישראל כמויות ניכרות של נפט, איננה חברה באופ"ק והיא קובעת את מחיריה בהתאם לשוק. (רויטר)

גזר דין המוות לבוקאסה הומר במאסר עולם

באנגי. — נשיא הרפובליקה האפריקנית המרכזית אנדרי קולינגבה החליף את גזר דין המוות שהוטל על הקיסר המודח בוקאסה למאסר עולם ועבודת פרך — מסר אתמול רדיו באנגי.

בוקאסה בן ה־67 נדון למוות ב־12 ביוני לאחר שהורשע בשורה של פשעים במהלך 13 שנות שלטונו.

בשידור נאמר כי ההחלטה בעניין בוקאסה נתקבלה בהמלצת המועצה המשפטית העליונה. בוקאסה חזר מרצונו לבאנגי ב־1986, משנות גלות בצרפת והסכים לעמוד לדין ומאז הוא מוחזק במעצר.

מאז שעלה לשלטון קולינגבה ב־1981, לא הוצא איש להורג ברפובליקה האפריקנית המרכזית. (רויטר, ע"ר)

על היום
1.3.88

אִם כל חריג

מאחורי החריגים הקטנים והחריג הגדול, צוחקת ממשלת האחדות הלאומית, בה שרי המערך מבצעים בעל־כורחם את מדיניות הליכוד ועוד סופגים ביקורת קטלנית. תופעה פרוורטית. ומה רוצים מן החיילים?

אריה פלגי

יהיו עוד חריגים. אינני כותב זאת כדי להצדיק את הקטן שבהם או כדי להקל בעונשו של חורג כלשהו. אפילו אם הוא חבר קיבוץ או בן קיבוץ. (אגב, איש לא אמר על הקיבוצניקים שהם טובים מאחרים ולכן לעולם לא ישגו, לא יחטאו, לא יחרגו. לכל היותר יש לומר, שלחברה הקיבוצית יש — עדיין — רמת דרישות גבוהה יותר, יש לה „פקוח ערכי־חברתי" על מילוי הדרישות האלה אבל לא היה לה ואין לה מרשם לפיו כל אחד, בכל מקרה יהיה מסוגל לשמור על כך). אבל אני בטוח, שיהיו עוד חריגים.

חיילים, חברי קיבוץ שחזרו משירות מילואים בשטחים, סיפרו לי על הוראה אשר קוממה אותי, למרות הגיונה. ההוראה היא, שאסור לחיילים שלנו להגיב כאשר יורקים עליהם. דוק: כאשר יריקה רטובה נוחתת על פרצופם, עליהם למחות ולהבליג. אני מבין את מניעי ההוראה, כי הרי תגובה לא יכולה להיות יריקה בחזרה אלא מרדף, לכידה ולפיתה חזקה ומי יודע מה עוד, אשר ילבו יצרים ויולידו חריגים.

אבל תיארתי את עצמי במקומם ובאורח מוזר, זה קומם אותי יותר מן התמונות על ספיגת אבנים או החשש מבקבוקי תבערה על אף סכנתם המרובה יותר פי־כמה. אבל מאז נחלצתי מחיי גלות, נדרתי נדר, שלעולם לא אפרש יותר יריקה כגשם. פרט קטן, תאמרו, אבל יש בו המחשה למצבים הבלתי־אפשריים שנוצרים בשטחים. המאפיין המשותף שלהם, שאין מהם מוצא טוב.

ונזכרתי בשיחה שקיימתי לפני כמה ימים עם מפקד בכיר, שסיים שירות של כמה שבועות בשטחים וסיפר והמחיש בדוגמאות, שהם כל הזמן מציבים בפני החיילים מטרות שאין כל אפשרות להשיג אותן. כך אמרו להם גם אלה אותם הם החליפו וכך הם סיכמו את השבועות שבילו שם. כל זה קורה בצבא, שכוחו הוא החינוך לדבקות במטרה להשגתה תוך הקרבה עצמית, שאין למעלה ממנה. המטרה: הרגעת הרוחות, החזרת החיים למסלולם. המציאות: אוכלוסיה של אלפים, עשרות, מאות־אלפים, שלא רוצה בנו מתקוממת נגדנו ועוד מנצלת את המגבלות המוסריות שהטלנו על עצמנו. בעימות הזה גם בין מלאכים היו נמצאים או היו נוצרים חריגים וחיילינו הרי הם בסך־הכל בני־אדם. אסור להשלים עם חריגים, אסור להתעלם מהם אבל הם כמו יבלית, יצמחו שוב ושוב. כי החריגים האלה הם הצאצאים הבלתי־חוקיים והבלתי־נמנעים של החריג הגדול ששמו הכיבוש, והדיכוי הנובע ממנו. כאשר חריג גדול מתחבר עם הוראה בלתי־אפשרית — נולדים החריגים הקטנים.

החריג הגדול הוא ההחלטה שממשיכים בכיבוש. על הצבא מוטל משימת ריבוע העיגול: עד לפני כמה חודשים קראו לה — כיבוש נאור. בימים אלה מתברר שזה ביטוי אורוולי, שאין לו קיום במציאות אנושית, ריאלית. שרי הממשלה המתייצבים מאחורי ההחלטה הזאת, אינם עומדים מול המון זועם, לא סופגים לא יריקות, לא פגיעות מאבן ומכל הבא ליד. הם גם יודעים שהצעות נוסח רפול — „לירות למתקוממים בראש" — אינן בנות ביצוע בפתרון כולל. עובדה, שלא העזו להעלות אותן. לכל היותר יגרשו את התקשורת ויוסיפו חריג על חריג: על הכיבוש את הפגיעה בדמוקרטיה — גם אצל הכובש.

ומאחורי כל אלה צוחקת אם־כל־חריג, תוצרת ייחודית של ישראל: ממשלת האחדות הלאומית, בה שרי המערך, רבין ובר־לב, מבצעים גם בעל כורחם את מדיניות שרי הליכוד ועוד סופגים ביקורת קטלנית מפיהם. אם זה לא חריג, לא תופעה פרוורטית, רק אלוהים יודע מהו.

מה רוצים מן החיילים?

קהות, ברוטליות, נוירוזה

הפסיכולוג יגאל קידר טיפל בחיילים שנחשפו לאלימות ואכזריות ● שיחה

רונית מורגנשטרן

הפסיכולוג יגאל קידר טיפל בחיילים שנחשפו לאלימות ואכזריות במלחמת לבנון. קידר זוכר סיפור של צנחן שבמלחמה היה מכונת־הרג, כדבריו. באחת החושות עמד הצנחן בטרמפיאדה ובתגובה להערת שוטר צבאי, סטר לשוטר. הצנחן נשלח למחבוש לשלושה חודשים. אותו צנחן, טוען קידר, לא היה מגיב בצורה אלימה אלמלא הרקע האלים במיוחד ממנו צנח לטרמפיאדה.

— קצין שריון ראשי, תא"ל יוסי בן חנן, טען שלא רק שהאירועים בשטחים אינם פוגעים בצה"ל, הם אף תורמים לחוסן הנפשי של החיילים. מה דעתך?

זו אמירה כמו כל מיני אמירות שנאמרו כבר, כמו „אסור לבכות, מותר לבכות". אין ספק שיש השפעה לרעה. במבט לחדשות ראיתי שהחיילים מתייחסים אל המצלמות כאל אויבים. זהו ביטוי מאוד אופייני לסיטואציה בה אתה נמצא בקונפליקט ללא מוצא. ואז אתה מעביר/מעתיק את האשמה מהאובייקט עצמו למשהו צדדי. בפסיכולוגיה זה נקרא „העתקה". החיילים הוכנסו לקונפליקט חסר מוצא.

— מה קורה להם היום? איזה תהליך פסיכולוגי הם עוברים?

מצד אחד, הם לא יכולים לסמוך על עצמם, מצד שני הם לא יכולים לסמוך על ההוראות הלא ברורות: כן לירות במפגינים, אבל לא בנשים. ומה עם נשים מפגינות? החייל יוצא מבולבל, הוא מגיב אבל לא פועל לפי קו מנחה. ערכים הם כמו סימני תנועה לפיהם אתה נע בחיים. ופתאום צריך להתכחש להם. במצב שאותו גירוי יוצר שתי תגובות מנוגדות, האם הופך להיות נוירוטי, בסופו של דבר. הבלבול יוצר קהות חושים ותגובות קיצוניות: ברוטליות, או חוסר תגובה בכלל.

— ניתן לזהות על־פי המבדקים בתיקים האישיים, למשל, את התגובות של חייל במצבי לחץ באלחז

אפשר, אבל לא במדויק. בכולנו קיימת אגרסיה. זה כוח קיומי. הצבא מאפשר לאדם להיות אגרסיבי בצורה לגיטימית, כשחייל נכנס למצב שבו האגרסיה שלו אינה נחשבת ללגיטימית וכך הוא שומע ממפקדיו ומהעיתונות, אז במקום אגרסיה מנוקזת מתקבלת אגרסיה מפוזרת. הסף שלה יורד, וכך נכנסים האנשים היותר נוירוטיים שהיו יכולים לעבור שירות צבאי מלא בלי שהאלמנטים הנוירוטיים שלהם היו מתגלים.

— איזה חיילים הם יהיו בשדה הקרב?

הם יהיו חיילים פחות טובים: לימדו אותם לסמוך על מפקדיהם, על חבריהם ועל עצמם, היום כל זה מתערער

— איזה אזרחים הם יהיו? האם זה ישפיע על מידת האלימות בחברה?

הרוב הממוצע ישאו איזו מועקה לזמן־מה, אבל יצאו מזה. בחלקם ייחשפו האלמנטים הנוירוטיים שנמצאים ממילא. לאלה יהיה קשה לטפל באגרסיה של עצמם במצבי לחץ רגילים כמו עמידה בתור או ויכוח עם שכנים. ראינו מה קרה לחיילים האמריקנים בווייטנאם.

חשבון פתוח

ל ו י מ ו ר ב

☐ זוועה

לא ידעתי כיצד לכנות את התופעה המבישה והמקוממת, כה נראו ארבעה חיילים מיחידה מובחרת מכים שני זורקי אבנים שנלכדו אחרי מרדף ממושך. לא חיפשתי מלים קשות. בימים אלה כאשר המציאות בשטח נעשית קשה מיום ליום, צריך להיות זהיר וכרדון עם המלים הקשות כדי לא להפוך אותן לשבלונה. ראיתי בעיני ושמעתי על מעשים חמורים פי כמה מהמעשה הזה, ולכן לא מיהרתי לזרוק לחלל האוויר את המלים החריות ביותר.

והנה, מה מוזר, בה האיש מן המחנה הלאומי המופקד מטעם הליכוד על נאמנותה ונקיונה של הטלוויזיה הממלכתית, מנכ"ל רשות השידור אורי פורת, וקורא למעשה של ארבעת החיילים, שומו שמיים והאזיני ארץ: זוועה. „לא הסתרנו ובהחלט הראינו מספיק כדי להזעיק ולהחריד. אנו פועלים על־פי „מסמך־נקדי", בו קיים איסור לשדר זוועות."

☐ דאגה בלב איש

בדרך־כלל, אינני נוטה לפאניקה או לדאגה מיותרת. בדרך־כלל, אני בטוח בכוחו של צה"ל וביכולתו לעמוד מול כל צירוף אפשרי של כוחות ערביים. גם בעניין הפעולות הבלתי־מוצלחות של צה"ל בשטחים הכבושים אינני מודאג לסכנה הנשקפת ליכולתו הצבאית של הצבא. בסופו של חשבון, עיקר כוחו של צה"ל באנשי המילואים ובחיל־האוויר, וחלקם של אלה במהומה בשטחים קטן מאוד, בינתיים. צריך גם לזכור שלא נשקפת סכנה קיומית חיצונית מהתקוממות תושבי השטחים הפלשתינים. במקרה הכי גרוע, זה עניין של בטחון שוטף. למעשה, מדובר במאבק על הקביעה מי השולט בשטח.

בכל מקרה, עד שבת בבוקר הייתי בסך הכל מודאג ברמה הטאקטית והמוסרית. ואז שמעתי את קצין שריון ראשי, תת־אלוף יוסי בן־חנן: „טנק המרכבה מספר 2 הוא הטנק הטוב מסוגו בעולם. אנחנו הכי ואנחנו בכלל ואנחנו ואנחנו." בא לי לצעוק אמאל'ה, הצילו. לא הספיק לו הלקח של יום כיפורים ההוא ב־73. שוב הדיבורים הארורים האלה: הכי טובים, הכי גדולים, הכי חזקים. מכל המחלות, המגלומאניה (שגעון הגדלות) היא המחלה המסוכנת לנו ביותר, במיוחד כעם וכפרטים. מרחבעם דרך בר־כוכבא (שאלוהים לא יתערב) וכלה בגורודיש ודיין במלחמת יום הכיפורים — השחצנות ושגעון הגדלות הם הסכנה האמיתית לקיומנו. יכול להיות שטנק המרכבה מספר 2 הוא באמת הטנק הטוב בעולם מסוגו. בשביל מה צריך להכריז על כך קבל־עם ועדה, למי ולמה זה טוב?

אבל מה שהקפיץ אותי באמת, היתה הקביעה של תת־אלוף בן־חנן, שצה"ל יצא מחוזק והשירות בשטחים יכול להוסיף לחוסנו הנפשי של החייל המשרת. מי שקרא בעיתונים את תגובות ההורים, את טענות החיילים ואת מבוכת האלופים, יודע שאלה דיבורים ריקים: צה"ל לא יצא מחוזק מהמלחמה בגדה וברצועה, כפי שלא יצא מחוזק מהמלחמה בלבנון. לא חוסן נפשי ירכוש החייל המכה והמוכה והנבוך, אלא ההיפך מזה. ולחשוב שהאיש הזה הוא קצין שריון ראשי — עוד כרווז אני מקבל, ווה לא מהרוח הקרירה.

☐ אוי התקשורת

ארבעת המוסלאים (הקורבנות המסכנים) לא היכו את שני משליכי האבנים מייד. אחרי שלכדו אותם הם חיכו. הדם הלם בעורקיהם אבל הם חיכו בסבלנות ובקור־רוח. לא מיד הם החלו להכות. המקום שרץ עיתונאים וצלמים. ואז באה הגאולה. ממרחק נשמעו יריות. כהרף־עין נעלמו העיתונאים והצלמים. רק אנשי סי.בי.אס. מצויידים בעדשה לצילום מרחוק (300 מטר) נותרו במקום. ואז, כשהם בטוחים שאין תקשורת, במקום החלו להרביץ, בידיים, בקסדה, באבנים ברגליים וגם, כן, גם באלות. זהו. אז קצת חומר למחשבה.

מה קורה באותם מקרים ומקומות בהם אין תקשורת. מה קורה כאשר התקשורת מסתלקת או מסולקת. מה היה קורה כיום בשטחים אילו לא הירשו לתקשורת להיכנס מן הרגע הראשון. מה יקרה שם כאשר ימנעו ממנה לרווח ולצלם. מה יודע באמת אלוף פיקוד הדרום ומה יודעים שלושת המיתממים האלה, אלופי־המשנה גיבורי „מוקד" אפי, זאב ושלמה? מה הם יודעים באמת על מה שקורה בשטח? ומה מתוך שהם יודעים הם מעבירים הלאה, לממונים עליהם — לאלוף הפיקוד, לרמטכ"ל ולשר הביטחון?

☐ על מי הוא משווה?

ציון מדרי, רס"ר המשטרה שעמד בעקבות ההתנפלות הברוטלית על תשעת עובדי קפה „שלי" ...רירתם ברחוב המלך ג'ורג' ...פראייר של אף אחר. אגב, אם ...את העובדה שמר מדרי ...נעשה בכוונה־תחילה. ...וחבריו למשטרה תקפו ...שכבר אמרתי, הבריון הזה ...במשטרה הרבה זמן, הוא לא פראייר ...אחר. ולכן הוא פנה באמצעות ...לבית־דין גבוה ל... צדק בדרישה ...אותו למשטרה. כי, כך הסביר ...מה שעשה הרס"ר זה ...הנורמה במשטרת ישראל, במשמר ...ובמשמר־האזרחי. זה מה שכולם ...במסגרת תפקידם כשוטרים, ...לבתיהם של בני־ארם, ...ומכים מכות־רצח, כולל שבירת ...ופתיחת ראשים. ועל זה זורקים ...ומסור מן השירות? מה זה, ...לעמורה דמינו?

ויש לו גם מה לומר לאומה ...עמית רייכר מ„ידיעות אחרונות": „שמונים־תשעים אחוזים מן ...חושבים כמוני, כל השאר ...והמבין יבין." פעם קראו להם ...ואז העניין היה מסודר. היום ...ואז הכל ברור. שלא לדבר על ...שבמשטרה התגלו כוחות אינטלקטואליים ...גורו לכם שרת שמר ומינה ...ותאומים, ציון מדרי, גדול ...בישראל, יפתח מכון לסקרי דעת קהל.

ועוד סן קטן וקצת שולי. 80־90 אחוז ...חושבים כמו רס"ר (מיל.) ציון, ...שאלה רק חושבים, אבל מר מדרי ...שהם חושבים, ובגלל זה זורקים ...(סליחה על הביטוי) מהמשטרה?

☐ הצעה לימין

אומרים שאתם חרדים לגורל ישראל, שאחדות העם זה העניין ה... שלכם, שאת חסטוריץ האמיתי אתם מקבלים ... לכן על אמא אדמה. אז יש לי הצעה בשבילכם. למה שלא תוותרו על ... העקשנות שלכם בעניין השטחים, ... הזונה ושאר קברי שיח', ותמורת זאת ... באחדות אמיתית ושלמה. עם ... היונים, חסידי הפשרה הזאת ... לציון גואל, ונהיה כולנו מאוחדים ... ישראל לנצח נצחים. נו, אז מה אתם אומרים, עשינו עסק? שטחים תמורת אחדות לאומית.

על הפרק

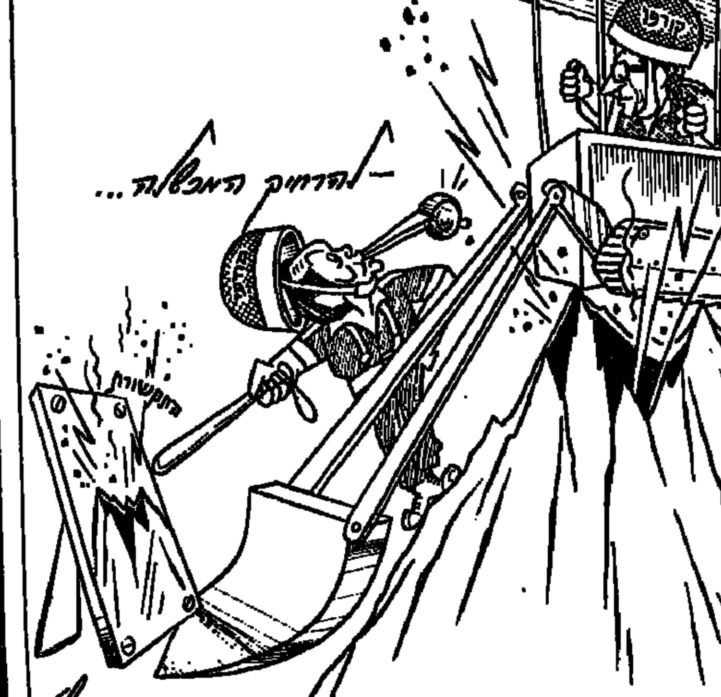

צ'ג'יוס למצפון

ח"כ יאיר צבן על סיר הלחץ ומדיניות המכות

מוטי בסוק

„הקריאה שלי בעצרת „שלום עכשיו" לא היתה בגדר פליטת־פה או שליפה. היא נעשתה במחשבה תחילה. הדברים הוקראו מלה מלה מהנייר. אפילו האפשרות שהדברים יעוותו נלקחה בחשבון," סיפר אתמול ח"כ מפ"ם יאיר צבן. „בכל זאת משום שלא ראיתי מנוס ממעשה שיציב מחסום לפקודות בלתי חוקיות בעליל בשטחים הכבושים.

„הקריאה שלי בעצרת נעשתה לאחר שכל מיני נסיונות של חברים אחרים במפ"ם ובסיעות אחרות, שנעשו בעדינות, בכתב בע"פ, לשכנע את רבין לסגת בצורה מכובדת מהדברים שיוחסו לו (ולא הוכחשו), ממדיניות המכות והאלות — העלו חרס. אמרתי את מה שאמרתי בעצרת כדי שתהיה סערה ציבורית שתאלץ את המערכת לעשות חושבים, ואולי גם להביא לרוויזיה בצורת ובדרך ההתנהגות, הפנייה היתה לשר הביטחון ולא ישירות לחיילים, כי הוא האחראי על הנעשה בשטח. הוא נתפס בציבור, מסיבות מובנות וידועות, כאבי מדיניות המכות והאלות. הדברים שנאמרו בשמו — הם שנתנו את האות הירוק להסרת הרסן ושוב היה שהוא עצמו ישים את הרסן בחזרה.

„לחברי ולי לא היתה אשליה כי אפילו יאמצו את ההצעות שלנו, הבעיה לא תיפתר מיסודה, שכן בעיית השטחים היא פוליטית מיסודה. היא נובעת מעימות חריף בין חיילי צה"ל ואוכלוסייה מתקוממת. במצב כזה קשה למנוע תופעות קשות ושליליות, גם אם יקפידו מכל משמר על סייגים שנקבעו. בלי פתרון פוליטי אנחנו יכולים רק למנוע כרונאליזציה של המערכת, לצמצם במידה מסוימת את פרי הבאושים הנורא של המצב.

„צריך להדגיש את הקשר בין הקריאה שלי, בהפגנת „שלום עכשיו", לציית רק לפקודות חוקיות, לשאלת הסירוב לשרת בשטחים. דווקא משום שאני שולל את העמדה של סירוב, ראיתי לעצמי לחובה לצאת באותה קריאה. אני שולל את הסירוב משני טעמים: כל עוד אנחנו פועלים במסגרת הכללים הדמוקרטיים ומעוניינים שלא לפגוע בהם, מעבר למה שהם כבר נפגעו, אז כאשר בא חייל צעיר ומטעמי מצפון מבקש שלא לשרת בשטחים, אני אומר לו — כללי ההתנהגות הדמוקרטיים מחייבים אותך למלא את צו הגיוס שקיבלת. הנימוק השני: אם החיילים בעלי המצפון והמוסר לא ישרתו בשטחים, התוצאה האחת והיחידה שתהיה לכך היא, שבגדה וברצועת עזה יישארו רק מי שלא מגדירים את עצמם בעלי רגישות ומצפון.

„אם היתה לנו עמדה שאומרת לנטוש חד־צדדית את השטחים, הייתי יכול להבין את הסירוב, אבל אין לנו עמדה כזו. אנחנו גורסים כי את השטחים נעזוב אך ורק תמורת הסדרי שלום וביטחון. משמעות העמדה הזו היא כי צה"ל נשאר בינתיים בשטחים, אני לא יכול לתת יד לעמדה הגורסת כי אנשי המצפון והרגישות יסתלקו מהשטח, וישאירו אותו לאחרים, העקרונות ההומניסטים לא ממליצים על צעד כזה — לא מבחינת היחס לאוכלוסייה הנמצאת תחת שלטון כיבוש שם, ולא מבחינת התרומה לדמות הצבא שלנו.

„דווקא משום שאני אומר לחיילים למרות הכל — לכו ושרתו שם — אני חייב לתת להם הגנה מוסרית ומעשית להתנהגות מצפונית בשטח, משמע: להבטיח להם משענת. כלומר: מול פקודה בלתי חוקית בעליל יש להם לא רק זכות, יש להם גם את החובה שלא לציית.

„ראינו בסיפוק מסוים, שבעקבות הסערה שהתחוללה לדברי גברו הקולות שתומכים בהם, כולל בעצומות הסופרים, משוררים, משפטנים, אנשי רוח, אזרחים ואישים שונים. התרשמנו כן הדברים החריפים שאמר היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ומן ההוראות שנתן לרמטכ"ל. אחרי כל ההתרחשויות האלה מוכרחים לשאול כמה שאלות קשות. מדוע כל זה בא כל־כך מאוחר? מדוע הוראות הרמטכ"ל לא ניתנו לפני תמיכה שבועות? ומדוע היועץ המשפטי לא אמר את מה שהיה לו לומר קודם? במשך הזמן שעבר איבדנו שליטה וכלנים בקטעים שלמים. מי שחייב היום גם בחשבון־נפש בינו לבין עצמו, אבל גם לעם, לחיילי צה"ל, למערכת הביטחון, הוא שר הביטחון.

„רה"מ שמיר ויצחק רבין נהגו לומר בשבועות האחרונים: ידעו הפלסטינים כי על בסיס של מהומות בשטח לא נשב לדבר איתם. קודם יירגעו ואחר־כך נשוחח. הדברים תמוהים. מה כן יכלו הפלסטינים לעשות לפני ה־9 בדצמבר, היום בו פרצה ההתקוממות העממית? במשך 20 שנה היה הציבור הזה תחת שלטון צבאי, שלא נתן לו שום אפשרות לדבר, להתארגן פוליטית. כשהיינו תחת השלטון הבריטי יכולנו להפגין בערים שלנו. נשאנו אז סיסמאות אנטי־בריטיות: „יסולק המנדט הבריטי", „מדינה עברית". גם בהודו התירו הבריטים הפגנות אנטי־בריטיות, וכמו כן בקולוניות בריטיות אחרות. גם הצרפתים, שיד הכיבוש שלהם היתה קשה יותר, התירו הפגנות בקולוניות שלהם. באיזה קולוניה אחרי מלחמת העולם השנייה אין שום אפשרות להתארגנות פוליטית, ולא נותנים שום אפשרות לביטוי פוליטי של מאוויים לאומיים? אני יודע באילו קולוניות זה קיים. אינני רוצה להזכיר אותן, כי זה יכתים את שמה של ישראל.

„אחרי הכל צריכים לזכור כי הבעיה מדינית בעיקרה. אם זה סיר־לחץ רותח, אפשר לשחרר את הלחץ, רק בעשיית מעשים בתחום המדיני, ואני מתכוון למעשים הבאים: (א) הקטנה, עד כמה שאפשר, של תחומי החיכוך בין צה"ל והאוכלוסייה המקומית המתקוממת. (ב) פתיחת אפיקים פוליטיים למאוויים של האוכלוסיה הכבושה, על ידי מתן זכות להתארגנות פוליטית, ולהפגנה לגיטימית. יש להקים בחירות לראשות הערים בשטחים ולראות בנבחרים נציגים לגיטימיים לכל מו"מ עתידי על המעמד המדיני. (ג) הצעד העיקרי: יש לפעול להעלאת התהליך המדיני על פסים מעשיים. זו התרופה האמיתית למה שקורה כעת בשטחים."

עמוס, מטושטש, אבל ברור וחד כתער (החריגה שהעולם ראה בסלון תודות לצוות C.B.S)

סגור לתקשורת, פתוח לדמיון

רק הגישה החופשית הניתנת לתקשורת יכולה לתקן, לדייק, להראות חריגים כחריגים ■ ואם התמונה עדיין מעוותת, אין לתלות את האשם בעדשה דווקא

יהודה להב

הסיפור הזה הלא מוכר לנו מכבר: המחתרת היהודית הטרוריסטית לא היתה תחילה אלא במוחו — למותר לציין, מוחו הקודח והמעוות, של יוסי ציון אחר־כך, בשיצאה ממוחו אל המציאות המגוחכת, מעשיה לא היו אלא „חריג" שאין בו כדי להטיל צל על ציבור „נאמני ארץ ישראל" כולו, ואחר־כך ה„חריגים" היו לנוטלי החוק לידיים והרוצחים־הטרוריסטים היו ל„בחורים יקרים" הראויים לא רק לחנינה, אלא ממש לתורת האומה.

הכל חוזר על עצמו, כמו באיזו מהתלה בלתי־מוצלחת, רק ביתר מהירות. בתחילה הכל היה „מבויים בשביל התקשורת", כשהתברר, שמעשי ההכאה והעינויים בקרבת שכם צולמו דווקא מרחוק, במצלמה נסתרת, הוצגו המעשים כ„חריגים". אך לא עברו אפילו 24 שעות וכבר התארגנה שדולה — ורלמן, דרוקמן, התובעת את שיחרורם של המבצעים, גם הם יהיו בוודאי עוד מעט „בחורים יקרים".

הדרוקמנים אוחזים בשני קצוות החבל: מציגים את מעשי העינויים הברוטליים כ„חריג" וגם תובעים את שיחרור מבצעיהם, בטענה שהם פעלו בגדר הנורמה ועל כן אין הצדקה להענשתם. וגאולה כהן כותבת מאמר, שכותרתו זועקת „התקשורת — החוצה!" אלוהים לא יסלח לה. כי אין היא נמנית עם אלה שאינם יודעים את אשר הם עושים. היא יודעת גם יודעת. לדעתה, הכלל החייב להנחות אותנו הוא „במלחמה כמו במלחמה", לא „בדמוקרטיה כמו בדמוקרטיה". כלומר המלחמה מבטלת את הדמוקרטיה, והמלחמה היא גורלנו מעתה ועד עולם, או לפחות עד השלמת הטראנספר. ממילא היה ברור לכל מי שעיניים בראשו, כי ההסתערות על התקשורת מכוונת נגד כל המוסדות הדמוקרטיים, אבל היה צורך בתמימותה הפרימיטיבית של גאולה כהן, כדי שהדבר ייאמר במפורש. הצעד הבא יהיה „הכנסת החוצה!", „בית־המשפט החוצה!", „היועץ המשפטי — לעזאזל!", „התיאטרונים — למזבלה!"

כל שלטון במצוקה מסתער על התקשורת, כמו מכשפה השוברת את הראי המשקף את פניה. ודאי שהתקשורת היא חלק מן המאבק, כפי שהיתה מאז ומתמיד. מה היתה האונייה „אקסודוס" בלי תקשורת? ומה היה „ליל הגשרים" בלי פירסום המעשה? האם גאולה כהן לא תדע, שכל מעשי לח"י היו כבועות סבון בלי תחנת הרדיו המחתרתית, שידיעותיה נקלטו והופצו ברחבי העולם על־ידי סוכנויות הידיעות? מי שיש לו מה למכור, בייחוד אם אין לו מדינה, צבא ואמצעי כפייה, משתמש בתקשורת, מי שאין לו מה למכור — מסתער עליה.

סיפורי זוועה

קוראים „התקשורת - החוצה!" מודים, על־ידי עצם קריאתם, כי בשטחים הכבושים נעשים מעשים שלא ייעשו ושהם אינם רוצים שייחשפו: קריאתם, כשהיא לעצמה, מוסיפה תוקף לטענות, שאין כאן חריגים, כי אם לנורמה. אך נוסף לכל הם גם משלים את עצמם. האם הם מסוגלים להעלות על דעתם, שאם התקשורת אמנם תצא — מה ייכנס במקומה? יכול להיות כמובן, שאילו נתקבלה תביעתה של גאולה כהן, ועל כל העתונאים נאסרה הכניסה לשטחים הכבושים, הרי מחזה ההכאה של שני הנערים על־יד שכם לא היה מצולם, לא היה משודר בטלוויזיה והשערוריה הזאת היתה נמנעת. אך במקום זה היו צצים מדי יום אלף סיפורי זוועה על עינויים, מעשי זוועה ורציחות שהיו וגם שלא היו, והם היו מוצאים את דרכם לעיתונים ולפרלמנטים ולעצרות־עם ברחבי העולם. ישראל היתה חסרת אונים מול הרושת שמועות זו, כי בהיעדר כלי התקשורת אי־אפשר היה לוודא את הסיפורים. אבל גם אי־אפשר היה להכחיש אותם. היעדר כלי התקשורת היה מוסיף גם אמינות לכולם, על יסוד הכלל „אין עשן בלי אש" ו„אילו העסק לא היה מסריח, לא היו מונעים מן העיתונאים את הגישה למקום".

לתקן משגים

דווקא חופש התנועה של אנשי התקשורת מאפשר לאתר את הנזק במקום ובזמן, להגבילו, להציג מעשים חריגים כחריגים. התקשורת החופשית מסייעת גם לכל המעוניינים לפקח על המצב, לגלות בעוד מועד, או לפחות לאחר מעשה, טיפוסים ברוטליים, חסרי מעצורים ולבודד אותם.

בזכות הגישה החופשית, הניתנת לתקשורת, ניתן להעמיד דברים על דיוקם, לתקן משגים, לתבוע אחריות בדיווחים והימנעות מחד־צדדיות ומשוא פנים. מה שסגור בפני התקשורת, פתוח בפני הדמיון, ומדמיון אי־אפשר לתבוע דבקות באמת ובעובדות. דיווח חופשי בתקשורת העולמית דווקא מסייע להסברה הישראלית לטעון, כי יש נורמה ויש חורגים ממנה. מה שמפריע בתקשורת להסברה הישראלית, אינו הדיווח החופשי, אלא המצב. בימים אלה אמר קצין גבוה — „גם אם תדווחו על כל העובדות בהווייתן, גם אם תדייקו בכל דיווחיכם, התמונה תהיה מעוותת". אכן, כשהמצב מעוות, אין השתקפותו יכולה להיות שונה ממנו. לא על התקשורת צריך לכעוס, אלא על המצב. וגם לא מספיק רק לכעוס עליו, בלי לנסות לשנותו.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

„מה זה מקום רגיש?"

רפול: אם המשמעת חזקה — אנשים לא ירשו לעצמם להפר אותה

אלישבע איילון

מה אמור לעשות צה"ל, כדי שחייליו לא יהפכו לאכזבים?

ח"כ רפאל איתן, הרמטכ"ל לשעבר, משיב: מילת המפתח היא משמעת. אם המשמעת חזקה — אנשים לא ירשו לעצמם להפר אותה.

— ומה דינם של החריגים?

זו בעייה רגישה. לחיילים, כנראה לא תמיד ברור מה מותר ומה אסור, או מה תפקידם, כנראה.

— זאת אומרת שההנחיות אינן ברורות?

אני שמעתי מכלי שני, שהרמטכ"ל אמר, לא להכות במקומות הרגישים. אז אני שואל — מי יכול להגדיר מה זה מקום רגיש? אוזן זה מקום רגיש? זה כמו שאומרים שיהיו שטפונות במקומות הנמוכים. אומרים דברים שהם לא הגיוניים, יש בעייה של הגדרת מסגרת ולכן הדברים אינם ברורים.

— מהי הגדרת המסגרת הנכונה?

המסגרת היא חוקת השיפוט, וזו צריכה לחזות כמה שיותר אפשרויות מציאותיות, אלא שחוקת השיפוט לא נותנת תמיד תשובה, וכך מוצא עצמו צה"ל מברר עניינים רק לאחר מעשה. אז גם קל יותר לבקר.

— הבעייה מתמקדת בחוק?

מעבר לחוק יש את עניין הבקיאות. אני בא עכשיו מדיון באוניברסיטה. יחד עם יאיר צבן נגענו בנקודה הקרויה „פקודות בלתי־חוקיות בעליל". אם יש דבר כזה, צריך שהאנשים הנוגעים בדבר יהיו בקיאים. גם נותן הפקודה וגם המבצע שלהם. אם רק צד אחד בקי — אז יש בעיה.

— כלומר, יש בעיה קומוניקטיבית של חיבור חבנה?

יש כאן עניין עם מנהיגות ועם חינוך. אנחנו חלשים בנושא של ציות, ובעיקר בחינוך לציות. אני אומר את זה ביחס למדינות זרות. תסכימי איתי, שצה"ל לא יכול ללמד מהתחלה את כל כללי הציות. רקע כזה גורם לקונפליקטים, לחיכוכים ובהכרח לענישה. רוב החיילים שנמצאים בשטחים הם צעירים, יש ביניהם רבים שזו להם פעם ראשונה שאומרים להם מה לעשות, שהם חייבים לבצע פקודה — ועוד מהסוג הבלתי ברור. אז לא פלא שיש תופעות חריגות.

על היום

1.3.88

„חריג" — או נורמה

אבי בניהו

„להאשים את התקשורת זו שטות, הטמנת ראש בחול"

קצין חינוך ראשי תא"ל נחמיה דגן, בראיון ל„על המשמר": מה שקורה כעת בשטחים הוא מסוג המלחמות שמעולם לא התמודדנו איתן ● מעולם לא היתה מלחמה שבה לאדם הבודד היתה השפעה גדולה כל־כך על תוצאות העשייה: „יש אלפי חיילים ביהודה, שומרון ועזה, כל אחד מהם יכול לעשות מעשה חריג, פעם ביומיים ● כישלון של צה"ל במאבק הזה הוא משמעותי לעתידה של ישראל. זה כמו כישלון במלחמה רגילה ● אני מציע, שכל מי שיושב בנקודת מפתח במדינה יעשה לעצמו הערכות: אני מצפה שיהיה להם מספיק שכל, כדי לשבת ולצפות את הדברים ● בצה"ל נרתעים מהתקשורת כמו מדבר בלתי מובן... היחס שלנו לתקשורת הוא חשדני ומסתייג מדי ● הפלשתינים מומחים בתקשורת: אנחנו ילדים לידם

תא"ל נחמיה דגן. הערכים עומדים במבחן (צילום: בועז לוי)

— קצין חינוך ראשי, תא"ל נחמיה דגן, נראה שכל הערכים שעליהם מתחנך צה"ל, מתמסמסים והולכים. בצה"ל ובמדינה כולה שוררת תחושת בכרה. אתה שותף לתחושה הזו?

אני לא קם בבוקר עכשיו, כמו שקמתי קודם, בלי שום ספק. אבל כשאני קם, אני לא מרגיש שכל הערכים שלי מתמוטטים. אני כן מרגיש שכל ערכי עומדים כעת במבחן. אנחנו צריכים לשאול את עצמנו, כולנו, האם אנחנו יכולים לעמוד במבחן הזה. אני סבור, שאנחנו בהחלט יכולים. לחברה הישראלית יש פוטנציאל לעמוד במבחן הזה. כדי להוציא את הפוטנציאל מהכוח אל הפועל צריך עשות כמה דברים שכל אחד צריך לעשות, ואני סבור שלא כל אחד עושה כך.

— מה צריך לעשות?

למשל, אני כצבא, לא מתמודד עם השאלה — למה לא פתרו את הבעיה פתרון מדיני. זו שאלה פוליטית. העובדה היא שהגענו למצב הזה וקרה מה שקרה. אני לא מתחייב גם לענות למה הגענו לזה. בעת אומרים לצה"ל להתמודד עם הבעיה, וצה"ל בא ועושה. כן על זה צריך לבקר אותו, לא ביקורת שלילית, אלא לבחון אותו בשני מישורים: האם הוא עושה הכל כדי לפתור את הבעיה כמו שצריך ובמישור שני יש לשאול — מהן התוצאות.

אני חושב, שצה"ל עושה הכל ומחפש כל הזמן דרכים לעשייה. אפשר להגיד שהצבא לא צפה את ההתפתחות הדרמאטית הזאת בתגובות של ערביי השטחים, אבל השאלה היא — האם זו היתה רק מחוייבות של צה"ל לחזות. כולנו יחד מסיבות שונות לא צפינו. כעת צה"ל עושה את המיטב שאפשר בנקודת הזמן הזו. מה שקורה כעת בשטחים הוא מסוג המלחמות שמעולם לא התמודדנו איתן, והמיפגש הזה הוא מיפגש חדש. אני לא בטוח, שצה"ל היה צריך לראות את הנולד ולהיכנס למערכת שלימה של הכנת החייל לאפשרות כזו. לדעתי, מצב כזה היה מקדם את העניין.

— אבל עכשיו, כשצה"ל בתוך העסק...

לדעתי, צה"ל כן מצליח במשימה. אף אחד אינו אומר שצה"ל יכול ומסוגל להביא שקט מוחלט ליהודה ושומרון, אבל הוא יכול להביא לרגיעה מסויימת. צה"ל בעשותו, צריך לשדר: לא נכנעים לאלימות.

— בימים האחרונים עוסקים הרבה בחריגים המלווים את פעולות הצבא בשטחים. מהי דעתך בעניין זה?

מעולם לא היתה מלחמה שבה לאדם הבודד היתה השפעה גדולה כל־כך על תוצאות העשייה. מה שעשו ארבעת החיילים כשכיסו בדחפור את הערבים, נזק כזה לא יכולים להביא ארבעה חיילים בשום מלחמה שאני מכיר. יש אלפי חיילים ביהודה, שומרון ועזה, כל אחד מהם יכול לעשות כזה מעשה „חריג" פעם ביומיים. כלומר אם היינו עושים כמו שמבקרים אותנו, היינו נתקלים באלפי חריגים שאינם.

אני רוצה לראות דברים כהוויתם. כל זמן שייצר לב האדם הוא ייצר האדם, והוא רע מנעוריו, אז יש סיכוי שבאיזו סיטואציה הייצר הרע יתעורר. מה גם שהסיטואציה הזו מזומנת שם לחיילים. יורקים עליהם, מקללים אותם, זורקים עליהם אבנים והם לא יכולים להגיב כמו שמגיבים במלחמה ובצדק. אז מה רוצים?

— איך אתה חי עם הסיטואציות הללו, עם „התופעות החריגות"?

בוודאי שההרגשה היא כבדה. אנחנו ניצבים בפני בעיה שכרגע איני יודע איך הולכים לפתור אותה, ואני לא מדבר על הצד הצבאי, אלא על הסיטואציה של החברה בישראל. אנחנו כרגע בפני בעיה, שכל עוד היא לא תיפתר בדרך זו או אחרת, תעמוד בפני צה"ל בעיה ומשימה שהוא יעשה אותה. אבל אני לא שמח שצה"ל עושה כאלה משימות וזה שאני לא שמח, לא אומר שלא אתאמץ שלא יהיה נזק גדול.

— דו"ח הפסיכולוגים של צה"ל קבע, בשורה התחתונה, ש„המדיניות של המכות פוגעת בטובת חיילינו ומפקדינו". איך אתה, בתור קצין בכיר וקצין חינוך ראשי, מתכוון להתמודד עם הקביעה הזו? כמה זמן נוכל להמשיך, איך צה"ל יחזיק מעמד?

אני אשאל שאלה הפוכה, איך החזקנו מעמד בזמן מלחמת ההתשה? אמרתי כבר, שאני לא שמח שאנחנו עוסקים במשימה הזו. חלק מהמרכיבים של „הלא שמח" הזה, הוא שאני רואה את הצבא מתמודד עם סוג כזה של משימות שלא מיטיבות עמו, ואי־אפשר להתעלם מכך. אני לא אגיד, שזה אינו פוגע בחיילים. לא יכול לומר דבר כזה. השאלה שלי היא — מהי האלטרנטיבה? כשהחייל נלחם במלחמה זה לא עושה לו טוב. גם המאבק הזה לא עושה לו טוב.

אני מאמין, שכישלון של צה"ל במאבק הזה, הוא משמעותי בסופו של דבר לעתידה של מדינת־ישראל, זה כמו כישלון במלחמה רגילה. אני מאמין, שתוצאות המאבק הזה ישפיעו על עתידה של מדינת־ישראל לא פחות משהשפיעו תוצאות של מלחמות אחרות. ואז כמו כל נושא בחיים, צריך להעמיד דבר מול דבר ולשאול — מה אתה רוצה? אני רוצה מאוד, שהמדינאים יפתרו את הבעיה. אתה שואל — כמה זמן אפשר להמשיך? אני לא רואה את הגבול. אין לזה גבול. אני לא רוצה מלחמות, אבל אם האלטרנטיבה אומרת — שאם לא נילחם אז יגמרו אותנו, אז אני אלחם כל חיי.

— אשאל אחרת. האם יש במצב סכנה קיומית לצבא כצבא כתוצאה מהמשך הפעילות הזו לאורך זמן?

לא. אני לא חושב שיש סכנה כזו, אבל אני חושב שאנשים צריכים לשאול את עצמם — האם יש כאן סכנה קיומית למדינת־ישראל כחברה, אם הסיטואציה הזו תימשך. לחזות ולצפות תוצאות חברתיות זה דבר עדין ומסובך, אבל אני מציע, שכל מי שיושב בנקודת מפתח במדינה יעשה לעצמו הערכות ויגיע למסקנה הנכונה מבחינתו, ולא יחכה לראות מה יהיה, כיוון שבתהליכים חברתיים כשקורה משהו זה מאוחר מדי. אז אני מצפה שיהיה להם מספיק שכל, כדי לשבת ולצפות את הדברים. זה נושא פוליטי שאני כאיש צבא במדים לא יכול להתייחס אליו. החברה הישראלית צריכה לשמוע את הדברים על כל צדדיהם ולהכריע.

— פעילות חיילי צה"ל בשטחים מלווה בוויכוח ציבורי סוער המתנהל בתקשורת, בסלונים ובחוגים פוליטיים וציבוריים. כיצד זה משפיע על החיילים?

אני חושב שזה לא משפיע טוב. אם אני יכול באמצעותך לקרוא לכולם, לכל אלה שיש להם השפעה על דעת הקהל או אומר, שהמסרים הישירים שהם מעבירים לחייל מזיקים מאוד. זה לא בסדר. המסרים האלה, שבאים מחוץ לצבא, הם ממש אופרטיביים: אומרים „כן תרביץ", תבצע פקודה או לא תבצע פקודה. אסור בשום פנים ואופן שאנשים, שאינם נמצאים בעמדות כאלו שזה תפקידם, יעבירו מסרים לחיילים בשטח. יש בדמוקרטיה מספיק כלים שניתן באמצעותם להעביר דברים לצה"ל ולחיילים. המסרים הללו מבלבלים את ראשו של החייל.

— בעניין „הבילבול" אצל החייל, חיילים ומפקדים מאשימים דווקא את מפקדי הצבא, באשר ההוראות של השר רבין כאלה, ואילו המסר של מצנע שונה. המג"ד אומר כך והמח"ט אחרת. יש בכלל תיאום במסרים שמשדר הצבא עצמו?

צריך דווקא עכשיו שהדברים ירדו בהיררכיית הפיקוד בצורה מסודרת. כשאני כותב איגרת לחייל, אני מעביר אותה לעיון מוקדם של אלופי הפיקודים, דובר צה"ל וכו', כדי שלא יהיו דברים מנוגדים. החייל צריך לקבל מסר אחד ברור, מתואם וישיר, ובהיררכיה הצבאית יודעים איך לעשות זאת. הבעיה היא שכל הפריפריה מעבירה מסרים. שלא יובן מכך שצה"ל אינו מוכן לקבל ביקורת, אבל הדרך הזו משגעת את החיילים.

— אתה סבור שניתן לבודד את צה"ל מהוויכוח הזה?

מה זה לבודד? צה"ל אינו שותף לוויכוח. עם זאת, לא ניתן לחסום את האוזניים, אבל בסך־הכל צה"ל מבין, שתהיינה דעותיו אשר תהיינה הוא צריך לבצע את המשימה. זה קרה לנו גם בלבנון וזה קורה כעת שוב. אנשים אומרים את מה שהם חושבים ועושים את מה שצריך וזה מה שחשוב. הם לא חוטאים. בגדול זה בסדר. לזה חינכנו כל השנים.

— תנועת „שלום עכשיו" עומדת לפרסם בקרוב מכתב לראש הממשלה שעליו יחתמו קצינים במילואים. האם מכתב כזה כלול בהסתייגות שלך? מה דעתך על שימוש בדרגות לצורך ויכוח פוליטי?

איני פוסל את זכותם של אנשים להתהדר בדרגותיהם, כשם שאיני פוסל את זכותו של רופא להתהדר בתארו. הקצינים הם חבורה מכובדת מאוד שיכולה להגיד את דבריה. אנחנו אזרחי מדינת־ישראל. היותם קצינים נותן להם משקל מוסרי, זה מצביע על נסיונם. אבל שלא יתלו את המכתב לצבא. רק במישור של פניית אזרחים אל ראש הממשלה, פניית אזרחים אל המערכת האזרחית. מה שאומר איש „שלום עכשיו" או איש „גוש אמונים" לחיילי צה"ל, זה פועל יוצא את תפיסותיו הפוליטיות וזו הכנסת הפוליטיקה לצבא. הדרך לגיהנום, כמו שאנחנו יודעים, רצופה כוונות טובות ואני מזהיר מכך.

— אני מבקש לחזור לנושא החריגים הזוכה להבלטה רבה בתקשורת בארץ ובעולם. כיצד אתה, בעמדתך כקצין חינוך ראשי של צה"ל, מתכוון להתמודד עם התופעה וכיצד צריך צה"ל לפעול בנושא ההסברה ובעיקר כלפי פנים?

קודם כל, הצבא מתמודד עם העניין בצורה הסברתית עוד טרם האירועים בשטחים. גם עכשיו אני חושב, מה עוד להגיע ומה להוציא. אנחנו מוציאים כעת חוברת שתיתן בידיי המפקד כלים להתמודד עם הסיטואציה. גם להסביר לאנשים המצויים ברמה המיידית בשטח, את הרקע על שורשי הקונפליקט, המוטיבציה של הפלשתינים. אנחנו מסבירים גם על ערכו של מוסר הלחימה בצה"ל בהיבט רחב מאוד ולטווח ארוך, מסבירים את טכניקות ההתמודדות עם קשיים. מעבירים לחיילים ניתוחי מצבים ומטפחים את המשמעת אצל החיילים. יש למשל פקודות פתיחה באש, הם נכתבו מתוך ראייה מקיפה מאוד של הנושא, כשאתה לא תחת השפעה רגשית של מה שקורה בשטח. אבל לפעמים אתה מאבד עשתונות ואנחנו מסבירים את חשיבות השמירה על הפקודות.

אנחנו נותנים כיום הדרכה מסודרת למפקדים, בכל קורסי הפיקוד, בהכשרות ובימי עיון. הזמנו הרבה מרצים שקיבלו הדרכה מיוחדת. מוציאים הרבה פרסומים. הפקנו סרטי וידיאו. גייסנו לעניין הזה את מערכת החינוך. כל זה במטרה למנוע את החריגים. אנחנו מסבירים גם למה יכולים לגרום חריגים.

— מה למשל?

אני אומר לחיילי שאינני זוכר מלחמה אחת שבה קל כל־כך לכל חייל לבצע בכוונה פעולות יזומות בניגוד לפקודות, לעתים מבלי להסתכן אפילו שהעניין יתגלה. זו בדיוק הסיבה שצריך הגדרה ברורה של המשימה בכל הרמות ושל הבנה נכונה של רוח הדברים. לשם כך צריך להשקיע הרבה מאוד בתחום הערכי של החייל, כדי שתוך כדי ביצוע, גם בתנאים הקשים ביותר כאשר כל האחריות מוטלת על כתפיו, לא יירתע וישלים את ביצוע המשימה על־פי הנחיית המפקד.

כאן עולה חשיבותו של החייל כאדם חושב, אך עולה עשרות מונים חשיבותו של המפקד הזוטר כמנהיג ביחידתו. אנחנו מתכוונים להפיק גם חוברת על החוק והמשפט בשטחים והפרקליט הצבאי הראשי יוציא חוברת בעניין פקודות חוקיות ובלתי חוקיות. כל קצין יקבל ערכה מיוחדת שתשמש אותו לצורך זה.

— ברשותך · אעבור לנושא התקשורת המהווה אולי נשק בידי הצדדים הנוטלים חלק במאבק הזה. אתה נחשב כחסיד של שיתוף פעולה בין הצבא לתקשורת באופן מלא ואף מטיף לכך בכנסים ובפרסומים, והנה שוב מאשימים את התקשורת במהומות. אולי נכשלת בעניין הזה?

המלצתי לצה"ל לקיים שוב חודש של הסברה בעניין „הצבא והתקשורת". אני סבור, שהתקשורת היא כמו מטוס הסילון, המחשב, והמכונית מודל 88'.

— אם אתה אומר שהתקשורת היא כמו מטוס הסילון, אז צה"ל טס כיום אולי על ה„ספיט פייר" הישן.

נכון. אני מסכים. אני מוכרח להגיד לך שיש לי גם ויכוח בתוך הצבא. אני טוען, שאנחנו בצה"ל נרתעים מהתקשורת כמו מדבר בלתי מובן, כמו כפרי שראה פתאום את המלך. זה לא בסדר. בשבילי תקשורת זה המאה העשרים, זה נתון וצריך לראותו כמרכיב אחד נוסף בהתמודדות של הצבא.

זה בכלל לא נורא שמישהו ינשוף כל הזמן בעורפנו. לא לחינם אומרים שהעיתונות היא כלב השמירה של הדמוקרטיה. אני מאמין בזה באמונה שלמה. לפעמים זה יכול לפגוע, אבל אין ברירה. הלוואי וזה הדבר היחיד שיפגע.

— אבל כל המסרים שבאים מהדרג המדיני ואפילו מהרמטכ"ל מדי פעם, היו כאלה שהתקשורת מפריעה לפעילות בשטחים? התוצאה היא — 25 מקרים של התנגשות בין עיתונאים וצלמים לבין כוחות הצבא. אולי בכל זאת נכשלת בתחום הזה? השקעת בזה המון.

מה אתה רוצה, שאפסיק להטיף לזה. המצב יהיה גרוע עוד יותר. אמרתי זאת לשר הביטחון, לרמטכ"ל ולדובר צה"ל. היחס שלנו לתקשורת הוא חשדני ומסתייג מדי, ואנחנו לא משתפים מספיק פעולה עמה. עם שיתוף פעולה פורה יותר היינו יכולים להשיג יותר הישגים עבור הצבא והמדינה. הפלשתינים מומחים בתקשורת. אנחנו ילדים לידם. יש לנו הרבה מה ללמוד.

— איך אתה רואה את מעורבותה של התקשורת בעת?

אני לא מסכים עם כל מה שהתקשורת עושה. אין שום ספק שהתקשורת מלבה שם את המהומות. זה לא הכתבים עצמם. הפלשתינים עושים את המאבק בצורה כזו, כדי להגיע לתודעת העולם והתקשורת זה הכלי. הם מנצלים את התקשורת ואנחנו לא.

מה שאומרים כאן על התקשורת, נראה לי צבוע. לא שאין לי ביקורת, אבל לא היא אשמה בעניין. מי שטוען כך, זו שטות והטמנת הראש בחול.

— איזה מין תקשורת היית רוצה בעת?

הייתי רוצה, שצה"ל לא יצטייר בעיני אזרחי ישראל כפי שהוא מצטייר כיום, כי הוא באמת לא כזה. אני לא יכול להשפיע על התקשורת. להם אין אינטרס, אבל לנו יש. אני לא אומר שלא יציינו את החריגים, אבל נראה בתקשורת שהכל חריג אחד גדול. הייתי כעת בלונדון, מה שמראים שם זה איום ונורא.

— בדו"ח הפסיכולוגים מדובר על חשש מפני הקצנה בכל הקשור לשנאת לערבים. כיצד אתה נערך להתמודד עם העניין בתוך צה"ל?

יש חשש אחר, שהאלימות תעבור לרחוב בכלל. כשאדם לומד להיות אלים, אז הוא אלים בכלל. הוא מחצין אלימות. אני עדיין אוחז בדעה, שכל צד מבסס את עמדותיו יותר ויותר: הימנים הופכים לימנים יותר והשמאל הולך יותר שמאלה. יכול להיות שאני טועה. אבל אני צריך לחשוב שהפסיכולוגים צודקים, ולעשות הכל כדי להוכיח שהם לא צודקים. זה תפקידי. יכול להיות גם שיש „הקצנה מקומית", והשאלה היא האם ישארו כאן משקעים ארוכי טווח. אינני יודע ואני מקווה שלא. זה קצת מוקדם מכדי לנחש. בכל אופן אעשה הכל, כדי שזה לא יקרה.

חינוך והשכלה — יצחק שור

השכלה גבוהה

שיעור בעלי תעודות הבגרות נמצא בעלייה מתמדת, שעה שמספר הפונים לאוניברסיטאות לא גדל בשבע השנים האחרונות ■ כדי למנוע מן ההשכלה הגבוהה מלהיות נחלת המבוססים בלבד צריך לפעול בכמה כיוונים

מאז הקמתה אימצה מדינת ישראל לעצמה את הגישה הדמוקרטית ולא את הגישה האליטיסטית: המוסדות להשכלה גבוהה היו פתוחים לכל מי שענה על דרישות המינימום של בחינות הבגרות ואופיים של הלימודים לקראת התואר הראשון הותאם, במידה רבה, לצורכי הסטודנט.

מגמה זאת מתחילה להשתנות לרעה, מבלי שיובטח כי אלה שיתקבלו אכן ייהנו מרמת לימודים טובה יותר. לשון אחר: האוניברסיטאות יתחילו להיות גם סלקטיביות וגם בעלות רמה נמוכה.

רות זילברברג, מן הוועדה לתכנון ולתקצוב, הניחה לאחרונה על שולחן המועצה להשכלה גבוהה מסמך העוסק ב„לימודים לתואר הראשון": לפי נתונים המופיעים במסמך הגיע כושר הקליטה של האוניברסיטאות בגירסו הארץ לכלל מיצוי. שיעור בעלי תעודות הבגרות נמצא בעלייה מתמידת, שעה שמספר הפונים לאוניברסיטאות לא גדל בשבע השנים האחרונות.

הנתונים החשובים הם אלה: שנתון ממוצע מונה כ־66,000 בני 18. כ־40 אחוזים מקבלים תעודת בגרות; זאת אומרת, כ־26,000. מתוכם מתקבלים לאוניברסיטאות בין 15 ל־18 אחוזים מכל שנתון, שהם 10־12,000 צעירים. רק 6,700־8,000 מתוכם, שהם כ־10־12 אחוזים, מגיעים לתואר הראשון.

מיהם הנושרים? רות זילברברג מצביעה על זהות בין הצלחה בלימודים לבין קבוצות המוצא: בקרב מגישי הבקשות להתקבל לאוניברסיטאות נדחו 50 אחוזים מן הלא־יהודים, 30 אחוזים מיוצאי אסיה אפריקה ו־18 אחוזים מיוצאי אירופה־אמריקה ובניהם ילידי הארץ. שיעור הנשירה בקרב אלה שהתקבלו מצביעים על מגמה דומה: מקרב הסטודנטים הלא־יהודים לתואר הראשון נשרו 55 אחוזים. מקרב היהודים יוצאי אסיה־אפריקה או בניהם נשרו 40 אחוזים. מקרב יוצאי אירופה־אמריקה או בניהם נשרו 16 אחוזים. בסך־הכל נושרים מן הלימודים לתואר הראשון כשליש מכלל המתחילים.

התסכול האישי והבזבוז הציבורי הנובעים מן הנשירה מוצאים את ביטויים בתופעה נוספת: סטודנטים רבים פורסים את לימודיהם לתואר הראשון על פני ארבע עד שש שנים, במקום על פני שלוש שנים ברוב התחומים, וארבע שנים בהנדסה ובמשפטים. לעומת זאת ישנם חוגים שבהם „נפתרה" שאלת הנשירה כמעט לחלוטין: ברפואה, משפטים והנדסה גבוה ביותר הוא שיעור המסיימים בזמן לימודים תקני. שיעור הנשירה בשלושת תחומים אלה איננו עולה על 15 אחוזים. הסיבה לכך ברורה: הסלקציה ההתחלתית הינה קפדנית ביותר.

החוקרת איננה מסבירה את סיבות הנשירה מן הלימודים ואת סיבות פריסתם על פני שנים רבות מדי. אבל מי שמכיר את המציאות יודע, כי חלק ניכר מן הסטודנטים איננו יכול להגיע להישגים מתאימים ליכולתו, משום שהוא נאלץ לעבוד באורח חלקי או מלא. המלגות קטנות וזעומות.

החברה הישראלית המתמודדת עם סוגיית הפער בין תלמידים בעלי רקע חברתי־כלכלי טעון־טיפוח לבין המבוססים על־ידי הקמת מכינות קדם־אקדמיות. מכינות אלה, מציינת החוקרת, השיגו את מטרתן. הן סגרו את הפער ההתחלתי ויצרו סיכוי שווה לתלמידי המכינות. הללו נהנים כ־20 אחוזים מכלל המתקבלים לשנה א'. השאלה מי צריך לקיים את המכינות עולה גם היא בעבודתה של רות זילברברג. הקיצוצים בתקציבי ההשכלה הגבוהה יתנו תשובה גם לשאלה זאת: המכינות יצטמצמו מכוח מצוקתן התקציבית של האוניברסיטאות. והללו אינן חייבות לעסוק בתיקון מחדלי החינוך התיכון.

מי שמעוניין כי ההשכלה הגבוהה בדור הבא לא תהיה נחלת המבוססים בלבד צריך לפעול בכיוונים הבאים: להרחיב ולהעמיק את עבודת המכינות הקדם־אקדמיות, להגדיל את הסגל האקדמי הצעיר ובכך לשפר את היחס בין מספר הסטודנטים למספר המרצים, להגדיל את היקף הקרנות והמלגות לסטודנטים, ולהעמיק את שירותי הייעוץ וההתנכות כדי למנוע „תעייה" במבוך האקדמי במהלך השנה הראשונה ולמנוע בזבוז זמן וכספי ציבור.

מכות מדי יום

כיום פועלות בארץ כמאה פנימיות יום שמאכלסות 1,500 ילדים ממשפחות מצוקה

פנימיות היום משמשות פתרון חינוכי טוב לחלק ניכר מן המשפחות במצוקה. הילדים שוהים בהן חמש־שש שעות ליום, במסגרת קטנה של חמישה־עשר בני 6־14, עם מטפלת ומורה־מדריכה. עלות החזקתו של ילד בפנימיות יום הנקראות גם מועדונית־משפחתית, מהווה רבע מהחזקתו בפנימייה מלאה.

מנהל המועצה הלאומית למען שלום הילד, ד"ר יצחק מרמן, ויו"ר האגודה הישראלית למען פנימיות יום, מרדכי אלגרבלי, פנו לאחרונה לשר החינוך והתרבות יצחק נבון וביקשו לפעול לאלתר כדי לקדם את פני הסכנה של סגירת פנימיות יום רבות, משום שפרויקט שיקום השכונות מתחיל למשוך את ידו משכונות רבות. כן דרושה עזרה מיידית של 400,000 שקלים, כדי להבטיח את המשך פעולתן של פנימיות היום בחודשים האחרונים של שנת התקציב הנוכחית, פברואר מארס 1988.

ברחבי הארץ לומדים במאה פנימיות יום כ־1,500 ילדים ממשפחות במצוקה הם מגיעים למועדונים מיד עם תום יום הלימודים. אם בית מגישה להם ארוחת־צהריים ולאחר שהם מדיחים את הכלים ומנקים את המועדון הם מכינים שיעורים בסיוע מורה־מדריכה משחקים, צופים בטלוויזיה, משוחחים.

על תפקידן החשוב של פנימיות היום ניתן לעמוד מן התיאורים הבאים: אחד הילדים מגיע לפנימיית יום ירושלמית כדי להימלט מן המכות הנמרצות שהוא מקבל מאביו. אמו אינה מעוניינת שהילד יילך לפנימיית היום בהתמדה, כיוון שביום שהוא יעדר מן הבית הופכת היא לקרבן של האב אילמלא פנימיית היום היו גם האם וגם הבן מקבלים מכות מדי יום.

במקרה אחר מגיע לפנימיית היום תלמיד כיתה א' שאינו מבין כלל מה מתרחש בכיתתו. הוא אמנם בעל אינטליגנציה תקינה, אך סובל מאוצר מלים דל ביותר. אמו היתה זונה. עכשיו היא עובדת במתפרה. איש אינו יודע מי היה האב. מאז נכנס הילד לפנימיית היום הוא נעשה רגוע ועליז. מורתו בבית־הספר ציינה, שהופיעו סימנים ראשונים של שיפור במצבו החינוכי והלימודי.

ביידיש זה נשמע יותר טוב

רמי דיצני. מה לא אמרו על רמי. צייר אבנר כץ. הוצאת כתר, 1987

המשורר רמי דיצני התקנא בשלום עליכם, אשר חיבר בילדותו לכסיקון אלפאבתי לקללות, ובכך העמיד מצבת נצח לאמו החורגת. הספר שלפנינו נובע, כנראה, מנסיונו האישי של המחבר, שקיללו אותו בעיקר ביידיש. וכמעט אך ורק במלים שמתחילות בש' כמו שלימזל, שטינקר, שמונצעס. והו, איפוא, ספר מבטיח. אם ימשיך רמי דיצני בדרכו הוא יוכל לחבר בסך־הכל, עשרים ושניים ספרי קללות, כמניין אותיות הא"ב.

ובכן, מה לא אמרו על רמי? אמרו שהוא שלומפר, שהוא רשלן, מזונח ומגוחך, והכל נשפך ונמרח, והשרוך לא נשרך, ומכנס אחר נסרח. ועוד אמרו עליו, שהוא שטעקר שנתקע בכל מקום; ושהוא שפריצר, שמשפריץ רוק לפנים של כל מי שמוכן להקשיב לו, ולא מכוון היטב כשעושה פיפי.

ספרו של רמי דיצני הוא ספר חוויה לצברינו החביבים והעוקצנים, הזקוקים לפירוש ולאיור עבריים למקור האידי. עתה אנו ממתינים לסופר ממוצא מזרחי, שיגאל קללות ערביות נשכחות משממונן באוצרנו המתפתח, ויעניק גם להן לבוש עברי.

מומלץ לאניני טעם בגילאי 9־12.

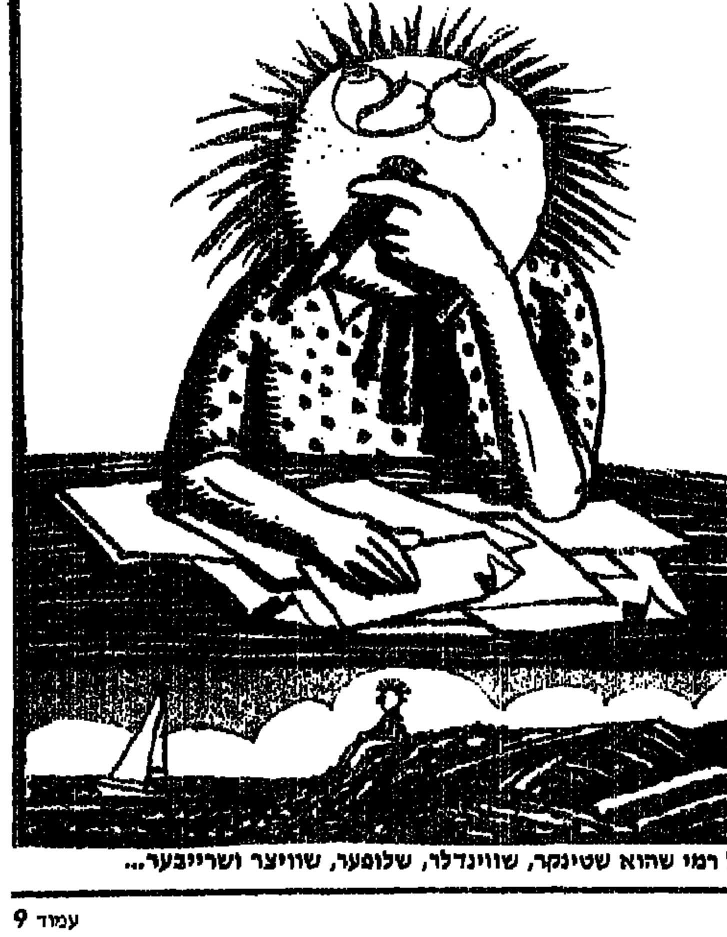

אמרו על רמי שהוא שטינקר, שווינדלר, שלופער, שוויצר ושרייבער...

בוטנים, בוטנים. מוצר יצוא מס' 1

קלוריות לדמוקרטיה

בבחירות הקרובות בסנגאל צפוי ניצחון נוסף לסוציאליסטים. המערכה מתנהלת כמעט בלי אלימות. באווירה חופשית. הלובים לא יצליחו להשתלט על החיים הפוליטיים שם

אריק לוי

העולם בכלל, וישראל בפרט, אינו מחכה חסרי-נשימה לתוצאות הבחירות בסנגאל שבמערב אפריקה, אשר מתקיימות ביום א'. בבחירות אלו משתתפות שש מפלגות. המערכה הפעם מתנהלת כמעט בלי אלימות. מאז עצמאות סנגאל לפני 28 שנים, מנהל העם הסנגאלי את החיים הפוליטיים שלו בשקט, בלי אלימות, במשטר רב-מפלגתי, ובאווירה של דיונים חופשיים ופלורליזם.

דבר זה הוא חריג מאוד, סנגאל נמצאת באפריקה — יבשה שאין בה משטרים דמוקרטיים. כל התעמולה של משרד החוץ הדרום-אפריקני מרגישה זאת. האפריקנים השחורים, אומרים תומכי האפרטהייד, אינם מסוגלים לנהל חיים דמוקרטיים. בנוסף לכך, פרשנים במערב טוענים, שהדרך היחידה לשגשוג כלכלי וקידמה בכלל היא דרך השוק החופשי. לטעמם, כל הנסיונות לסוציאליזם בעולם השלישי נכשלו.

גם בכך סנגאל בולטת בחריגותה. לסנגאל מסורת של דמוקרטיה מאז התקופה בה היתה אחת ממושבות צרפת. הנשיא הראשון, ליאופולד סדאר סנגור, ייסד מפלגה סוציאליסטית דמוקרטית, אשר שייכת כיום לאינטרנציונל הסוציאליסטי, והשולטת בסנגאל מאז עצמאותה. קיימות כ-15 מפלגות אחרות, המשתרעות משמרניים-דתיים לטרוצקיסטים. העיתון היומי היחידי במדינה הוא של המפלגה הסוציאליסטית — אך למפלגות אחרות חמישה עיתונים משלהן, אמנם לא יומיים.

בבחירות לנשיאות ולאסיפה הלאומית (שבה 120 מנדטים), שהתקיימו ב-1973, קיבלו הסוציאליסטים 79.2% מהקולות. (והיתה זאת ירידה של 3.3% לעומת הפעם הקודמת). בבחירות לרשויות המקומיות ב-1984, שבהן הצביעו יותר מ-60% מן הבוחרים, השיגו הסוציאליסטים 96.4%. רק שלוש מפלגות אופוזיציה השתתפו בבחירות המקומיות. האחרות החרימו אותן. הן טענו, שהסוציאליסטים רימו בבחירות הכלליות ב-1983.

צמיחה כלכלית

הפעם, יריבו העיקרי של הנשיא הסוציאליסטי, אבדו דיוף (אשר החליף את סנגור ב-1981), הוא נושפטן בעל קשרים עם לוב של קאדאפי. הוא זוכה לתמיכה רבה בקרב צעירים עירוניים. אלא שרובם מתחת לגיל ההצבעה. לדיוף צפוי נצחון נוסף.

בתחילת העשור עמדו בעיות רבות בפני הסנגאלים, ביניהן חובות ענקיות, בצורת, ומחירים גבוהים לנפט. המוצר העיקרי לייצוא הוא בוטנים, והבצורת פגעה קשה ביבול. אבדו דיוף משוכנע, שסנגאל מסוגלת לעמוד מול אתגרים כאלה. מקור הכוח שלה, לפי טענתו, הוא הדמוקרטיה. דיוף גם ערער על אלה (משמאל ומימין), הרואים בדמוקרטיה מין לוקסוס השמור לארצות מפותחות יותר.

במועצת האינטרנציונל הסוציאליסטי, שהתקיימה בדאקאר, בירת סנגאל, לפני ארבעה חודשים, אמר דיוף: „להרבה אנשים דמוקרטיה נראית תוצאה ליגיטימית של פיתוח. אך היחס הוא הפוך: ארץ אינה דמוקרטית כי היא מפותחת. אלא היא מפותחת כי היא דמוקרטית."

בשנים האחרונות סנגאל נכנסה לצמיחה כלכלית שאין כדוגמתה באפריקה השחורה. הגידול השנתי הריאלי הגיע ל-4%. בנוסף לכך, חלו שיפורים רציניים ברמת החיים ובבריאות הציבור. מספר הקלוריות הממוצע לנפש בסנגאל הוא בדיוק כנדרש — ובאפריקה הרעבה זהו הישג לא מבוטל. אורך החיים הממוצע גם עולה משנה לשנה, מ-40 לפני עשרים שנה, ל-44 ב-1983. התוצר הלאומי הכולל לנפש עלה מ-342$ ב-1975 ל-500$ היום.

כדי לצאת ממשבר החובות נכנעו דיוף והסוציאליסטים ללחצי קרן המטבע הבינלאומי והתחילו ברפורמות במשק הסנגאלי. עשר חברות ממשלתיות יימכרו למשקיעים פרטיים, ושש מהן יהיו לבסוף לחלוטין בידיים פרטיות. הסובסידיות לצרכנים צומצמו מה שפגע קשה ברמת החיים, האבטלה גדלה בערים, ובעקבותיה גם היקף הפשע. היציבות המסורתית במדינה התערערה, ובערים היו שביתות שוטרים. כמו כן, בדרום המדינה היו הפגנות אלימות, וניכר גידול בהשפעת הפונדמנטליזם האיסלמי (יותר מ-75% מהאוכלוסיה מוסלמים).

למרות הרפורמות, סנגאל עדיין סובלת מעול החוב, שמגיע ל-2.7 מיליארד דולר. אך המדיניות הכלכלית של דיוף הצליחה, בסופו של דבר, להחזיר לסנגאל את אמון הבנקים הבינלאומיים. לפני שלושה חודשים הם הצליחו להשיג הסדר, שבו דוחים את החזרת החוב במשך שש שנים, ולאחר מכן — תשלומים במשך 18 שנים נוספות.

סנגאל לא תפשוט את הרגל. לא תהיה בה הפיכה צבאית (הצבא הלא-פוליטי כולל רק 9,000 חיילים). נסיון הלובים להתערב בחיים הפוליטיים שלה ייכשל. בקצב איטי, בצורה דמוקרטית ובלי אלימות, היא מתפתחת ומתקדמת. סנגאל לא תופסת כותרות — למזלה.

ההסתדרות על ועדת שעוינסקי

הורדת הנטל על שכבות הביניים

תזכיר המכון למחקר כלכלי-חברתי מקדם בברכה את רוב ההמלצ[ות]

הרפורמה המוצעת בדו"ח נבנתה במטרה להשלים את המהלך שנעשה בשנת 1981, ואשר הפחית בצורה משמעותית את שיעורי מס ההכנסה על יחידים ועל חברות. כוונת חברי הוועדה בדו"ח שהוגש „להביא ליצירת בסיס הכנסות רחב יותר בתמורה להורדת שיעורי המס ברמות ההכנסה הבינוניות והנמוכות, כאשר לנגד עיניהם רפורמה מקיפה, הן בהגדרת ההכנסה החייבת ובשיעורי המס המתחייבים והן במבנה מערכת הדיווח של הנישומים ובמבנה של מערכת האכיפה המיועדת להביא להגברת תשלום מס אמת".

חברי הוועדה בדו"ח מציגים גישה עקרונית המתייחסת למערכת המיסוי כאל מכשיר כלכלי וחברתי, אשר לו תפקיד חשוב בחלוקה מחדש של ההכנסות. גישה זו תואמת את עמדת ההסתדרות.

המלצות הוועדה בתחום זה מתמקדות בשני היבטים:

הראשון, העלאת הכנסת סף המס ע"י תוספת נקודת זיכוי לכל מפרנס, כך שניתן פטור מלא ממס לבעלי הכנסות נמוכות (בין 764 ל-1,000 ש"ח); השני, „פתיחת" תחומי ההכנסה בהם חלים שיעורי המס השונים והורדת שיעורי המס, במיוחד ברמות ההכנסה הנמוכות והבינוניות.

לטבלה זו יש להעיר, כי בפועל הציעו חברי הוועדה מדרגת מס נוספת של 53%. מדרגה זו תושג ע"י ביטול הדרגתי של נקודות הזיכוי ברמות ההכנסה שבין 5,000 ש"ח ל-9,000 ש"ח לנישום שיש לו 4.25 נקודות זיכוי, לנישום שיש לו 3.25 נקודות זיכוי. התקרה הינה 8,055.

כזכור, בוטל מס היסף בשיעור של 52.8% אשר היה קיים בשנת 1987, אם היתה מתקבלת ההצעה להמשיכו הרי השפעתו היתה דומה.

כפי שניתן לראות, למרות שהוועדה מיקדה את מאמציה בהפחתת הנטל על שכבות הביניים עדיין שינוי שיעורי המס שהופעל ב-1987 הינו דומיננטי. נטל המס על בעלי ההכנסות הגבוהות פחת בהרבה, והמשמעות התקציבית של הפסד ההכנסות בגין צעד זה בעינה עומדת.

לא התקבלה הצעת ההסתדרות להעלות המס השולי בתחומי ההכנסות הגבוהות במיוחד, עד לרמה של מס ממוצע בשיעור של 45%, דבר שהיה מבטיח תוספת משאבים שיכלו לעמוד לרשות הוועדה לשם הפחתה נוספת בנטל המס על שכבות הביניים.

שמירת ערכם היחסי של הקיצבאות, הזיכויים ותקרות הכנסה

הוועדה ממליצה לעדכן את ערכן של נקודות הזיכוי ותקרות ההכנסה לשיעורי המס השונים באופן שוטף (מדי חודש) על-פי מדד המחירים לצרכן.

שיטה זו תבטיח את כוח הקנייה של ההכנסות נטו ותמנע שחיקה במקדמי פונקציית המס אשר איפיינה את העשור האחרון. יש לציין, כי שיטה זו תשמור על כוח הקנייה של נקודות הזיכוי בערכן דהיום, שהוא נמוך בהשוואה לערכן היחסי לשכר הממוצע בשנת 1976. שיטת הצמדה זו אינה מבטיחה שהשינויים בגביית המס ובנטל על השכבות השונות יהיו מתואמים לאורך זמן עם שינויים ברמת ההכנסות. רצוי להבטיח כי בנוסף להצמדה שוטפת למדד תיערך מדי פעם השוואת המקדמים לשינויים בשכר, ובמידת הצורך יובטח עדכון נוסף.

הוועדה המליצה לחזור לאחד מעקרונות היסוד של ועדת בן-שחר מ-1975, ולראות בקיצבאות הילדים חלק בלתי נפרד ממערכת המס אשר צריכה להתחשב בגודל המשפחה בקביעת נטל המס, ולכן הם ממליצים להחזיר את קיצבת הילד הראשון ולבטל את המיסוי בגין הילד השני והשלישי.

כאן התקבלה העמדה המסורתית של ההסתדרות, אם כי לא התקבלה ההמלצה (ויש להניח מטעמי תקציב) לשקם את ערך הקיצבאות ולהחזירן לרמתן היחסית בשנת 1975.

רווחי הון מניירות ערך הנסחרים בבורסה

הוועדה ממליצה, ברוחה לעמדת ההסתדרות בנושא, להרחיב את בסיס המס ולכלול במסגרתו את רווחי ההון הריאליים מניירות ערך הנסחרים בבורסה, רווחים הפטורים כיום ממס. הוועדה מציעה לגבות מס זה בשיעור אחיד, נמוך יחסית (25%) ובנפרד מיתר ההכנסות של הנישום. הוועדה מציעה גם שיטה ליישום המלצותיה הכוללת הרחבת והעמקת הדיווח, כולל המלצה על חובת דיווח כללית על הכנסות במתכונת של דו"ח מקוצר ופשוט. יישום המלצות אלה החל מהשנה הבאה יתרום בהדרגה להעמקת הגבייה ולצמצום העלמת ההכנסות ובהכרח לצמצום ההון השחור.

חיסכון ארוך טווח — במסגרת ההפרשות הסוציאליות

הוועדה סבורה שיש מקום להענקת הטבות מס לחיסכון לטווח ארוך גם בעתיד, ובמיוחד לחיסכון הנועד לתקופת הפרישה מעבודה.

בסעיף זה כלולות ההפרשות לפנסיה, לקופות גמל, לתגמולים ולגימלה, לביטוח מנהלים ולפיצויי פיטורין. הוועדה מציעה להתייחס בצורה שווה לכל סוגי החיסכון הנ"ל ולפשט את החוק הקיים כיום, שהוא תערובת הן של מתן הקלות במתכונת מסובכת בעת ההפרשה והן מתן הקלות בעת המשיכה. בפועל ממליצה הוועדה לתת, מחד, פטור ממס על ההפרשות של העובד ושל המעביד, כפוף לתקרה של עד שלוש פעמים השכר הממוצע לשכיר ועד כפעמיים השכר הממוצע לעצמאי; ומאידך לחייב במס בעת המשיכה. שיטה זו נותנת עדיפות לחיסכון בעצם הדחייה של תשלום המס מעת ההפרשה לעת המשיכה.

כל ההכנסות הצבורות בקרנות ובקופות הפנסיה (ריבית והפרשי הצמדה) תהיינה פטורות ממס גם להבא.

כך גם בנושא זה, העמדה העקרונית של ההסתדרות התקבלה על דעת הוועדה והמלצתה נותנת העדפה בולטת לחיסכון ארוך הטווח במסגרת אלה על פני החיסכון האישי במסגרות אחרות (מעבר לסכומים המותרים להפרשות הסוציאליות) אשר יחויב במס כולל הרווחים.

נורית שמאי
ראש המכון למחקר כלכלי-חברתי של ההסתדרות

תשלומי העברה — קיצבאות הזיקנה של הביטוח הלאומי וקיצבאות משרד הבטחון

ההמלצה העקרונית של הוועדה היא להמשיך ולפטור קיצבאות אלה ממס, אולם להתחשב בקיומן של קיצבאות אלו בקביעת שיעור המס שיוחל על הכנסות נוספות של מקבלי הקיצבאות.

המלצה זו תואמת הן את עמדת הביטוח הלאומי והן את עמדת ההסתדרות והסתדרות הגמלאים, שיש להשאיר את הפטור על הקיצבאות הזיקנה הנכות והשאירים.

מאידך, מקבלי קיצבאות אשר להם הכנסות גבוהות יחסית ממקורות אחרים ימוסו וההכנסות האחרות בצורה פרוגרסיבית.

נשים ומערכת המס

הוועדה עסקה בדיוניה ובהמלצותיה בנושא של יחידת המיסוי — האם זו צריכה להיות „יחיד", „זוג נשוי" או „המשפחה יחד עם הילדים".

הוועדה לא המליצה על הפיכת המשפחה ליחידת החיוב במס. ההמלצות, בעיקר בקטע של קיצבאות הילדים, נועדו לעודד את ההתחשבות במשפחה, אולם למעשה נותרה בעינה השיטה הקיימת כיום, כאשר המלצות מסויימות מתחשבות בנשים עובדות ואחרות, במידה מסויימת, מחמירות.

הוועדה ממליצה להגדיל את [illegible] הזיכוי לאשה העובדת בעסק [illegible] לתת פיצוי חלקי לקבוצה [illegible] הכרה ניכרת במערכת המס [illegible] על בני זוג העובדים בעסק [illegible]

המלצה נוספת מפחיתה את [illegible] הניתנות לאשה עובדת בגין ילד [illegible] אחת לכל ילד כיום [illegible] ומאידך, כל אשה עובדת מקבלת [illegible] נוספת לעצמה, כך ששינוי [illegible] בנישים להן שלושה ילדים או יותר [illegible] הכנסה גבוהות. הוועדה סבורה, כי [illegible] ליציאה לעבודה של נשים [illegible] גבוהות לא ייפגע באופן [illegible] שיופעל בזיכויים בגין ילדיהם, [illegible] כמו שאר המפרנסים [illegible] ברמות ההכנסה הבינוניות והנמוכות.

הטבות מס במסגרת [illegible] — הרחבת בסיס המס

במסגרת, ובהתאם [illegible] לוועדה, במטרה להרחיב את [illegible] מציעה לבטל מספר הטבות [illegible] לקבוצות עובדים ואשר [illegible] העובדים על ויתור שכר. [illegible] היתה, כי בשינויים אלה [illegible] התייחסות למבנה השכר כולו, [illegible] חד-צדדית. להמלצות הוועדה [illegible] תהיינה לכן השלכות [illegible] העבודה.

במפורט מציעה הוועדה: לחייב במס את [illegible] ההשתלמות כאשר במיגזר [illegible] הוועדה שמן הראוי [illegible]

במיגזר העסקי תתעורר [illegible] רוגמה. יש לציין, שהמלצת הוועדה [illegible] אך ורק להפרשות עתידיות [illegible] ויחוקקו המלצות הוועדה [illegible] הפרשות העבר. ביטול הקלות [illegible] במשמרות וביטול הנחות [illegible] ריבית, מתנות וארוחות. יש לציין, [illegible] לא הציעה לבטל את הקלות [illegible] הסעות לעבודה.

השפעת ביטול הקלות אלה [illegible] במגזר היצרני, בהתחשב [illegible] המוצעים ע"י הוועדה, [illegible] רמות של הכנסה [illegible]

ביטול הקלות ופטורים [illegible] — הרחבת בסיס המס

מספר הקלות מס נתנו [illegible] של צרכים לאומיים כמו [illegible] באזורי פתוח, לחיילים [illegible] לסטודנטים ולעולים חדשים.

את כל הטבות המס הללו [illegible] לבטל ובמידת הצורך ובמיוחד [illegible] לאזורי ספר ופתוח לתקצב [illegible] העזרה הדרושה.

יש לציין, שהטבת [illegible] ולסטודנטים איננה יעילה [illegible] החיסכון או תוספת המס [illegible] אינם גדולים, כפי שניתן לראות [illegible] את תוספות ההכנסה לאחר [illegible] ועדיף לכן למצוא את הדרכים [illegible] מבחינה תקציבית להתמודד [illegible] לגבי אזורי פיתוח המליצו [illegible] הוועדה להשאיר בידי הממשלה [illegible] הנחסך לטיפול ישיר.

בנוסף מציעה הוועדה לבטל [illegible] הנהגות בגין הוצאות רפואיות [illegible] הקלות המס לבעלי רכב צמוד, [illegible] להפקת סרטים ולמחקר ופיתוח.

כראוי להדגיש, כי הוועדה [illegible] 746 מיליון ש"ח במחירי דצמבר [illegible] ביטול הפטורים והרחבת הבסיס [illegible] סכום זה 246 מיליוני ש"ח, [illegible] מקורו בתוספת הכנסות [illegible] הסכום הנ"ל שהוועדה [illegible] בהתייחסותה לבעיית הרחבת הבסיס [illegible] כ-35% מההצעה המקורית של [illegible] את כל הפטורים, כולל פטורי מס [illegible] קיצבאות ילדים, פנסיה וכו'.

יש לראות בכך אישור לעמדת [illegible] אשר דרשה הקמת ועדה מקצועית [illegible] הופעל השלב הראשון של הרפורמה [illegible] שיעורי המס ונטל המס, בעיקר [illegible] הכנסות הגבוהות. לו עמד לרשות [illegible] לפחות חלק מ„תקציב" — הפסד [illegible] במשק במהלך 1987, בוודאי ניתן [illegible] למערכת מס שוויונית יותר.

עמדות פתיחה

מה שיתנו בכלכלת בחירות האוצר יקח בחזרה

אין להוציא מכלל אפשרות שעיסקת חבילה, או אמנה חברתית-כלכלית, ייחתמו בסופו של תהליך ההידברות המשולש ההסתדרות-מעסיקים פרטיים-אוצר, שהחל באחרונה. ההסתדרות תיתן ידה לכך רק לאחר שהסכמי העבודה בשני הסקטורים, הפרטי והציבורי, ייחתמו. שאיפת ראשיה — לסגור הרמטית את העניין, כדי לא להשאיר זנבות וערפל העלול להיות מנוצל נגדה בתקופת הבחירות הקרבה והולכת.

אם בעבר ניתן היה למזמז את זמן הדיונים עד בלי די, הרי עתה פתיל ההשהיה עושה את שלו, ושני הצדדים, האוצר וההסתדרות, חוזרים ומבהירים כי יש להזדרז ולהגיע לסיכומים מהירים. מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אף הזהיר לפני מספר ימים, כי היגררות הדיונים לתוך מערכת הבחירות תוציא את הדיונים מהקשרם ושיקולים פוליטיים הם אלה שיכריעו בסופו של דבר את ההסכמים. בהמשך אף הזהיר קיסר את האיגודים המקצועיים ואת ועדי העובדים שלא להציג תביעות שכר מוגזמות, משום שכל מה שיינתן במסגרת כלכלת בחירות, יילקח לאחר מכן על-ידי האוצר, בריבית דריבית.

המנכ"ל ושר האוצר משה נסים אמורים להיפגש מחר או מחרתיים לסבב נוסף של שיחות גישוש. סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי אפרים זילוני קובע, כי בנסיבות הפוליטיות והכלכליות לא ניתן להגיע לעסקת חבילה בנוסח אותו מציעים המעסיקים הפרטיים, וכי „את המאבק של ההסתדרות על הסכמי עבודה הוגנים צריך לעשות כבר היום".

הכללת רכיבים

הנושאים העיקריים שיעלו על שולחן המשא-ומתן במיגזר היצרני: טיפול שורש בגימלאות, תוך הכללת רכיבים, כפי שנעשה זה לא מכבר בסקטור הציבורי; תוספות שכר ותיקון עיוותים בלוחות התעריפים, וכן מעבר לחמישה ימי-עבודה והורדת מיכסת השעות ל-40 שעות במהלך רב-שנתי.

במיגזר הציבורי: מעבר ל-40 שעות, ומתן תוספות שכר, על-פי ההמלצות העתידיות של ועדת זוסמן. הוועדה החלה בשבוע שעבר לשבת על מרוכת הסיכומים ועל-פי נציג ההסתדרות בוועדה, גדעון בן-ישראל, עבודתה תסתיים בסוף חודש מארס.

ההסתדרות מעוניינת שההסכמים ייחתמו לשנתיים. הסיבה העיקרית נעוצה בכך שהבחירות להסתדרות אמורות להתקיים במאי 89. הסכם לשנה יתכל במערכת הבחירות ויערבב שתי „שמחות" בעת ובעונה אחת. הסכם לשנתיים ימנע זאת.

תוספת של 10%

ההסתדרות עדיין לא גיבשה את המדיניות המקצועית. כפי שהיה בעבר, ייעשה הדבר ברגע האחרון. המגמה המסתמנת היא, שההסתדרות תתבע תוספת של 10 אחוזים, וכן מספר נקודות בדיקה במשך תקופת ההסכם.

מועצת ההסתדרות האחרונה נקטה צעד חסר תקדים — היא החליטה להרחיב את חופש הפעולה של מספר איגודים בשירות הציבורי. השאלה היא, אם גם משרד האוצר יאות, כהסתדרות, לוותר על הריכוזיות ולעמוד בנפרד מול כל איגוד ואיגוד או מספר קבוצות של איגודים. שאלה נוספת שתתברר בקרוב היא, האם אותו תהליך צפוי גם במיגזר היצרני-פרטי.

נקודת הפתיחה של האוצר ושל המעסיקים הפרטיים והה — אין לתת, במסגרת ההסכמים הקיבוציים, כל תוספות שכר ויש אף להוציא את מכשיר תוספת היוקר ממשחק הכוחות. המעסיקים הפרטיים טוענים, כי השכר הריאלי בסקטור שלהם גדל במרוצת שנת 87 ב-8 אחוזים, כך שאין כל צורך בתביעות שכר למיניהן.

(רשימה ראשונה)

אבשלום קווה

החשות המשק

1987 — שנת הבנקים

גידול עצום ברווחים

שלוש חברות בקבוצת בל"ל פרסמו אתמול תוצאות כספיות ל-87. „לאומי חברה לימון", הזרוע המרכזית של הקבוצה להנפקות, סיימה את השנה שעברה ברווח נקי של 3.3 מיליון ש"ח, לעומת 1.5 מיליון ש"ח ב-86, ומאזן החברה הגיע ל-2.3 מיליארד ש"ח. ההנפקות שנעשו על-ידי החברה ב-87 הסתכמו ב-161 מיליון ש"ח.

הרווח הנקי של בנק לאומי לפיתוח התעשייה הסתכם ב-2.8 מיליון ש"ח, לעומת 1.1 מיליון ש"ח ב-86, והבנק העמיד בשנה שעברה הלוואות בסכום כולל של כ-72 מיליון ש"ח. כן המשיך הבנק לבצע תשלום מענקים למפעלים מאושרים. הרווח הנקי של בנק לאומי לפיתוח החקלאות בשנה שעברה הסתכם ב-1.9 מיליון ש"ח, לעומת כ-100 אלף ש"ח ב-86, והבנק נתן הלוואות בסכום של 67 מיליון ש"ח.

מירב — גידול של 150%
הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות

ומקורם „מירב", מקבוצת הבנק הבינלאומי, סיים את 87 ברווח נקי של 2.9 מיליון ש"ח — גידול של כ-150 אחוז לעומת 86. התשואה נטו על ההון הגיעה ל-6.2 אחוזים. הרווח לפני הפרשה למיסים הסתכם ב-8.3 מיליון ש"ח, ההון העצמי הגיע בסוף השנה ל-50 מיליון ש"ח והמאזן הסתכם ב-767 מיליון ש"ח. הדו"ח כולל גם את החברה-הבת, בנק עצמאות.

בנק פועלי אגודת ישראל, מקבוצת הבנק הבינלאומי, סיים ברווח נקי של 2.7 מיליון ש"ח, והתשואה נטו על ההון הגיעה ל-6.2 אחוז. מאזן הבנק גדל בסוף 87 ב-88 והגיע לכ-105 מיליון ש"ח, בעקבות ההסכם להעברת נכסים והתחייבויות מסויימות של בנק צפון אמריקה לקבוצת הבינלאומי. אולם דובר הבנק מסר, כי למהלך זה, שבוצע ב-1 בנובמבר 87, לא היתה השפעה מהותית על התוצאות העסקיות בשנה שעברה.

אודי נחשון

גידול של 60% ברווחי „מגדל"

הרווח הנקי של קבוצת הביטוח „מגדל" בשנת 1987 הסתכם ב-10.2 מיליון ש"ח — מסר אתמול מנכ"ל החברה, עוזי לוי, בפגישה עם כתבים כלכליים בתל-אביב.

הוא ציין, כי התשואה נטו על ההון העצמי המתואם הגיעה ל-16.4 אחוז. הרווח הנקי גדל בשיעור של 60 אחוז לעומת 1986, בה היה הרווח הנקי 6.4 מיליון ש"ח.

הדו"חות הכספיים המפורטים, שהיו אמורים להתפרסם אתמול, לא הגיעו ליעדם. לדברי המנכ"ל, היתה תקלה שהוא לא ידע להסבירה. עם זאת ציין, כי עיקרי דו"ח כספי של חברת ביטוח גדולה המתפרסם חודשיים לאחר גמר שנת המאזן הוא הישג גדול.

המאזן המאוחד של „מגדל", הכולל גם את חברת „מעוז", העוסקת בביטוח חיים בלבד, וחברת „סלע", שהחלה לפעול באחרונה, הסתכם בשנת 1987 בכ-1.5 מיליארד ש"ח, לעומת כ-1.3 מיליון ש"ח ב-1986, גידול של כ-11 אחוז, המוסבר בשיפור בכל הענפים. הרווח מביטוח חיים עלה מ-7 מיליון ש"ח ב-1986 ליותר מ-16 מיליון ב-1987, בביטוח כללי עלה הרווח מכ-2 מיליון ש"ח ב-1986 לכ-5 מיליון ש"ח ב-1987. המנכ"ל מסר, שקבוצת „מגדל" הרוויחה ב-1987 לפני מיסים יותר מ-24 מיליון ש"ח, לעומת כ-10 מיליון ש"ח אשתקד. „מגדל" שילמה אשתקד 13 מיליון ש"ח מס הכנסה לעומת כ-4 מיליון ש"ח ב-86.

„מגדל" הגדילה את צבירת הקרנות לסיכונים יוצאים מהכלל ל-4.5 מיליון ש"ח, שהפחיתו את הרווח לפני מס באותו סכום.

לוי הודיע, כי היום נותחת החברה במסלול חדש לגביית פרמיות. לדבריו, החידוש הוא בשיטה המבוססת על הסדר תשלומים באמצעות כרטיסי אשראי „ויזה". בדרך זו אפשר לשלם עבור כל הביטוחים.

יו"ר מועצת המנהלים, שלמה גרופמן, הודיע כי החברה הגדילה את קרן הצבירה העומדת לרשות המבוטחים ב-0.045 אחוזים לכל מבוטח, בשל העלייה ברווח הנקי. כן קיבל כל עובד בחברה חצי משכורת חודשית כתמריץ לעבודתו. העובדים המצטיינים יקבלו במארס את המחצית השנייה של המשכורת החודשית. למטרה זו הקציבה החברה 4.5 מיליון ש"ח.

חיים מרגלית

הכבדות מיותרות על היצוא החקלאי מהגדה

היקף היצוא החקלאי מהגדה המערבית יסתכם בעונת חורף זו כ-120 מיליון דולר, עלייה קטנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד. עיקר היצוא החקלאי מופנה לירדן והוא כולל גזר, עגבניות, תפוחי-אדמה, פרי הדר וירקות שונים. מיכסות היצוא לירדן נקבעות על-ידי ממשלת ירדן — מסר אברהם כץ-עוז, סגן שר החקלאות. הוא ציין, כי במגעים הנערכים עם שלטונות ממשלת ירדן, מעוניינת זו בהמשך תהליך היצוא המסודר של התוצרת החקלאית מהגדה המערבית, על-פי מיכסות הגידול לגדה הנקבעות שם.

לאחרונה מתלוננים חקלאי הגדה המערבית על כך שעליהם לקבל רשיונות יצוא לירדן — סידור טכני שבוטל לפני ארבע שנים ואשר חודש במפתיע לפני זמן קצר. כץ-עוז טוען, כי הסדר זה איננו נחוץ ומכביד ללא כל תועלת על אוכלוסייה שקטה ויצרנית. כן תובעים חקלאי הגדה המערבית מימוש הסיכומים שנתקבלו בעת ביקורו של שר החוץ הצרפתי קלוד שסון בישראל, בדבר יצוא ישיר של תוצרת חקלאית מהגדה לאירופה.

כץ-עוז חושש, כי אם לא יימצאו הסדרים נוחים לייצא את תוצרת חקלאי הגדה המערבית לירדן או לאירופה, עלול להיווצר מצב שתוצרת הגדה תציף את שוקי ישראל בתוצרת חקלאית טרייה, או שחלילה יהיה צורך להשמידה, דבר שיגרום ללחץ נוסף על האוכלוסייה בגדה המערבית.

ח.מ.

למרות החרם

מפעלי האלקטרוניקה הגישו בקשות לסיוע

למרות הכרזות קודמות של האלקטרוניקה, על החרמת הקרן המיוחדת לסיוע ליצואנים שהוקמה באחרונה, הוגשו לוועדה שטיפלה בבקשות המפעלים עשרות בקשות לסיוע של מפעלי אלקטרוניקה ומתכת וענף זה קיבל את מרבית הסיוע — אושרו בקשות של 28 מפעלים בסכום כולל של כ-13 מיליון דולר, מתוך סיוע כולל של 50 מיליון דולר שהעמידה הקרן.

לוועדה שדנה בבקשות בראשות צביה דורי, סמנכ"ל למימון במשרד התעשייה והמסחר, הגיעו בקשות סיוע של 180 מפעלים מכל הענפים, שביקשו בסך-הכל כ-400 מיליון דולר. הוועדה אישרה בקשות לסיוע ל-170 מפעלים, כאמור, בסכום כולל של 50 מיליון דולר.

הקרן המיוחדת מיועדת לסייע ליצואנים שנפגעו מהרעת תנאי הסחר הבינלאומיים. ענף הטקסטיל קיבל סיוע של 7.7 מיליון דולר, ענף הכימיה 8.3 מיליון דולר וענף המזון, שנפגע פחות מהאחרים, קיבל כמיליון דולר (בענף זה אושרו בקשות לשני מפעלים בלבד).

אודי נחשון

העורך הכלכלי: צבי טימור

מבזקים כלכליים

פרס לגל-און

■ קיבוץ גל-און, המייצר מאווררים ומנועים למזגנים, הצליח להגדיל את מכירותיו ב-87 בכ-45%. היקף המכירות של המפעל, שתוצרתו משווקת בארץ באמצעות „מוצרי תכן", הסתכם אשתקד בכ-10 מיליון ש"ח. מספר המאווררים ששיווק עלה השנה לכ-70 אלף יחידות, לעומת כ-45 אלף אשתקד — מסרה נורית גרוסמן, מנהלת השיווק של המפעל.

גל-און מתמחה בייצורם ובפיתוחם של מאווררים תעשייתיים בקוטר 16"-48 אינטש, וכן מאווררים למיגזר הפרטי בקוטר רגיל, של 12"-16 אינטש, המיוצרים בשיתוף עם „תדיראן". מתמקד המפעל בייצור מנועים למזגנים ובפיתוח מוצרים מיוחדים. באחרונה פתח המפעל מאוורר יעיל וחסכוני במיוחד לענף הרפת, שנוסה בהצלחה בקיץ האחרון ושיווקו יתחיל בקרוב. יוענק למפעל המאווררים של גל-און תואר ה„מוצר המובחר" לשנת 88 בטקס שיתקיים בחסות שר האוצר משה נסים, התאחדות הסוחרים ואנשי ציבור אחרים. (ח.מ.)

מכירת נשק

■ חה"כ רן כהן הניח על שולחן הכנסת הצעת חוק, לפיו תוסמך ועדת החוץ והביטחון של הכנסת להורות שעסקות נשק מסויימות יובאו לידיעתה ולאישורה או לתת-ועדה שהיא תסמיך לכך. באחרונה הורחב תחום מכירות נשק ומכירת ידע בטחוני, והדבר איננו עוד בשליטת גורמי ביטחון.

אילת במקום פורמן

■ שלמה אילת מונה כראש קבוצת המזון של „כור" וחבר הנהלת הקונצרן, במקום שלמה פורמן, שהתפטר מניהול הקבוצה. אילת, בן 44, מהנדס תעשייה וניהול, מכהן כיום כנציג „כור סחר" בבריטניה. קודם לכן שימש בתפקידים שונים ב„כור מזון" וניהל את המפעלים „יונה", „הלן קרטיס", „מיכלי כרמל" ו„כרמל-פלארו".

וידיאו-טלפון

■ טלפון-טלוויזיה, המעביר תמונות וידיאו נייחות בעת שיחת טלפון, יוצג בתערוכת „אלקום 88" שתתקיים ב-17-14 במארס במרכז הירידים בתל-אביב. הטלפון, המכונה „פוטופון", הוא טלפון רגיל בו הורכב מצלמת וידיאו ומסך. למכלול זה מצורפת יחידת תקשורת ויזואלית, המאפשרת את העברת התמונות בקו טלפון רגיל. הפוטופון נועד להעברת צילומי וידיאו מרחבים, צילומי רנטגן וכן צילומי „אורית חדר" בעת דיון טלפוני. ב„אלקום 88" יוצגו חידושים ישראליים ובינלאומיים בתחומי התקשורת הקווית. בין השאר יוצגו מערכות תקשורת קוויות, מערכות טלקס ופקסימיליה, מערכות טלוויזיה וציוד רב נוסף.

יצוא תוכנה

■ היצוא של ענף התוכנה בשנת 1987 הגיע ל-24.3 מיליון דולר — מסר אריק צור, מזכיר ארגון בתי התוכנה בהתאחדות התעשיינים. יצוא התוכנה בשנת 1986 היה 12 מיליון דולר. בשנת 1987 עסקו ביצוא תוכנה 50 חברות לעומת 30 חברות ב-1986. (ח.מ.)

פיתוחים בדרך

■ ביקורת מקצועית נוקבת על משטר שער החליפין הנומינלי הקבוע שמיישמת הממשלה מביע ד"ר ריצארד אבלין, כלכלן בכיר במחלקת המחקר בבנק ישראל, ברבעון לכלכלה מס' 134 שראה אור בימים אלה. אחד הסיכונים שרואה ד"ר אבלין במערכת הקיימת הוא, כי בעקבות שחיקת שער החליפין הריאלי יתעורר צורך בהתאמת השער מעת לעת, וכתוצאה מזה תחזור האינפלציה למהלך הספיראלי המוכר שלה. לדעתו, נחוץ מהלך שישלים את התהליך הדיס-אינפלציוני כפי שהוחל בקיץ 1985, מהלך שיתבטא ביישום מחודש וזמני של מדיניות הכנסות מגבילה.

חשבונות מוגבלים

■ התאחדות התעשיינים ואיגוד לשכות המסחר בישראל יקימו מטה מיוחד לריכוז פעולות גבייה של צ'קים שלא נפרעו מן השטחים — על כך סוכם עם נציגי איגוד הבנקים ובנק ישראל. הועלה גם הנושא של היווצרות חשבונות מוגבלים אצל סוחרי השטחים. הוברר, כי במקרים רבים נוצרו החשבונות המוגבלים בגלל העוצר, שמנע מן הסוחרים להגיע לבנקים. כתוצאה מכך, גם כאשר ברצונם לפרוע את הצ'קים אינם יכולים לעשות זאת, בגלל הגבלת החשבון. סוכם, כי במקרים כאלה ימליצו הבנקים על הסרת ההגבלה מן החשבון והיא תבוצע על-ידי המינהל האזרחי.

מכירות שיכון עובדים

■ מכירות שיכון עובדים עלו בחודש פברואר ב-28%, לעומת החודש החולף, והגיעו ל-86 דירות בכל רחבי הארץ. בינואר השנה מכרה החברה 67 דירות. גם לעומת פברואר אשתקד חל גידול במכירות החברה — שמכרה 77 דירות והשנה כאמור, 86, עלייה של 12% — 19 בחיפה והצפון, 44 בתל-אביב והמרכז, 3 בירושלים ו-20 בדרום ובנגב.

יין ליפאן

■ בשנת 1987 גדל היצוא הכולל של „כרמל מזרחי" בכ-30% והסתכם ב-4 מיליון דולר. עיקר הגידול נרשם במדינות אירופה, בעיקר בגרמניה, לשם ייצאה החברה בשנת 1987 בכ-60% יותר מאשתקד. גידול מסתמן גם בשווקים בלתי-קונבנציונאליים, כמו השוק הגרוזיני והשוק היפאני, שם מזמינים קניינים מקומיים יין „כרמל מזרחי" בחביות. היין נמכר ישר מן החבית בבתי-קפה ובמסעדות ברחבי יפאן. חלק מן היין ממלאים המשווקים היפאניים בבקבוקי יין הנושאים תוויות ושמות יפאניים.

פילפל

בורסה בלי מניות

שלמה פרנקל

כיוון שההידרדרות בבורסה כבר נמשכת שבועות ארוכים, ואיש אינו רואה סוף להתמוטטות, החליט דירקטוריון הבורסה להקדיש ישיבה שלמה מישיבותיו למצב.

פתח את הדיון נציגה של אחת מחברות הברוקרים הקטנות, שנבלעה בינתיים בבנק גדול, אבל הוא עדיין יושב בדירקטוריון. לא ברור על איזה תקן. וכך אמר האיש: „סיפרו לנו שזה ייגמר תוך כמה שבועות. ועכשיו מודים שאף אחד לא יודע איפה יגמרו המניות את הירידה". לפי דעתי, שורש הרע הוא בסיקור התקשורתי. יום-יום פותח עם ישראל עיתונים, ומה הוא מוצא שם? עמודים על עמודים בקשר להתמוטטות הבורסה. העיתונאים באים לכאן, רואים כל מה שקורה, מצלמים את הדו"חות ואת ההודעות של החברות כאופן רשמי — ואנחנו עוד מעמידים לרשותם את שירותי הבורסה", אמר הנציג באירוניה מושחזת, והמשיך: „ומה התוצאה? שכל עם ישראל וכל העולם רואים כל יום, על עמודים שלמים, רשימות ארוכות של מניות יורדות, כשרק פה ושם עולה איזו מניה. וכל זה עוד מלווה בריווחים ובתמונות קודרים. ברור שזה מכניס דמורליזציה בציבור, כי מי יילך לקנות מניות בשוק יורד?"

אחריו המשיך נציג הבנק שקנה את חברת הברוקרים הכושלת: „אני חושב שצריך לסגור את הבורסה לסיקור עיתונאי, פשוט לסגור. לשום עיתונאי לא תהיה כניסה, והם יקבלו מאיתנו רק הודעות רובר. אין זה סוד שנוכחות העיתונאים בבורסה היא הגורם העיקרי לירידות השערים. אני יכול להעלות על דעתי אלף סיבות שיכולות חברות הבורסה לנקוט כדי להעלות את השערים ולהחזיר את עטרת הבורסה ליושנה, אם רק נצליח להרחיק מהשטח את התקשורת".

לחבר אחר מאותו בנק היתה הצעה אחרת: „הדבר הכי אידיוטי שאנחנו עושים הוא להבריח את המבצעים באולמות המסחר לקבל את הוראותיהם מהמוקדים בבנקים ובחברות הברוקרים. הרי כולנו רואים את פרצופיהם האומללים של המבצעים, כשהם נאלצים כל הזמן למכור או לקנות סחורה בירידת שערים, כאשר כל מה שהם רוצים בעצם הוא לקנות, לקנות ולקנות — ובעליות גדולות. מה ההיגיון בהגבלה הזאת? מדוע שהמבצעים, הנמצאים במקום ההתרחשות עצמו, יהיו מוגבלים בכל מיני הוראות ופקודות של מנהלי חברות ומנהלי קרנות הנמצאים בעורף, ואינם עומדים בחזית המניות? אני מציע לבטל את כל קווי הטלפון שבהם נותנים את ההוראות למבצעים, ולתת לבחורים המצויינים האלה לעשות את העבודה בלי הפרעה מלמעלה. רק הצעד הזה לבדו יכול להציל את הבורסה תוך ימים מעטים".

היו עוד דוברים שהציעו לגרש מהבורסה את המניות שירידתן חדה מדי, והיו גם כאלה שחשבו שכדאי בעצם לסלק את כל המניות מן המסחר בבורסה, ולהישאר רק עם אגרות החוב הצייתניות, שהתנהגותן מוכתבת על-ידי בנק ישראל, עד כאן הדיווח על ישיבת דירקטוריון הבורסה.

איזה מזל שבדירקטוריון הבורסה האמיתי שלנו אין ישיבות כאלה, ואין אנשים כאלה, שחושבי דיבורים אווילים כאלה יכולים להופיע רק בבדיחות גרועות, כמו ממשלת ישראל.

בעריכת עלינא תורי

מפופ ומשם

מה חדש?

הולי ג'ונסון יצא לחופשי

עופר ניר

במסיקה, הנחשבת בתקדימית בכל האמור לחוזים שבין אמנים לחברות התקליטים, קבע שופט אנגלי, כי זכותו של הולי ג'ונסון, הסולן לשעבר של להקת „פרנקי הולך להוליווד", לחתום על חוזה עם כל חברה שיחפוץ. בכך, נדחתה תביעתה של חברת „זי.טי.טי", בה היתה חתומה „פרנקי", לחייב את ג'ונסון להוציא את תקליט הסולו שלו, באמצעותה.

המשפט עורר עניין רב בקרב תעשיית התקליטים ועתונות הפופ הבריטית ובמהלכו, נחשפו היחסים המעורערים בין חברי הלהקה לבין עצמם ובינם לבין חברת התקליטים שלהם. בין היתר, סופר על מריבה אלימה בין ג'ונסון לבין חברו ללהקה, מארק אוטול, לאחר שהתפרסמו ידיעות בעתונות, לפיהן שוקל הזמר לעזוב את הלהקה, עוד לפני תום ההקלטות של האלבום „ליברפול", היו חשדות בקרב הלהקה כי ג'ונסון קיבל שכר גבוה יותר, לאור הפרסומים בעתונות הצהובה, שהתייחסו אליו בתור „המיליונר מליברפול" וגם זה הוליד מרידות וזעם רב.

אבל השורה התחתונה היא שהולי ג'ונסון יוכל לחתום על חוזה סולו בחברת „אמ.סי.איי", בברכת בית־המשפט, שהתייחס בפסיקתו לאי־הצדק שבחוזים, הכובלים אמן לתקופה ארוכה „בלי אפשרות חוקית להשתחרר מהם. ג'ונסון הגדיר את הכרעת הדין כניצחון גדול, לא רק באופן אישי. „זה יעזור לזמרים, להשיג חוזים טובים יותר והוגנים יותר," אמר. „עכשיו, כל מה שאני רוצה זה לשוב לעבודה, מהר ככל האפשר." אגב, לפי פסיקת השופט, זכאי ג'ונסון גם לפיצויים מחברת „זי.טי.טי" והנושא הזה, יוכרע, כפי הנראה, בהסדר שקט, בקרוב.

הולי ג'ונסון – חוזה סולו בחברת אמ.סי.אי.

מגילת העצמאות של „קוביות הסוכר"

המסלול ידוע וקבוע: להקה מתחילה בקטן, מוציאה תקליט בחברה עצמאית, מה שנקרא „אינדי", תופסת את האוזן, מצליחה, מעוררת עניין בקרב החברות הגדולות יותר, מתנתקת מן החברה העצמאית הקטנה לטובת החברה הממוסדת הגדולה. ככה זה לרוב, כדרך־כלל. אבל הלהקה האיסלנדית „קוביות הסוכר", הנהנית מהצלחה באנגליה, שברה את הכלים במשחק הזה והודיעה, בהודעה חד־משמעית, כי אין לה כל כוונה לוותר על החוזה בחברה העצמאית שלהם, לטובת חוזה נדיב, בחברה גדולה.

נמסר, כי הוצעו ל„קוביות הסוכר" חוזים שמנים ומקדמות רציניות. דובר על סכומים נאים, כמיליון ליש"ט, אבל הלהקה בינתיים מסרבת להתפתות לריח הכסף. „זה כאילו שהראש שלך תקוע בערימת זבל סוסים," התבטא בציניות אחד מחברי הלהקה. „הריח ממש בלתי־נסבל, אבל אחרי זמן מה, אתה מתרגל, משום שזה כל מה שאתה יכול לנשום."

ל„קוביות הסוכר" יש חברה עצמאית משלהם, שבסיסה באיסלנד, והם חתומים עם חברה עצמאית קטנה באנגליה. רק בארצות־הברית, הפרו את כללי המשחק של עצמם וחתמו בחברת „אלקטרה" הממוסדת, משום שלדבריהם, לא היתה כל אפשרות אחרת לחדור לשוק האמריקני. עם זאת, החליטו להשתמש במקדמה שקיבלו מן החברה האמריקנית, כדי להקים חברה עצמאית באנגליה.

— קולות נוספים מבולגריה

בעקבות ההצלחה של התקליט „מסתורי הקול הבולגרי", שהוציאה החברה האנגלית העצמאית 4AD, ואשר ראה אור גם בארץ, החליטו להוציא תקליט המשך ובו 16 שירים, בביצוע נשים בולגריות. הקטעים הוקלטו בין השנים 85־1953...

ויטני יוסטון מגיעה להופעות בריטניה, בבירמינגהאם (מ־30 באפריל עד 2 במאי) ולונדון, בוומבלי ארינה, ב־12, 11, 8, 7 במאי...

אירוע

רחבת הריקודים

תחרות די.ג'יי. קולוסאום

יוסי ננונו

התחרות הזו מזכירה לי את הימים העליזים של הדיסקו. הכל רצו להיות אז ג'ון טרבולטה. גם אז נערכה תחרות רקדנים על התואר — מי יחקה טוב יותר את טרבולטה, וגם אז חשב מישהו מישראל, שלא יתכן להשאיר את העולם לבד בלי איזה נציג ציוני. מאז עברו הרבה רגליים ברחבות הריקודים וטרבולטה זה לא מה שהיה. עכשיו זה הדי.ג'יי. — אלה שאחראים על התקליטיה — הם השליטים האמיתיים של רחבת הריקודים.

מסתבר, שלהיות די.ג'יי זה לא כל־כך פשוט כמו שנדמה. לא מספיק לדעת לשים את המחט במקום הנכון, צריך לדעת להתאים מוסיקה, לשמור על קצב, ליצור אווירה, בקיצור לעשות שמח. מה שעושה מרקיד בהרקדות ההורה, עושה הדי.ג'יי ברחבות הדיסקוטקים. ואם מישהו נפגע מהשוואה זו … הבעיה שלו.

התחרות עצמה, היינו אליפות הדי.ג'יי הבינלאומית, תיערך בלונדון והנציג שלנו יהיה ירדני ארזי, לא, סליחה, טעות, … ואואנה בן־23 מיפו, התקליטן של …

המועמדים עצמם הפליאו במקצועיות … ומסתבר שהעסק של די.ג'יי. לא … להתחדש. הם שורטים תקליטים, … אותם, מקפיצים ועושים … תרגום לעברית) עם באגט (לחם צרפתי …) מה שנדמה לכם כמו בחור רגיל … תקליטים על פטיפון, הופך … כשהדי.ג'יי. שולט בו ביד רמה … כשרון

מה יקרה בלונדון זה כבר סיפור אחר. … מאמין, שהמתחרים מכל קצות תבל … טומנים את תקליטם בצלחת … כן!) ואואנה מקווה לייצג אותנו בכבוד … אומר העיקר ההשתתפות ושיהיה …

תקליטים

חלטורה

רוג'ר דאלטרי — „לא יכול להתאפק לראות את הפרט" טי.בי.אס.

ולחשוב שהאיש הזה היה חבר באחד ההרכבים היותר מעניינים של הרוק, ולחשוב שהאיש הזה שר כמה מהשירים היותר פרובוקטיביים של הרוק, ועדיין לחשוב שהאיש הזה מוכר עכשיו דבש, מתוק, שבא לצעוק דיו אבל זו עובדה. דאלטרי לוקח אותנו לסיבוב מלוקק ומשעמם. מה כבר אפשר לכתוב? שזה מרגיז אם דאלטרי רוצה להתבזות, שיתבזה. סביר להניח שגם יהיו קונים למתוק, מתוק הזה, שמאלץ זה תמיד סחורה שהולכת טוב.

מה יש בתקליט — פה ושם … ניסיון לעבוד בצורה מתוכנת, … אין אמת, כנות, מוסיקה שבאמת … מהבטן, כמו שרוק צריך להיות … כנראה שלדאלטרי מתאימה … היות האדם לבדו". דוגמה מעצבנת … היא השיר „לבד בלילה", ותאמינו לי … השירים לא מפגרים אחרי השיר הזה. לאוהבי „המי" כדאי להתרחק … הזה. אל תקלקלו זכרונות יפים של … השאר כדאי גם להתרחק.

י.ו.

מלך הסטייל

יוסי ננונו

בריאן פרי "LA BETE NOIRE" הרסטה מקומית סי.בי.אס.

פרי המציא את הפוזה. צריך להודות שהיא מעניינת גם כשהיא מרגיזה, מרתקת גם כשהיא משעממת לפעמים. פרי הוא לא אחד כזה שמתעלמים ממנו.

הפוזה מתחילה בעטיפה. בימי „רוקסי מיוזיק" המהוללים הוא עטף את התקליטים בנערות־מאגזינים, דוגמניות יפות, יפות. עטיפת התקליט דמתה או לשער של „ווג", (או אם תרצו „פנטהאוז") שער הסטייל, לכאן לא נכנסים בלי חליפה.

עכשיו פרי מזדקן, ואין כבר „רוקסי מיוזיק". הוא עוטף את עצמו בעצמו לא לפני שהוא מכוון את האורות כך שיראה מיוחד, נגיעה עם שיק. ואם זה לא מספיק הוא נותן לתקליט שם בצרפתית, אלגנטי. העטיפה האחורית מורכבת מהרצנות של פרי בנוי מקולאז'ים. הכל צבוע זהב, נוצץ מקטיף על התסרוקת. אצל פרי מסתכלים … במה שיש בו.

יש גם מוסיקה. פרי שכלל את … במהלך השנים, הפך קומוניקטיבי, לא … להתאמץ כדי להבין אותו, אפשר … הפטיפון ולעיין בינתיים במאגזין … החדש שהגיע מאיטליה, אפשר גם … השטיח החדש בסלון. נכון, יש שירים … בלי הקשה „בלימבו", ויש פתיחה … כתיבה „בנשיקה וסיפור", ויש גיטרה … ב„זמבה", ושילוב קולות נכון … השירים, אבל מה זה לעומת הפוזה …

פרי עושה מוסיקה כוליסה … לבטן להוציא את מה שיש לה להגיד … הבטן לא חשובה, העיקר העטיפה … האחרונה. לא חייבים לקנות, אפשר … מחברים. בכל מקרה רצוי להקשיב … ביד אחת ושהשעון הנוצץ יכלול … של היד השניה.

לזאניה קרה

„שנים משתנות", המיטב של „10 סי.סי" ו„גודלי וקרים" (פונוקול).

החיים זה לא פיקניק. החיים, לפי להקת „10 סי.סי" המנוחה, הם מינסטרונה. הם לזאניה קרה. החיים נמשכים חברים, וגם כשלהקה טובה כזו מתפרקת, העולם ממשיך להתקיים, אולי משעמם יותר, אבל אלה חיים, אבל למה, לכל הרוחות, צריכים להאכיל אותנו לזאניה קרה, דווקא עכשיו?

לשון אחרת: מה פתאום נזכרו להוציא עכשיו, עשר שנים לאחר שהגיעה הלהקה בפעם האחרונה לראש המצעד הבריטי, את מיטב להיטיה של „10 סי.סי" אולי משום ש„גודלי וקרים", הצמד שיצא מן הלהקה ועוסק, בנוסף להפקות ווידיאו־קליפים מעולים לכל המי ומה של הפופ והרוק ואפילו הג'אז (הרבי הנקוק), גם במוסיקה, לא יכול להחזיק על שכמו תקליט מלא, ודאי לא של „מיטב הלהיטים". או לקחו קצת מגודלי וקרים והרבה מלהקת האם ו... בבקשה, יש תקליט.

„10 סי.סי" היתה להקת פופ מעולה, משעשעת וחכמה, הודות לראש הטוב של ארבעת החברים (גודלי, קרים, אריק סטיוארט וגראהם גולדמן). מאז הוקמה, … ועד שנת 1978, שאז הגיעה בפעם האחרונה למקום הראשון במצעד הבריטי … „חופשה בג'מייקה", היו לה כמה וכמה … ברקות. עשרה להיטים, כלולים בתקליט … ובהם, נוסף לזה שהזכרנו, „גם כבוד …" (בלי שום קשר למה שמתרחש בשטחים) „אינני מאוהב" (שניהם הגיעו לצמרת המצעד הבריטי), „ריקוד וול סטריט", „אמנות לשמה", „אני מנרי, חטס אותי" ו„מה שאנו עושים למען האהבה".

התרומה של קווין גודלי ולול קרים לתקליט הזה מסתכמת בשלושה קטעים … הנסבלים יותר. „מתחת לאגודל" … „החטיפים". כאמור, תרומה זניחה … לחומר של „10 סי.סי", מי שזוכר … „אינני מאוהב" ואת שאר הלהיטים … בו סימפטיה ללהקה הזאת, … שורות אלה מתעתד לשוב פה ושם … קטעים בתקליט.

י.ע.

הצד השלישי של התקליט

בחזרה ל„זפלין"

עופר ניר

גם מי שצירוף המילים „רוק כבד" מעביר בו חלחלה עמוקה ותחושת תיעוב, מול ההקשרים העולים בדמיון — מקצב בוטה, צרחנות הסגנון, רעש בעוצמה אדירה וחוסר במיסי במלודיה כלשהי — לא יכול להישאר אדיש כלפי תקליטים של להקת „לד זפלין". אי־השיפה לנחיתת מטוס ג'מבו משווה קרוב.

„לד זפלין" היתה אגדה בזמנה, עובדה ש„מעלות לרקיע", נבחר לא מזמן כשיר הרוק הטוב ביותר בכל הזמנים, במשאל טלפוני של „קפיטל רדיו" בלונדון. אם יורשה להשתעשע בהשערות, ייתכן שאלמלא מותו הטראגי, כתוצאה מסמים ואלכוהול, של ג'ון בונהאם, המתופף, היתה הלהקה ממשיכה לפעול עד היום. וייתכן שלא, משום שעוד קודם לכן, בעקבות מות טראגי אחר, בנו הקטן של רוברט פלאנט, היו שמועות על סופה הוודאי של „לד זפלין".

הלהקה הגיעה לסוף דרכה בראשית שנות ה־80 ושני החברים הבולטים, ג'ימי פייג' הגיטריסט ורוברט פלאנט, הלכו איש לדרכו, אבל שבו ונפגשו בשנת 1984, כאשר הקליטו, יחד עם מוסיקאים ידועים אחרים, מיני־אלבום של להיטים משנות ה־50, תחת השם „יונקי הרבש". לאחרונה יש, הירוק נוסף של שיתוף הפעולה המתחדש, בתקליטו האחרון, הרביעי כסולן, של פלאנט, פלאנט, מצידו, יחזיר טובה לפייג', בתקליט הסולו שלו, הברים.

התקליט החדש של פלאנט נקרא „עכשיו וזן" ומדובר גם במשחק־מילים (ZEN נשמע בדיוק כמו THEN, שפירושו „אז") ואולי במשהו עמוק יותר. אולי על ההכרה הסגנימית, שאי־אפשר להתחמק ממה שאתה, פלאנט בלי לכתר מודה, שאכן ניסה לברוח מן הדימוי ה„לד זפליני". „מראה לעצמי ולאחרים איך לבנות קריירה מוצלחת," הוא אומר, „עשיתי כל מה שרק ניתן, כדי להתרחק מן ההצלחה המסחרית ועוד יותר מכך, מן הקשר ל„לד זפלין", את קריירת הסולן שלי ניתן לראות כניסיון להשכיח כל מה שעשיתי לפני שנת 1982. עשיתי זאת מתוך כוונה תחילה, בנחישות הולמה ובטירוף מוחלט, יותר מדי שרתי „בייבי, בייבי" ועשיתי „אווווו" ולא יכולתי להמשיך עם זה עוד. איבדתי הרבה מן העוצמה שהיתה לי וניסיתי לשכנע את כולם שמדובר במצב זמני בלבד, עד שלפתע, באחת ההופעות שלי, תפסתי את עצמי, פתאום, מין הבזק של אור, עכשיו אני פונה שוב אל העמוק והלא־משמעותי... וזה כיף, הנאה עצומה".

פלאנט הזמר־הסולן, אינו פלאנט של „לד זפלין", באותו הרכב היה משהו קסום, מגנטי בעל עוצמה אדירה, שאינו קיים בתקליטי הסולו שלו. אין מדובר רק בגיטרה של ג'ימי פייג', אם כי יש לה חלק נכבד בכך. השילוב המופלא בין פלאנט־פייג'־בונהאם וג'ון פול ג'ונס (באס), היה נדיר וחד־פעמי, ממש כמו ב„חיפושיות", ולכן היה ברור מאליו, כי אף מתופף לא יצליח למלא את מקומו של „בונזו", לאחר מותו, אבל גם כסולן רוברט פלאנט הוא עדיין אחד הזמרים הטובים שניתן להאזין להם על גבי תקליט. עשרים שנה של רוקנ'רול מקלט, רוק ובלוז ונשמה שחורה, בגוף לבן, אנגלי, כשהוא שר, הצליח לחדור עמוק, מתחת לעור, לתוך הקרביים. כשהוא צרח לתוך המיקרופון, הזדעזע לא רק עור התוף, גם הלב נפתח. „אפקט הצרחה שלי, בימי „לד זפלין", לא היה מתוכנן," אומר פלאנט, „פשוט לא חשבתי על זה, לא היה משהו אחר לעשות".

השלמתו עם ההיסטוריה האישית והמקצועית שלו באה לידי ביטוי גם בשימוש בציטוטים מתוך המוסיקה של „לד זפלין", בתקליט החדש, הוא אומר, שאם כל־כך הרבה להקות גנבו מ„לד זפלין" בלי בושה, מותר גם לו... „ג'ימי פייג' הרים גבה, אבל לא אמר דבר", פלאנט מספר, „העניין הוא שהציטוטים הללו לקוחים מתוך יצירות־מופת אמיתיות, מבין היפות והקשות ביותר בהיסטוריה של הרוק".

רוברט פלאנט – מנסה לברוח מתדמית „הילד זפליני"

„עכשיו וזן", אומר רוברט פלאנט, הוא תקליט הסולו הטוב ביותר שהקליט עד היום. „עשינו תקליט מצויין, טוב יותר מכפי שיכולתי לקוות," הוא מרוצה. „הכוונה היתה ליצור משהו שיישא את סימן ההיכר שלי ואת הסגנון שלי, ויחד עם זאת, לא לאבד את זוהרם של האנשים שהקליטו יחד אתי (דאג בויל — גיטרה, צ'רלי ג'ונס — באס, כריס בלקוול — תופים), כדי שהתקליט הזה לא ייראה כאגו־טריפ של רוברט פלאנט, בסיוע רוקרים מודקנים."

מרוצה בסך־הכל פלאנט אומר שכן, אבל לא לגמרי. „אני עדיין רוצה לבצע את יצירת הרוק המושלמת שלי," הוא מחייך, „אפילו שרוב הקהל שלי סבור שכבר עשיתי אותה, בשנת 1972, בקטע בן־12 דקות, בתקליט של „לד זפלין"."

כל אחד מן המעריצים רשאי לבחור לו את הקטע המושלם שלו, הדיסקוגרפיה של רוברט פלאנט, בלהקה ומחוצה לה, מאפשרת מבחר גדול.

בעריכת צביה בן־שלום

…י שלא נפל – שיקום

בגליון מס. 191 של „בטיחות", בטאון המוסד לבטיחות ולגיהות פורסמה כתבה של יוסי עבודי על סכנת הנפילה בבית (ובסביבתו) ואיך למנוע ממנה. חלק מהדברים ידועים ברבים, מרביתם לא כל כך, או שאיננו מייחסים להם חשיבות, כי לנו זה לא יקרה ואם כבר – אז מה? לא נופלים לשמים. עבודי מוכיח שנפילה לא תמיד מסתיימת בשפשוף עור ושטף דם פנימי קטן. בשל חשיבות הנושא מובאת הכתבה כמעט במלואה. (צב"ש)

…פילות הן מן הגורמים העיקריים לתאונות … בכל קבוצות הגילים. בקבוצת גילים … 45, נפילות הן הקטלן מספר 1 בין … שאינן תאונות דרכים, ובקבוצה מעל … 75 — הן אף עולות על תאונות דרכים. … יותר משליש ממקרי מוות בתאונה … אנשים בגיל שמעל 65 מקורם בנפילה. … ממחצית המקרים הקטלניים קורים … הנפילה היא הגורם מספר אחד למקרי … בתאונה בבית.

סיבות

… מתרחשת כאשר משקל הגוף, … נתמך כהלכה, מאבד את שיווי משקלו. … נופלים ממקום כלשהו, עקב מכשול או … חלק או דביק. מרכז הכובד של … נמצא במסגרת אגן הירכיים.

… מחוץ לבית קורות לעתים קרובות … משחק וספורט, וכן ממקומות גבוהים, … גגות, חלונות, וסולמות, מעצמים … כגון מכוניות ואופנועים. אנשים … לארץ על־ידי חפצים נטושים, כמו … או על־ידי מדרכות משובשות. … על עלים לחים, קרח ושלג הן עניין …

… לעתים רחוקות הנפילה היא תוצאה … ברוב הנפילות קיים שילוב של … תנאי סביבה והתנהגות.

מדרגות

… הנפוצים במדרגות כוללים:
- … חסרים
- שטיחים רופפים
- … ישירות לגרם מדרגות
- מדרגות או ציפויים שחוקים
- … בלתי אחיד
- חפצים על המדרגות
- מדרגות חיצוניות חלקות
- … לקויה

… צריכות להיות במצב תחזוקה … תיקון צריך להיעשות ללא דיחוי. … אחד, כל המדרגות צריכות … באותו גובה ורוחב. המשטחים … המדרגות צריכים להיות … רוחב של 75 ס"מ לפחות. פס לבן … בקצה כל מדרגה, או לפחות בראשונה … יעזור במניעת מעידה. התאורה … להיות ממוקמת כך שכל המדרגות … מוארות. המדרגות צריכות להיות … בכל עת אל תשתמש בהן להנחת … שבכוונתך לקחת מאוחר יותר. אם יש … ילדים קטנים בבתים דו־מפלסים … ויש בהם מדרגות, הן חייבות להיות … מחלק העליון בשער.

… עולים או יורדים במדרגות, היד … למעקה צריכה להיות חופשית. אל … חפצים בצורה שתסתיר את שדה … שלך. מי שנועל עקבים או קבקבים, … להיות זהיר במיוחד. שמלות או חצאיות … כדאי להרים כמה סנטימטרים מעל … כדי לא להיתקל בשוליים.

סולמות

… השכיחים לתאונות־סולם הם … בלתי מספקת בשלבים או בעמודים, … בלתי יציבה ונשיאת משא בזמן טיפוס … כמו כן, לעמידה על המשטח העליון … סולם.

… אתה קונה סולם, בדוק אם הוא בנוי … יציב ומצוייד בעמודים טובים. השלבים … להיות רחבים דיים לעמידה טובה. … הסוג המתאים לשימוש המיועד. סולם … עמידה או מדרגות ניידות … יותר מכיסאות או ארגזים.

… משתמשים בסולם נתמך, הטה אותו … שהמרחק האופקי מבסיסו עד לקיר התומך … רבע מאורכו של הסולם. רגלי הסולם … צריכים להיות מוצבים היטב וקשורים. … שגופך יהיה בין העמודים ופניך אל … אל תעלה יותר מן המדרגה השניה … במקרה הצורך, בקש ממישהו … לך את הסולם.

… סולם כפול, הקפד על פתיחתו המלאה וכן … ארבע רגליו תהיינה יציבות על הקרקע. … על מתקנים מאולתרים. הם … להתהפך, להחליק או להישבר.

… הם סיכון נפוץ יותר בבית … כי בבית שמים פחות לב … בדוק את הסולמות בזהירות לפני … שימוש.

רצפות

נפילות על הרצפה נובעות מ־:
- חפצים מפוזרים
- ריהוט שאינו מוצב במקום נכון או שהוזז ממקומו הרגיל
- הברקה בלתי נכונה
- ציפוי שחוק
- שטיחים רופפים
- רצפות במצב לא תקין
- נוזלים או דברי מזון שפוכים
- מעברים אפלים וחסומים
- חוטי חשמל וטלפון

כאשר משתמשים בחומר הברקה, צריך לפזר ולשפשף אותו היטב, כדי למנוע כל החלקה אפשרית. אם נשפך נוזל או מזון, יש לנקותו מייד. כל רצפה היא מסוכנת כאשר היא רטובה.

שטיחים, שאינם מצוידים בגב עמיד בהחלקה, אפשר לחסן מפני החלקה על־ידי הדבקתם או הנחתם על מצע בלתי מחליק. שטיח גומי בתוך האמבט ומעקה מחובר היטב לקיר יכולים לעזור נגד תאונות בחדר האמבטיה. הרצפה בכניסה צריכה להיות מכוסה בשטיחון נגד החלקה.

רחובות ומדרכות

נפילה ברחוב היא, לעיתים קרובות, תוצאה מסיכונים כמו מדרכה פגומה או בלתי אחידה, מכסים מורמים של פתחי ביוב, פסולת רטובה או שמנה, אשפה, בוץ וגשם.

מרפסות וחלונות

מרפסות צריכות להיות מצוידות במעקים חזקים, אותם יש לבדוק לעיתים קרובות ולהחזיקם במצב תקין. אולם גם כאשר המעקה נראה במצב טוב, אל תסמוך עליו, שיהיה מסוגל להחזיק את משקלו המלא של אדם.

אין לסמוך על רשת נגד חרקים כמגן מפני נפילה מחלון. בחדרים שבהם שוהים ילדים קטנים ללא השגחה, צריכים החלונות להיות מוגנים בסורגים, אולם אלה צריכים להיות ניתנים לפתיחה מהירה למקרה חירום.

אין להרשות לילדים לשבת או לעמוד על אדני החלון. כאשר רוחצים את הצד החיצוני של החלון יש לעשות זאת בזהירות מרבית. בבניינים רבי־קומות יש להשאיר את המלאכה למומחים, המשתמשים בריתמות בטיחות.

ביגוד

נעליים מתאימות לרגל, המספקות יסוד עמידה איתן, הן עזר למניעת נפילה. שמלות ארוכות, נעליים בלתי מתאימות (גדולות מדי), מכנסיים מרומים הם גורמי מעידה נפוצים. נעליים מלוכלכות בבוץ או בגריז מסוכנות במיוחד בעת טיפוס על סולם.

דע, איך ליפול!

לדעת איך ליפול ללא נזקים, זאת אומנות משתלמת. קיימים חמישה תהליכים כלליים, המפחיתים מחומרתה של נפילה:
- הרפה את הגוף, אל תהיה במתח.
- סובב את הגוף כדי שהנחיתה תהיה על חלק מרופד של הגוף (על צד אחד של העכוז, על הירך או כתף), או תפוס את המשקל על חלק רחב של הגוף כדי לחלק את המכה (אצבעות פרוסות, זרועות מתוחות קדימה). נחיתה אחורה למצב ישיבה יכולה להיות מסוכנת לעמוד השידרה. פנייה קלה הצידה מעבירה את המגע לשרירים הגדולים.
- כאשר נופלים ממפלס אחד לשני. הטוב ביותר הוא לנחות על החלק הקדמי של כף הרגל. בזמן הנחיתה, כפוף את הברכיים והקרסוליים, וגלגל את הגוף. השתדל לתת לגוף קפיציות על־ידי כפיפה קלה של הרגליים, האגן והקרסול.
- אם הגובה אינו גדול מדי, אחרי שהרגליים התכופפו ברגע המגע, ישר את הרגליים ועמוד או התקדם כדי להאיט את תנופת הגוף.
- אם אתה נופל קדימה או על הידיים והברכיים, פרוס את הזרועות קדימה רק במתינות, פרוס את האצבעות כדי לחלק את המכה ותן לזרועות להיכנע ולהתקפל כלפי הגוף. לאחר מכן תן לגוף ליפול הצידה על הירך המרופדת או על הכתף והתגלגל, אם התנופה מספיקה לכך.

יוסי עבודי

תשלט

נְעוּלָה

בבואך לסנדלריה של ליאת, שכח מהסנדלר השכונתי הקשיש שיושב בפונקה, מסמרים בין שיניו וסינור מבד עבה ודהה עוטף את גופו. כי ליאת היא סנדלרית בנוסח חדש, עדכני ומתוחכם. בסנדלריה שלה מיכון משוכלל — המלה האחרונה בתחום הסנדלרות, וכמותו הגישה לעיסוק ולעסקים. אלה וגם אלה הביאה עימה ליאת מבית־הספר לסנדלרות בגרמניה, לשם נסעה כדי ללמוד את סודות המקצוע.

לא, ליאת לא נולדה עם נעל ביד. נהפוך הוא. ילדותה עברה עליה בעכו, בתוך משפחה בת 12 נפשות, שעלתה ממרוקו בימים הקשים של ראשית המדינה. „נעליים עברו במשפחה מילד לילד, וכשכבר לא יכלה הנעל להכיל את כף הרגל המתארכת, הלכנו לסנדלר שיחתוך את ה„שפיץ". בעיני כילדה, הצטייר הסנדלר כמי שחוסם כל אפשרות לרכישת נעלים חדשות, וממילא לא יכול היה להיחשב לחביב במיוחד."

סנדלרות – מקצוע ויעוד

כמו הרבה דברים טובים בחיים, גם אל הסנדלרות הגיעה ליאת במקרה. „לפני ארבע שנים שברתי רגל והייתי זקוקה להגבהה בנעל של הרגל הבריאה. גרנו אז בכרמיאל, ולא יכולתי למצוא בכל האזור סנדלר שיעשה את העבודה לשביעות רצוני. מישהו סיפר לה על סנדלריה טובה בחולון. לא התעצלתי ונסעתי לשם. הסנדלר היה עמוס עבודה ולא התפנה אלי. ישבתי וחיכיתי, ראיתי את האיש בעבודה והחלטתי להיות נועזת. גייסתי את מיטב קסמי הנשיים ובקשתי שייתן לי הנחיות ו„אני כבר אעשה את העבודה בכוחות עצמי". לקחתי את הנעל ביד כדי להתחיל בעבודה. האיש הסתכל ושאל אם לא עסקתי בעניין כבר קודם: „את מחזיקה את הנעל כאילו נולדת למקצוע" הוא אמר. ולי זה הספיק. במקום יום אחד נשארתי בחולון שבוע. בליתי בסנדלריה מפתיחה עד סגירה עם הידיעה שמצאתי מקצוע ויעוד — לא סתם עוד סנדלרית שמתקנת סוליות, אלא הרבה מעבר לזה."

כעבור זמן קצר נסעה ליאת לגרמניה, כיצד ללמוד ולרכוש ציוד. הארץ והשפה לא היו לה זרים לאשה הטמפרמנטית. ליאת נשואה ל„יקה" ובני הזוג ושלושת בניהם חיו בגרמניה שנים לא מעט.

„למדתי בעיקר תאוריה — כל מה שאפשר ללמוד על מבנה ובניית הנעל: „בסך־הכל נעל" יגידו האנשים. אבל זוהי תורה שדורשת לימוד ארוך ורציני בתוספת תקופת „סטאז'". כף הרגל נושאת את הגוף כולו והיא אחראית במידה רבה ליציבה נכונה וטובה. אז איך אפשר להתייחס בקלות ראש לנעל?

למדתי יחסי ציבור וגישה ללקוח. למדתי להבין שאני הולכת לתת שירות לאנשים שזקוקים לי — ולתת שירות זו זכות ולא פחיתות כבוד, כפי שנוטים אצלנו אנשים לחשוב. קניתי ידע והבנה, ובמקביל מכונות חדישות, אימומים לכל מידה וסוג נעל, חומרי תיקון וצביעה — הכל מהמובחר"

ואורטופדיה גם

אז מה פלא שאין כאן בסנדלריה רגע אחד של שקט? כל הזמן תנועה ופעילות. מביאים נעליים ולוקחים נעליים, מספרים צרות ומבקשים עצה. נעליים מיושנות שראו ימים יפים מאלה, עוברות שיפוץ יסודי ומשיבות נעוריהן. עקב המגף שנקנה בעונה שעברה והוא כבר Out, ייעלם תחת ידיה של ליאת והמגף ישוב להיות In. אשה מבוגרת והדורה מביאה נעליים של פעם, באיכות גבוהה ומבקשת את המגע המקצועי שיעניק לנעל משהו מהעכשווי. סמוך לשעת הסגירה נכנסת אשה עם עוגה מעשה ידיה ואומרת לליאת, שהתשלום היה עבור התיקון והעוגה היא עבור ההשתדלות והמאמץ. „ולי זה שווה הכול" אומרת סנדלרית נרגשת. בימים אלה נוסעת ליאת כמה פעמים בשבוע כדי ללמוד אצל סנדלר בן 80 מהקריות, את תורת הנעל האורטופדית. „אני כבר נותנת שירות לנכים ולאנשים הסובלים מבעיות מיוחדות, וזאת, בשיתוף פעולה עם האורטופד של בית־החולים נהריה."

ליד ליאת עוזרים מנגר סאלח מעוספיה, בן למשפחת סנדלרים מדור־דורות, הדודן, צעיר קריתי שלומד את המקצוע כדי לפתוח סנדלריה דומה בחיפה.

הנה כי כן, מקצוע הסנדלרות לא תם לגווע, הוא חי ונושם בנהריה, ועומד כך נראה, בפני פריחה מחודשת, תואמת לאקלים ולרוח הזמן.

רחל שלו

ליאת בעבודה

לסתום את התיאבון

כל דיאטה טובה כדי להוריד 2 או 3 קילוגרם. מי שרוצה לשלוט בעצמו ובאמת לאכול את המינימום שבמינימום, לשתות הרבה ובנוסף גם להפעיל את שריריו בריצה, שחייה או התעמלות — בוודאי יצליח. אך יש באלה שאינם מסוגלים לסבול רעב. לאלה יש תוכניות דיאטטיות מבוקרות כלומר: מזון מבוקר, במנות מבוקרות, הכל לפי מידה ותוכנית. ירידה במשקל תהיה איטית יותר, אך לדברי המומחים — יעילה יותר מאשר ירידה דרסטית.

המומחים גם אומרים, שבעלי נטייה להשמנה צריכים להחליט על דיאטות ולדעת שזאת דרך־חיים. אי־אפשר להתפשר: או להינות מכל האוצרות הקולינאריים ולהיות בעלי משקל־יתר (לא יפה ולא אסתטי ולא בריא), או לשנות את כל דרכי חייו בכל מה שקשור במזון. יש דרך נוספת לסתום את התיאבון, באמצעים שונים, כגון: ניתוח קיבה או קיצור מעיים, כדורים סותמי תיאבון (אסורים ללא השגחת רופא). הדרך חדשה היא מזון בצורת אבקה, שמערבבים במים. „ארוחה" כזאת מכילה את כל אבות המזון הנדרשים לבריאות הגוף. ניתן להשתמש בה לשם הורדת משקל דראסטית בזמן קצר או להורדה איטית יותר על־ידי „ארוחה" אחת כזאת ביום.

חברת כרמלית־פיתוח טכנולוגי בע"מ משווקת „נוטילי" מזון השלמה, כאשר נמצאים במשטר של דיאטה לירידה במשקל או שמירה עליו. נוטילי, מיוצר בישראל בהרשאת החברה האנגלית „יונייטד נוטרישן גרייט מיסנדן", מפיצה את המוצרים וממליצה על שימוש בנוטילי 330 כמזון־השלמה, כאשר שלוש מנות של המוצר מכילות את המנה היומית המומלצת של ויטמינים ומינרלים, בנוסף יש בה חלבון מאוזן ופחמימות, וכל זאת ב־330 קלוריות ליום בלבד.

את הנוטילי 330 אפשר להשיג בשני טעמים: טעם עוף וטעם בצל. באמצעות מינונים שונים של מים אפשר להפוך אותו למרק או לתערובת דייסתית. מתקבלת „ארוחה" מאוזנת ומשביעה בת 110 קלוריות. לאלה שאוהבים לאכול פודינג יש נוטילי 450 בשלושה טעמים: קרמל, שוקולדה, ווניל. הפודינג מכיל 150 קלוריות. כמו כן, יש נוטילי 630 בת 210 קלוריות למנה במשקה בטעמי לימון ותפוז שבו רק 3 קלוריות.

כששאלתי את היועצת לדיאטה של החברה נורית פיינשטיין האם מותר להסתפק אך ורק במזון האבקה, היא ענתה כי לכמה ימים אפשר בלי כל סכנה להסתפק במזון זה, אך טוב להוסיף לפחות פעם אחת ביום אוכל מוצק, כגון: סלט ירק חי, בשר עוף רזה, דגים, גבינה, לבנה דלת־שומן, או תפוח אדמה אפוי, לדבריה, אפשר לאכול רק ארוחה אחת של נוטילי ויתר הארוחות רגילות אך מבוקרות. טעם המוצרים אינו נעים אך הדיאטנית אמרה שכמו שמתרגלים לכל טעם, אפשר להתרגל גם לטעם מוצרי נוטילי.

את מוצרי נוטילי אי־אפשר לרכוש בחנויות. יש לפנות לחברה (טל: חיפה 04־331585, תל אביב: 03־286972, ירושלים: 02־381146), לפי הסכם, יבואו לבית המבקש/ת מדריכה שעברה הכשרה מיוחדת לייעוץ ושיווק. לילדים, נשים בהריון וקשישים אסורה דיאטת הנוטילי.

החברה מתרחבת לכל הכוונים: היא הוציאה לאור ספר על מיקרו־דיאטה (מתורגם מאנגלית) משווקת מוצרים … סוללה, במנות, שמן דגים ואין לקחת ללא יעוץ רפואי. … מי שמתחיל בדיאטה ושבר באמצע — יוכל להחזיר את השקיות שנשארו ברשותו וכספו יוחזר לו במלואו.

חוה יונה

דיאטה מיקרו

כולם מדברים על דיאטה מיקרו, זו בעזרת אבקות, המספקות 330 קלוריות ליום ויש אפילו שניסו אותה ואף הצליחו. מהי באמת דיאטה מיקרו? מה היא עושה לאורגניזם שלך ולמה מי שיש לו סבלנות קרא 160 עמודים של דפוס צפוף למדי (ומה לא יורדים במשקל אפילו גרם אחד) ימצא את כל התשובות לשאלות המעיקות עליו וגם אלה שלא ידע לשאול, בספרם של מלקולם ניקול וקולין רוז „המיקרו־דיאטה המדהימה", שגירסתו העברית פורסמה על־ידי חברת „נוטילי", שהיא — בכלל לא במקרה — מייצרת גם את האבקות הנ"ל ומוצרי דיאטה אחרים. 17.5 ש"ח.

טיולים ברגל בלונדון החורפית

ג'ק המרטש, צ'רלס דיקנס, פאגין איש הטיל, שבילי הגנב הזהוב, „עיזי של מייקל קיין — ההיסטוריה של לונדון הקוקנית" — אלה הם נושאי הסיורים הרגליים המודרכים בלונדון של תורף, תמורת 3 ליש"ט בלבד למשתתף — מודיעה המנה טריוואקס, נציגת BTA בישראל. משתתפי הסיור נפגשים בנקודת מפגש על יד תחנות שונות של הרכבת התחתית, פרטים נוספים בלונדון, טל. 01504-9159.

הפועל ירושלים גברה במשחק דרמטי נגד ביתר ת"א — 79:80

הפי־אנד של האורי בכדורסל הירושלמית

הגליל שוב הלם במכבי חיפה — 85:103 ⊕ קלפטריק יצא בחמש עבירות והפועל ת"א ניצחה בקלות בחיפה — 75:93
ויליאמס קלע 38 נקודות אך אליצור רמלה נוצחה ע"י מכבי ר"ג — 109:89 ⊕ בחולון אין חדש — מכבי נתניה הובסה 68:106

● כדורסל

קבוצת הפועל ירושלים עשתה אמש צעד מכריע להישארותה בליגה הלאומית בכדורסל כשגברה בקרב דרמאטי והסכסך באולמה על ביתר ת"א — 79:80. גיבור הדקות האחרונות היה הכדורסלן הירושלמי הוותיק, עדי בקארי, שקלע את הסלים החשובים במשחק.

משחק זה היה במוקד המחזור הי"ח בליגה הלאומית בכדורסל. להפועל ירושלים יש כיום — ארבעה מחזורים לסיום — יתרון של שני נצחונות על יריבתה. קשה מאוד להניח שבית"ר ת"א תצליח להדביק את הפיגור המשמעותי, שכן נותרו לה משחקים קשים נגד מכבי ת"א, הפועל הגליל־העליון, הפועל חולון ומכבי חיפה. להפועל ירושלים נשארו משחקים עם הפועל ת"א ומכבי רמת־גן בחוץ ועם אליצור נוה־דוד רמלה והפועל חיפה בבית.

הפועל הגליל־העליון הכניע שוב — בפעם השנייה תוך שבוע — את מכבי חיפה — 85:103.

הפועל ת"א, שפיגרה במחצית 38:37 במשחקה ברוממה נגד הפועל חיפה, ניצלה במחצית השנייה את יציאתו בחמש עבירות של הענק החיפני המצטיין, קלפטריק וולס, וניצחה בקלות — 75:93.

ארל ויליאמס, שקלע 38 נקודות וקטף 15 כדורים חוזרים, לא הושיע את קבוצתו, אליצור נוה־דוד רמלה, שנוצחה בחוץ ע"י מכבי רמת־גן — 109:89.

הפועל חולון הביסה, ללא ונאאי, את מכבי נתניה — 68:106.

במשחק נוסף שלשום גברה מכבי ת"א על אליצור נתניה — 101:108 בהארכה.

● טבלה לאומית

1.	מכבי ת"א	18	16	2	1532־1739	34
2.	הפועל ת"א	18	14	1	1473־1685	32
3.	הפועל חולון	18	13	5	1442־1601	31
4.	הגליל־העליון	18	12	6	1471־1606	30
5.	מכבי רמת־גן	18	11	7	1637־1611	29
6.	אליצור נתניה	18	10	8	1580־1666	28
7.	מכבי חיפה	18	9	9	1675־1663	27
8.	אליצור רמלה	18	9	9	1656־1577	27
9.	הפועל חיפה	18	6	12	1479־1447	24
10.	הפועל ירושלים	18	5	13	1602־1486	21
11.	בית"ר ת"א	18	3	15	1744־1618	21
12.	מכבי נתניה	18	–	18	1721־1322	18

המשחק המרכזי
ירושלים על האטלס

הפועל ירושלים — בית"ר תל־אביב 79:80 (35:39)

מאת איתן אייל

חמש דקות וחצי לסיום נכנס למשחק עדי בקארי במקומו של קיית בנט שיצא בחמש עבירות. מיד עם כניסתו איבד כדור לעופר יעקבי שאף הוא נכנס למשחק בדקה זו. יעקבי קלע וקבע — 67:70 לבית"ר, זאת לאחר יתרון בן 9 נקודות (46:54) לזכות הפועל ירושלים 8 דקות וחצי קודם לכן, אך 4 דקות טובות של בית"ר מול איבוד עשתונות של הפועל, הסבו את הקערה על פיה כאשר מרק סמסון התעורר בשני סלי 3 ובסיועו של כל הבאגד הוליכו את בית"ר ליתרון ראשון — 54:57. אז במצב של 67:70 לזכות בית"ר חזרה הפועל ירושלים לעצמה. בניצוחו של עדי בקארי שלחם כארי מצוע, מהרה את ההפרש, 69:70 לבית"ר, 70:71 להפועל ירושלים, בית"ר עוד הוליכה 71:74 ואז קלע בקארי 4 סלים, וקבע 76:80 בסיועו של גל קנז. מורו רק הצליח לצמק בסל של 3 נקודות בשנייה האחרונה, 79:80.

הפעם נראתה הפועל ירושלים לוחמת בכל כוחה ולמרות איבודי הכדור הרבים שנגרמו עקב המתח התעלו מעל עצמם ריקי בראון, מנחם אטלס וקיית בנט והוליכו את ירושלים לחוף מבטחים. כריס האריסון שיחק גרוע וכלל לא הורגש.

המחצית הראשונה התנהלה ביתרון הפועל ירושלים ששיתקה את סמסון ע"י שמירה צמודה של בילי מילר עליו. מילר גרם לו לזרוק ממצבים קשים והתוצאה: באחוזים נמוכים — שני סלים מ־10 וזריקות מהשדה. התאוששותו של סמסון במחצית השנייה וכן ניצול השליטה של ג'ורג' מורו בדקות רבות במחצית השנייה הסבו את הקערה לטובת בית"ר אך הסיום, בניגוד להרבה משחקים בעבר, היה לטובת הפועל ירושלים.

בבית"ר יש לציין את נדב שטיין שבלט במחצית הראשונה, אך כושרו בגד בו בשלבים המתקדמים של המשחק.

שפטו ראובן ויזנבליק ורמי פישר לעיני 1800 צופים במנחת.

● קלעו להפועל ירושלים: בנט 19, בראון 16, אטלס 12, מילר 12, קנז 11, בקארי 8 והאריסון 2.

● קלעו לביתר ת"א: סמסון 22, מורו 19, שטיין 15, הארד 10, סלינס 5, מוסקוביץ 4, יעקבי 2 וקולהאס 2.

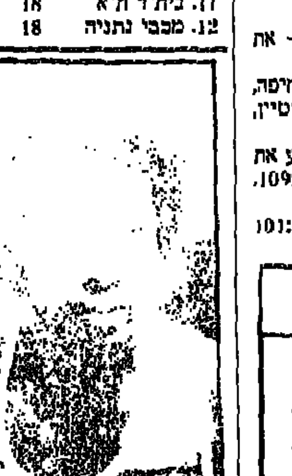

ריקי בראון

ריבאונד מצטיין שגם קלע

ארל ויליאמס כרגיל בעניינים

מכבי רמת־גן — אליצור נוה דוד רמלה 89:109 (44:56)

ארל ויליאמס, כוכב אליצור דוד רמלה, המשאן להזדקן (בן 37) עמד אמש במוקד המשחק בו נוצחה קבוצתו בידי מכבי רמת־גן 109:89.

ויליאמס סרב להתלבש לפתיחת המשחק בטענה כי המשכורת לא שולמה לו. לפי דבריו הוא מקבל משכורות פעמיים בחודש (אנשי רמלה: טענו כי רק היום הוא אמור לקבל את המגיע לו). כאשר נשמעה השריקה לפתיחת המשחק, נראה לפתע ויליאמס עושה דרכו לחדר ההלבשה, זאת לאחר תחנונים של מאמנו יעקב אדלר. לפי גירסה אחרת הובטח לארל סכום של 4,750 דולר מאותו אוהד מסתורי שישלם לו לפני שבועיים. הכדורסלן השני במחלוקת נכנס למשחק רק לאחר 4 וחצי דקות כשקבוצתו פיגרה 9:8. עד למחצית קלע ארל 23 נקודות וקלט 10 כדורים חוזרים, אך ויליאמס לבדו לא יכול לנצח הגם שסיים את המשחק עם 38 נקודות ו־15 כדורים חוזרים שהושגו ב־32 דקות בלבד.

אליצור רמלה סבלה גם מהרחקתו של פורסט מקנזי לאחר שהגווית אגרוף בפניו של ארדיטי שניה לפני סיום המחצית. שופט המשחק אברהם זגול הורה למקנזי לעזוב את המגרש מיד. אנב זגול וחברו אויק זילברברג גילו חוסר תאום ביניהם עובדה שפגמה במשחק וחימה את שפטלי הקבוצות.

מכבי ר"ג שלטה במשחק ללא עוררין בזכות משחק קבוצתי מעולה בהם בלטו יוצאי מכבי ת"א ליאור ארדיטי ואבי שילר. לסטן מאיו (29 נקודות ו־11 כדורים חוזרים) היה פייט קל כהתקפה מול ויליאמס שאיכזב בכל הקשור למשחק הגנה.

800 צופים חזו במשחק שנערך באולם הפועל תל־אביב.

● קלעו למכבי ר"ג: מאיו 29, ארדיטי 22, שילר 15, קילינג 15, רכליס 12, בינו 12, תיד 2 ושוורצמן 2.

● קלעו לנוה דוד רמלה: ויליאמס 38, וובסטר 21, פולאק 12, ברזילי 7, חוזז 5, מקנזי 4 ומשה אשר 2.

יצחק ויטמן

טאוס נתן את הטון

הפועל תל־אביב — הפועל חיפה 75:93 (38:37)

יציאתו של קלפטריק וולס בחמש עבירות, בדקה ה־32, בעת שקבוצתו הוליכה 44:46, הרצה אמש ברוממה את גורל המשחק ותרמה נובר מכריע לנצחון הפועל תל־אביב על הפועל חיפה — 75:93.

לאורך כל המחצית הראשונה ועד ליציאתו של וולס הוליכה הפועל חיפה ביתרון שנע בן 3 ל־9 נקודות, אך כהעדר שחקן ציר חליפי, היא קרסה מול ענקי הפועל ת"א.

ניבוי הנצחון התל־אביבי היה לינטון טאונס שקלע 37 נקודות מהן 7 סלי 3 נקודות. הישגו של טאונס גדול כיוון ששותף רק ב־32 דקות. לאוואן מרסר היה מצוין בהגנה.

אך גרוע ומפוזר בהתקפה והסתפק רק ב־5 נקודות למרות ששיחק בכל 40 דקות המשחק.

כל שלושת יוצאי הפועל חיפה, ג'ונתן דלול, חיים זלוטיקמן והווארד לאסוף היו חלשים. לעומת פרישמן וקארל איימוס היו דקות טובות.

המצטיין בהפועל חיפה היה רוברט יוברט במשחק לחימה מעורר הערכה מתחת לסלים. רולנד יוסטון נשמר בקפדנות ע"י איימוס, מה שפגם ביכולתו אם כי גם כך הציג כמה מבצעים מהנים. וולס היטיב לשחק עד יציאתו ואילו שם־טוב וגורס היו חלשים.

חיפה הוליכה בפתיחה: 3:4 ו־6:8, אך פרישמן הפך ל־17:16, יוסטון וגורס העלו ל־17:23, 19:27 ו־26:31, אך טאונס קבע ־ 33:35 לת"א. טמנך לשריקה להפסקה קלע שם־טוב בסל של 3 — 37:38 לחיפה.

החיפנים עוד הוליכו בפרטיות

אילוזיה נתנייתית לעשר דקות

הפועל חולון — מכבי נתניה 68:106 (35:53)

במשך 10 דקות היוו שחקני מכבי נתניה, האחרונים בטבלת הליגה הלאומית, יריב שקול להפועל חולון כאולמה. בדקה ה־10 היתה התוצאה 23:23, אולם גיד ראוסן וקבי אזרנג, המצטיינים במשחק, הדהירו את יריביהם (שהגיעו רק עם 8 שחקנים) כאחור — 35:53 במחצית ויותר.

שחקני מכבי נתניה כלל לא הגיעו למשחק, האשמים הם אמור להסיעם מנתניה לחולון. הגיע וכך נאלצו לשחקנים להתארגן במכוניות פרטיות בכוחות עצמם לאולם חולון.

הנהלת הפועל חיפה איפשרה כניסה חופשית לנשים, לאחר שהעניות שיכללה אשתקד את הקבוצה הוציאה צו עיקול על הכנסות הקבוצה...

שפטו דוד דגן ושי ישטריקס לעיני 1700 צופים.

● קלעו להפועל ת"א: טאונס 37, פרישמן 14, זלוטיקמן 12, איימוס 10, לאסוף 8, דלול 7 וברסר 5.

● קלעו להפועל חיפה: יוסטון 24, יוברט 16, קסקי 11, וולס 10, שם־טוב 8, וידל 4 וגורס 2.

יוסף גלזר

הפעם יצאה חיפה בזול

הפועל הגליל העליון — מכבי חיפה 85:103 (50:50)

הצגה חדשה ישנה. בתיאטרון הזה צריך להתחיל מהסוף, כי המשחק הוזה הסתיים בשיאו. כדור באוויר לכיוון הסל, פרימן ריחף באילו שותר מטיל והמשיך את הכדור לכיוון הטבעת, הכדור לא נכנס אבל הקהל הזה על הרגליים והריע. הגיע לשחקני הגליל. הם ניצחו 85:103 לאחר שיוויון בתום המחצית הראשונה.

המשחק הסתיים בשיאו. אך עד לרגעי הסיום היה גם חלק ראשון למשחק והוא היה סיפור אחר. מי הגליל התליפו שמירה ועברו לאיזורית. בפרק זמן של שלוש דקות חל מהפך — 22:23 (11) יתרון שצמח באיטיות עד לדקה ה־16, 32:39. מכאן ועד למחצית חלה הרפייה בהגנת הגליל, חיפה השתפרה, ביניון ואופיר צימקו וקבעו 50:50 בסל של אופיר.

המחצית השנייה היוותה סיפור שונה. קצורין הצליח לעורר את שחקניו והמהומישיה שעלתה למשטח היתה שונה לחלוטין מזו שפתחה את המשחק. שחקני הגליל הבינו שהיתרון שלהם במשחק יבוא רק אם יחול שינוי במשחק ההגנה. שליטה בריבאונד ויציאה מהירה להתקפות מתפרצות הם שהביאו את הנצחון.

בדקה ה־26 — 63:71, לאחר מכן 69:80 (29) ובדקה ה־38 יתרון בן 13 נקודות 83:96. בסיום חתם ליף — 85:103.

במחצית השנייה היה בריד ליף המוציא לפועל כשקלע 18 מ־32 נקודותיו. היה זה ערב מוצלח לו ולחבריו.

שפטו ברוך זלינגר וג'וזף אבוריערף.

● קלעו לגליל העליון: ליף 32, פרימן 19, מרטין 16, הנפלד 16, פליישר 11, מזרחי 6 ובן־עטר 3.

● קלעו למכבי חיפה: ביניון 20, שטיינהאואר 16, פלאורס 13, אופיר 10, רוזנברג 9, שפע וגורדון 8.

שציפו לראות את המשך משחק חצי גמר הגביע בין הגליל העליון ומכבי חיפה, התאכזבו. אילו שהיו בהיכל הספורט בידי־אליהו בשבוע שעבר הבינו שהמשחק שהיה לא יכול לחזור. השאלה שעמדה בחלל האולם בכפר־גלעדי לאן יתפתחו הדברים.

עד שהספיקו 1000 הצופים להתמקם במושבם, הוליכה מכבי חיפה 8:10 (4), 10:18 (7) ו־12:20 (8). פסק זמן של קצורין היה במקום.

אביהו שפירא

● בחוץ לארץ

שני, 7.3.88

מכבי נתניה — מכבי רמת־גן; אליצור נוה־דוד רמלה — הפועל חיפה; הפועל ת"א — הפועל ירושלים; בית"ר ת"א — מכבי ת"א; הפועל הגליל־העליון — אליצור נתניה; מכבי חיפה — הפועל חולון.

● מלך הסלים

1.	סמסון	(בית"ר ת"א)	554
2.	יוסטון	(הפועל חיפה)	476
3.	דאוסן	(הפועל חולון)	459
4.	טאונס	(הפועל ת"א)	450
5.	ליף	(גליל־עליון)	447
6.	מאגי	(מכבי ת"א)	474
7.	מאיו	(מכבי ר"ג)	409
8.	קילינג	(מכבי ר"ג)	389
9.	ביניון	(מכבי חיפה)	382
10.	ויליאמס	(אלי. רמלה)	377

● מלך השלשות

1.	סמסון	(בית"ר ת"א)	72
2.	גורן	(אלי. נתניה)	65
3.	רוזנברג	(מכבי חיפה)	50
4.	ג'מצ'י	(מכבי ת"א)	47
5.	שם־טוב	(הפועל חיפה)	46
6.	נברסון	(אלי. נתניה)	39
7.	טאונס	(הפועל ת"א)	35
8.	קנז	(הפועל י־ם)	33
9.	זיסמן	(הפ. חולון)	28
10.	יעקובי	(בית"ר ת"א)	27

● חמישיית המחזור

● עדי בקארי (הפועל ירושלים)
● ווילי סימס (מכבי ת"א)
● לינטון טאונס (הפועל ת"א)
● בריד ליף (הפועל גליל־עליון)
● ליאור ארדיטי (מכבי ר"ג)

הפסדים מפתיעים להפועל גבעת־חיים והפועל ת"א

מאת יוסף חכם

במשחק המרכזי במחזור הי"8 בליגה הלאומית לנשים בכדורסל גברה אמש באולם גושן בקרית־מוצקין קבוצת מכבי המקומית על הפועל גבעת־חיים — 59:60 (32:25).

את הנצחון למוצקין הביאה השחקנית הוותיקה שרה יערי, בשתי וריקות־העונשין, 50 שניות לסיום. כמו־כן קלטה 21 כדורים חוזרים. הירבו לקלוע למוצקין: ברגמן 20 ויערי 18. לגבעת־חיים: גודן 15.

שפטו: שרף והודסמן.

● באולם ברוממה גברה קבוצת הפועל חיפה בקרב־צמוד על הפועל תל־אביב — 65:70 (37:30). כתבנו יוסף גלזר דיווח שלהפועל חיפה הירבו לקלוע: דינוגן 22 ומוסקוביץ 10. להפועל ת"א: וולף 18 ויגאנט־פוטקי 15. שפטו: פרי וגולה, לעיני 100 צופים.

● קבוצת הפועל ירושלים גברה בגבירה בקרב־תחרותי ורשוב על אליצור ראשל"צ — 65:83 (47:35). הירבו לקלוע להפועל ירושלים: ארמון 21, ריגונר 18 ומושיוב 13. לאליצור ראשל"צ: גודון 26.

● באולם האוניברסיטה ברמת־אביב הביסה האלופה, אליצור תל־אביב, את הפועל גלבוע — 45:77 (22:45). הירבו לקלוע לאליצור ת"א: גרוסמן 33 והייזר 14. להפועל גלבוע: הזאס 10 והירש 10. שפטו גורמן והודסמן.

● מכבי תל־אביב ניצחה בבית בכפר־הירוק את אליצור קרית־ארבע — 63:81 (31:40). הירבו לקלוע למכבי ת"א: קסטן 21, ויניצקי 12. לאליצור קרית־ארבע: גורדון 23. שפטו: אפשטיין ורז.

● באולם בית יהודה ניצחה קבוצת בני־יהודה את אליצור פ"ת — 33:46. הירבו לקלוע לבני־יהודה: מזרחי 26 ורבינוביץ 11. לאליצור פ"ת: רוזנקופף 32 וסיס 11. כתבו גלילי ופנחס משה.

טבלת הנשים

(אחרי המחזור הי"ח)

1.	אליצור ת"א	[illegible]
2.	מכבי ת"א	[illegible]
3.	הפועל ת"א	[illegible]
4.	הפועל חיפה	[illegible]
5.	הפ. ג. חיים	[illegible]
6.	מכבי מוצקין	[illegible]
7.	הפועל גלבוע	[illegible]
8.	בני־יהודה	[illegible]
9.	אלי. ק. ארבע	[illegible]
10.	אליצור פ"ת	[illegible]
11.	הפ' ירושלים	[illegible]
12.	אלי. ראשל"צ	[illegible]

פיקוד צפון וחיל האוויר
הערב בגמר אליפות צה"ל

קבוצות פיקוד צפון וחיל האוויר יתמודדו הערב, ב־7 בהיכל הספורט ברוממה, בגמר אליפות צה"ל בכדורסל על גביע הרמטכ"ל.

זו חזרה על הגמר האחרון שבעדך ב־1979 בו ניצח פיקוד צפון 97:104. שחקני הצפון עלו קשה לפני שניצחו את אגף המודיעין 71:79 (25:37). אגף המודיעין טבל מפציעתו של אייל חי שירדה על רגל אחת וב־13 הדקות האחרונות נותרו עם 4 שחקנים בלבד.

חיל האוויר גבר ללא קושי על אגף כוח־אדם 43:72 (23:38). בגמר החיילות יעמדו זו מול זו קבוצות חיל־האוויר ופיקוד צפון. חיילות חיל־האוויר גברו (18:28) 37:63 על אגף אפסנאות. בולטת היתה ב"ס מספר של 28 נקודות של ביטמט מספר דוק אידיס גורן.

נח"ל גברה על מה"ד בכדורסל מרתק 38:39 (18:20) והגיעה המצטיינת היתה יעל עלוזי מהנח"ל שקלעה 28 נקודות.

● כדורמים

9:9 במשחק בין שטוקהולם ונבחרת ישראל

נבחרת ישראל בכדורמים סיימה אמש במכון־וינגייט בתיקו 9:9 את משחקה נגד אלופת שבדיה, ס.ק.ק. שטוקהולם.

שערים לישראל: טל סגונית 5, ערן בן־גל, מיכאל שטיינברג 1 ועוזי הדר 1.

● האליפות הבין־לאומית: הפתוחה של ישראל בטניס־שולחן, תתחיל היום בראשון־לציון. אמש הגיעו לישראל שתי נבחרות מעולות, של הונגריה ואנגליה.

חמישה משחקים דחויים בליגה א'

חמישה משחקים דחויים יערכו היום במסגרת ליגה א' מחוז הצפון. משחקים אלה נדחו מהמגרשים הבוצים, ומשחק נוסף שאמור היה להערך: כשנה קודם הפועל טירה לבית"ר חיפה נדחה עקב הערך כח משטרה ... בנוכחות אנשי משטרה. ביתר המשחקים יפגשו הפועל בני עכו — קרית־אתא והפועל נוף הגליל, טמרת ומכבי חורפיש, מכבי עוספיה והפועל טייבה ומכבי ... הפועל בית־שאן.

תקווה נפגע בתיקול עם פרסלני והיום יוחלט אם להחזירו לארץ

● כדורגל

תיקול חריף בין חבלם ירון פרסלני להלוין שלום תקווה במהלך אימון הנבחרת אתמול באוסטרליה יגוזל את תקווה לתקופה מסוימת. בשלב מסויים אף דובר על החזרת תקווה לארץ.

תחילה נראה התיקול רציני הרבה יותר משהיה באמת. תקווה השתרע על הדשא ונאנק מכאבים. רופא הנבחרת ד"ר מארק רוסנובסקי והעסיין שמואל רוזנצוויג מיהרו לכדורגלן ופינו אותו לחדר ההלבשה.

בשעות הערב אתמול הוזכר שמו של יהודה עמר כמי שיוטס לאוסטרליה במקום תקווה אך ראשי המשלחת היו תמימי דעים לפני שיעשה צעד כלשהו.

בשעות הבוקר המוקדמות (באוסטרליה) הסתמן מצב לפיו ישאר תקווה באוסטרליה ולא יוחזר לארץ. מנכ"ל ההתאחדות לכדורגל יעקב אראל מסר אמש שלא קיבל כל הודעה מאוסטרליה להכין שחקן אחר שיטוס ולכן לא הודיע דבר.

באוסטרליה הוזכר אתמול גם שמו של חלוץ מכבי נתניה יגאל מנחם כמי שמועמד למלא את מקומו של חברו לקבוצה — שלום תקווה, בינתיים הכל הוקפא.

ובנושא אחר. נכון לעכשיו לא יכלל אורי מלמיליאן בהרכב הפותח. גם הכדורגלן עצמו אינו גלהב לשחק ביום ראשון מול אוסטרליה. ברור שהבעיה המרכזית היא פציעתו של מלמיליאן ואולם במלבורן הביעו אתמול סברה שאורי כל כך נפגע מעניין סרט הקפטן שהוא אינו מוכן לעשות מאמצים גדולים כדי לשחק. יחד עם זאת ממשיך הכדורגלן לקבל טיפולים מהצוות הרופאי באוסטרליה.

נכון לעכשיו נראה הרכב הנבחרת ביום ראשון כך: בוני גינצבורג, אבי כהן (בית"ר י־ם), אבי כהן (גלאוגו), ניר אלון, ניר גלינגר, מנשה שמעונוב, אלי כהן, מוטי איוניר, דניאל ברייליבסקי, רוני רוזנטל, אלי ודיקס.

כתבנו ראובן חנניה מוסיף, שאבי כהן, קפטן הנבחרת הלאומית, יצטרף לחבריו הנמצאים באוסטרליה ויפתח בהרכב ראשון ביום א' הקרוב במשחק נבחרת אוסטרליה.

קבוצתו של אבי כהן גלאזגו ריינג'רס הסקוטית אישרה את

● כדורעף

המעפיל — רמת־אביב בקרב שלישי הערב

הקבוצה הרביעית בפליי־אוף בכדורעף תיקבע הערב כאשר ב־7.30 יתמודדו בעין־החורש קבוצות הפועל המעפיל והפועל רמת־אביב.

רמת־אביב הפתיעה בנצחון במשחק הראשון, דווקא בעין־החורש (2:3), אולם המעפיל לא הרימה ידיים וגמלה לירבתה באולמה בתל־אביב — 1:3, הערב יתנהל מאבק מרתק ושקול בו ישתדלו שחקני המעפיל להקהות את עוקצו של שחקנם לשעבר, אליעזר כגן, המשחק ברמת־אביב.

ישפטו: גבי קראוס ונתי הר.

שלוש קבוצות כבר עלו לחצי־הגמר כמוצאי־שבת: הפועל מטה אשר, הפועל קרית־אתא והפועל מה־פה.

● כדוריד

עמית וקציר — אלופי בתי־הספר בכדוריד

קבוצות בתי־הספר עמית־אורט ראשל"צ (בנים) וקציר רחובות (בנות) זכו שלושם באליפות בתי־הספר העל־יסודיים בכדוריד.

במשחקי הגמר שנערכו בראשל"צ ניצח בי"ס עמית ראשל"צ את הגימנסיה הריאלית ראשל"צ — 9:13 (4:7) ובין הבנות גברה קבוצת בי"ס קציר רחובות על נוה פ"ת — 9:11.

הפועל ראשל"צ בפיסגה

בשעות פורסם אתמול כי מכבי ראשל"צ עלתה לפיסגת טבלת הליגה הלאומית בכדוריד. הנכון: הפועל ראשל"צ נשארה ראשונה גם לאחר המחזור הי"12, שלשום.

הטבלה:

1.	הפועל ראשל"צ	212־289	22
2.	מכבי ראשל"צ	201־284	22
3.	הפועל ר"ג	247־289	21

1.3.88

הערב תיפתח אליפות הקט־רגל הארצית

מאת עמי רוזנברג

אליפות הקט־רגל הארצית השנייה של ישראל, תיפתח בשני אולמות — מלחה בירושלים ורמת־הכובש.

באולם מלחה בירושלים יתקיימו ארבעה משחקים כאשר כל מחצית תהיה בת 20 דקות.

המשחק הראשון יפתח בשעה 6 בערב בין הפועל באר־שבע להפועל ירושלים. לאחר מכן ישחקו בית"ר ירושלים מול הפועל לוד, מכבי יפו מול בית"ר ירושלים והפועל לוד מול הפועל ירושלים.

ארבעה משחקים יערכו גם באולם כרמת הכובש. בשעה 5 יתמודדו מכבי חיפה עם בית"ר נתניה ולאחר מכן הפועל חיפה מול הפועל עכו, הפועל כפר סבא מול הפועל חיפה והפועל עכו עם בית"ר נתניה.

כל קבוצה מנצחת תקבל 2000 שקל, 1000 ש"ח לתיקו ו־500 שקל להפסד.

סופית: מלמיליאן לא ישחק ביום ראשון ● אבי כהן ורוני רוזנטל יטוסו יחדיו מחרתיים מלונדון ● אם תקווה יוחזר, יוטס במקומו יהודה עמר או יגאל מנחם

שיחרורו של הכדורגלן בטלקס שהגיע אתמול למשרדי ההתאחדות לכדורגל בישראל.

כדורגלן נוסף שמשחק בחו"ל — רוני רוזנטל מברוז' — יצא עם קבוצתו לאתונה למשחק בגביע אופ"א ולאחר מכן יפגוש את חברו אבי כהן בנמל התעופה הידרו באנגליה משם ייצאו השניים בצוותא לאוסטרליה ויצטרפו לנבחרת הלאומית.

בשלב זה שיחררו שני המועדונים של שני הכדורגלנים את אבי ואת רוני למשחק הראשון של ישראל מול אוסטרליה ולאחר מכן תיצור ההתאחדות הישראלית קשר עם שני המועדונים לגבי המשך השתתפותם במשחקים הבאים של ישראל במסגרת הטורניר הקדם אולימפי באוסטרליה ובניו־זילנד.

בהתאחדות לא מאמינים שהנבחרת תעלה

ראובן חנניה

נבחרת הכדורגל הלאומית של ישראל אמנם באוסטרליה אולם בהתאחדות לכדורגל כבר אירגנו לנבחרת שני משחקים.

ב־14 בספטמבר תשחק הנבחרת הלאומית מול מאלטה בישראל ולקראת ארבעה תרשים תקיים משחק גומלין במאלטה.

מעניין כי מועד המשחק הראשון הוא שלושה ימים לפני פתיחת האולימפיאדה בסיאול ובהתאחדות כנראה לא מאמינים שהנבחרת תעלה. אחרת לא ברור כיצד זה קבעה תאריך זה.

29 מדליות לבריה"מ

אורי שלגי, מיוחד ל"על־המשמר" מקאלגרי

אולימפיאדת קאלגרי הסתיימה אמש במסגן סיום מרשים בו לקחו חלק מאות מחליקות ומחליקי קרח, וכוכבי עבר שערכו תצוגות ראווה.

ספורטאי בריה"מ זכו במירב המדליות — 29 במספר מתוכן 11 זהב.

ספורטאי מזרח גרמניה — 25 מדליות, מתוכן 9 זהב.

ספורטאי שוויץ — 15 מדליות, מתוכן 5 זהב.

בין הספורטאים הבודדים בלט הפיני מאתי ניקאנן שזכה בשלוש מדליות זהב בקפיצות, וההולנדית איבון ואן גאניפ אף היא שלוש מדליות זהב — כולן בהחלקה מהירה על הקרח.

כאן מציינים כי המדליה היקרה ביותר היא מדליית הכסף של הנבחרת הפינית בהוקי קרח. לא רק שהפינים הפתיעו את קנדה (1:3) ואת גרמניה המערבית, אלא אף ניצחו ביום האחרון את נבחרת בריה"מ הגאה (1:2) שעד אז צברה שבעה ניצחונות רצופים וזכתה במדליית הזהב.

אכזבה הנחילו ספורטאי ארה"ב. רק 6 מדליות — מתוכן 2 זהב. האמריקנים שהשקיעו עשרות מיליוני דולארים בהכנת נבחרתם.

גם המדינה המארחת קנדה, לא מילאה את התקוות. אף לא זהב אחת, רק שתי מדליות כסף ושלוש ארד, וזאת למרות שהשתתפו כמעט בכל המקצועות.

נצחון זה העניק לפינים את מדליית הכסף בעוד שמברית המועצות זה לא מנע את הזכיה מאחר שהסובייטים הבטיחו עוד קודם לכן את זכייתם במדלית הזהב האולימפית. שבדיה נטלה את מדלית הארד.

ההולנדית איבון ואן הניף בת 23 נבחרה לספורטאית המצטיינת של האולימפיאדה לאחר שזכתה בשלוש מדליות זהב אישיות והיתה למעשה הנציגה היחידה שהעניקה את כל מדליות הזהב לארצה. הניף ניצחה בהחלקה למרחקים 1,500, 3000 ו־5000 מטר.

הרביעיה משוויץ חתמה את מנין מדליות הזהב כשניצחה בתחרות המזחלות לרביעיות וכתוצאה מכך תפסה את המקום השלישי עם 5 מדליות זהב.

איבון ואן גניפ

הסנסציה: פינלנד בהוקי קרח

נבחרת ההוקי קרח של פינלנד חוללה סנסציה בתום משחקי החורף האולימפיים בקאלגרי שבקנדה, בשניצחה את האלופה האולימפית ברית המועצות 2:1. שער הנצחון הובקע שתי דקות מן הסיום.

טורנירים לדוגמא

עשר קבוצות מכל חורי משתתפות בשתי בתי טורניר היום לדוגמא בילדים בכדורעף. שנערכו בעין־שמר ובמעגן. בטורניר לילדות מעוז ח' נ' ניצחה קבוצת עין־שמר ברנר פ"ת. בגמר את אתרון עירון — 2:0, ובטורניר לנערים צות מכבי ת"א ... ענבר שגברו על ברנר פ"ת 2:0.

הקלישאה "הכדור הוא עגול" מתאימה ל...פוליטיקאים

באוסטרליה מעריפים קריקט, סוסים וטניס על כדורגל

מאת יעקב צלאל

לפני למעלה משנתיים, ב־3 בנובמבר 1985, נערך באוליזר, אוסטרליה, מירוץ מכוניות, הגראנד־פרי הראשון באוסטרליה. חזו בו למעלה מ־100,000 צופים והוא שודר ברחבי העולם בשידור ישיר. האירוע הזה הפך לאירוע ההכרתי מס. 1 באוסטרליה בשנים האחרונות.

באותו יום, באותה השעה ובאותה היבשת, אירחה נבחרת אוסטרליה את נבחרת ישראל בכדורגל, במשחק בטורניר קדם־גביע העולם. באוסטרליה היו הכותרות לאירוע זה צנועות. גם בעתונות העולמית הן הוצנעו. בעתונות הישראלית היו אלה הכותרות הלוהטות.

הציון של מירוץ המכוניות הוכנס לכאן לאו דווקא מפני שאני חובב מירוצים, אלא כשביל להדגיש שעבור האוסטרלים כדורגל הוא ענף ספורט שולי. באוסטרליה משחקים קריקט, מהמרים על סוסים, משיטים יאכטות, חובטים בכדורי טניס, מתחרים במכוניות וגם משחקים כדורגל. רשימה חלקית. המאפיין את כל הספורטאים והעסקנים היא הגישה המקצועית־עניינית. על פני הכדורגל, החלש יחסית, של מעצמת הספורט האוסטרלית, רוצה נבחרת ישראל לדלג בדרך לסיאול.

★ ★ ★

לאחר ש"הופרה" ישראל מטורניר קדם גביע־העולם ב־1985, נפרד מהתאחדות הכדורגל חיים הבירפלד, ששימש כיו"ר ההתאחדות במשך תקופת ההכנות לטורניר. שאול סוורי לא ראה תפקיד זה כתפקיד יצוגי. שניהם לקחוהו ברצינות, וניסו ליישם בו את הידע והיכולת הטמונים בהם, באמצעות ניהול פעיל של ההתאחדות לכדורגל. אולם, שניהם אינם אנשי מקצוע בכדורגל והכשלונות היו בלתי־נמנעים.

המערכת הפוליטית, שכה שוקע הספורט הישראלי, מכניחה ומנציחה את המשך כשלונו של הספורט הישראלי.

לכן אפשר לקבוע כבר עכשיו שהסיכוי היחיד של נבחרת ישראל להגיע לאולימפיאדת סיאול טמון בקלישאה "הכדור הוא עגול". למרבה הצער הספורט התחרותי המודרני רוחה קלישאה זו ודומותיה. הספורט המודרני הוא מדע. הספורט המודרני הוא עסק המגלגל סכומי כסף אדירים. התוצאות מנותחות על בסיס סטאטיסטי, ובסטאטיסטיקה יש סטיות. בלשון כתבי הספורט — הסטיות הופכות להפתעות.

★ ★ ★

לאחר התיקו שהושג במשחק בין ישראל ואנגליה, צויינה לשבח רוח הלחימה של הכדורגלנים הישראלים. חלק מהעתונאים תלו זאת בכך שהכדורגלנים ניסו להציל את כבודם, לאחר מנות הבוז שלו זכו מהאוהדים ביציעים, והביקורת הקשה שנמתחה ע"י העיתונות.

אם נכון הניתוח הזה, וכנראה שבחלקו הוא נכון, הרי שמסביר את תלותו ההולכת וגוברת בצורתו ההנדסית של הכדור. "רוח לחימה" ו"כבוד" הם מושגים המתאימים לתקופות רומנטיות, ומשך השפעתם על הכדורגלנים קצר. אם שחקן כלשהו, או קבוצה מסויימת, מתאמצים לשחק טוב בגלל שלאחר המשחק הקודם נמתחה עליהם ביקורת והשחקנים הושפלו, הרי שהם ישובו לסורם וישחקו רע, לאחר שיקבלו מלוא מחמאות בעתון. לכן קצרה תוחלת החיים של המושגים הנ"ל.

בתקופתנו מרבית שחקני הכדורגל, ושאר הספורטאים, הם "סוסי־עבודה" אפורים. קרי: עובדים עבודה קשה (ואז גם מקבלים, ובצדק, שכר טוב). אולם "רוח הלחימה" אינה רוח־לחימה כלל. היא מוסר־עבודה. שכן ללא מוסר־עבודה היה מישהו אחר מבצע את אותו התפקיד טוב יותר ותופס את מקומו של הרשלן על המגרש. כאשר השחקנים "מצויירים" במוסר־עבודה הם בעלי נשימה ארוכה יותר ואינם זקוקים לכתבות בעתונים ולשריקות מהיציעים כדי לנסות ולנצח ואז, במקרה שלנו, לסחוט תיקו.

מוסר־עבודה ירוד בישראל אינו נחלתם של הספורטאים בלבד, אלא הוא מאפיין את כל החברה הישראלית. בעייתם של הספורטאים היא שאת ה"זיופים" שלהם אין כל בעייה לגלות כאשר הם מתמודדים עם יריבים מהחוץ.

★ ★ ★

עד לשנים האחרונות היינו רגילים שהפוליטיקאים מנהלים את הספורט. והנה, בשנה האחרונה, פלישו להם פוליטיקאים וחברי כנסת גם למדורי הספורט בעתונות. לאחרים טורים אישיים או הופעות בפינות קבועות בראריו.

התופעה הזו מצביעה על שני דברים. האחד, שעתונות הספורט בארץ, לפחות בחלקה, אינה אטרקטיבית דייה עד שהיא נאלצת לחפש לעצמה קולמוסנים שהתמחותם בספורט קלושה, או מישנית בחשיבות. בכך היא מרדרדת לרמת הפוליטיקאים שאינם יודעים ספורט מהו, אך מנסים לנהל אותו או לעשות על גבו יחסי־ציבור. ההיבט השני הוא על אותם נבחרי ציבור המתיימרים ללמד אותנו מהוכמתם בספורט, ומרבים לקטול ולשבח, והעיקר להוכיח נוכחות. הנוכחות הזו כולה נזק.

אותם פוליטיקאים מתרכזים בכדורגל, ולעתים בכדורסל, או בטניס, כשהם "עושים" כותרת. סביר להניח שלשם כך הביאו אותם. אבל, אם היתה להם ראייה כוללת יותר של הספורט והבנת מהותו, הם גם היו שואפים לכטא אותה. למיטב הבנתי אם קיימת תפיסה רחבה כזו היא אינה באה לידי ביטוי. בכך הם מבטאים את המכנה המשותף הפוליטי שלהם: פנייה להמון הרחב תוך היענות לדרישותיו ולא נסיון להוביל לדרך אחרת ושונה.

נזק נוסף שגורמים הפוליטי־עתונאים הוא תוצאה של השימוש ברטוריקה, בטכניקת ה"כסאח", הנהוגה במישור הפוליטי, והמועתקת גם למה שאמור להיות ניתוח ואיבחון מקצועי־ספורטיבי. אלא שכתיבה המתיימרת להבחנות וניתוחים אינה יכולה להתבצע בגרונים ואלות כבדים ונסים, גם אם מלוטשים היטב, אלא בסכין ואיזמל חדים ועדינים.

אגב, לא רק פוליטיקאים, אלא גם עתונאים ושדרי ראדיו, שהספורט אינו בתחומי התמחותם המקצועית, ברכים כתיכה ולהג גרושים בציניות חסרת הכנה.

ג'ים פאקסון — השפן החדש של רד אוורבוך

בוסטון התעוררה ומגלה יכולת טובה ★ ללייקרס מלוס־אנג'לס חסר גובה ★ יוסטון שואפת להגיע לגמר

שלמה גלזר

ובכן, רד אוורבך עשה זאת שוב. האשף הקשיש מבוסטון שלף עוד "אס" מהשרוול ב"דקה ה־90", לפני תום ההעברות בליגת האן.בי.איי. בעיסקת השנה, ואולי אף יותר, הביא לבוסטון את השחקן הטוב ביותר עבורה שניתן היה למצוא בשוק: ג'ים פאקסון, האול־סטאר של פורטלנד.

פאקסון, שלוש פעמים אול־סטאר, קלע בחסר עליון, נחשב ל"לאדי בירד של שחקני החוץ". שחקן פיקה הרואה מגרש. וגם מצויין בלי כדור. תוך תקופה קצרה יתפוס, קרוב לוודאי, את מקומו בחמישייה הפותחת של בוסטון, במקום דניס ג'ונסון.

מיותר לציין כי פאקסון (ואחיו ג'ון משחק בשיקאגו) הוא... לבן.

הברקה גאונית נוספת זו מעמידה, לדעתי, את בוסטון כמועמדת בעלת הסיכוי הרב ביותר לזכות העונה באליפות.

מאבק שקול

מבט על האן.בי.איי. העונה מגלה תמונה מפתיעה. אחרי 50 מתוך 82 המשחקים כבר התבהרה התמונה והקבוצות שישחקו בפליי־אוף נקבעו גם אם לא כאופן מעשי.

במזרח יתחרו בפליי־אוף בוסטון מהליגה המזרחית (... שימו לב, כל שש הקבוצות מהליגה המרכזית, לכולן מעל 50 אחוזי הצלחה. זוהי תופעה חסרת־תקדים. הקבוצות הן: דטרויט ואטלנטה הנאבקות עם בוסטון על המאזן הטוב ביותר במזרח, דבר שיעניק לראשונה את יתרון הביתיות. שיקאגו, מילווקי, אינדיאנה וקליבלנד הן שאר הקבוצות.

מהבית האטלנטי תעלה בוסטון, ועד כמה שיישמע מפתיע הרי שאחריה נאבקת פילדלפיה, שהיא אכזבת השנה וניו־יורק ניקס מהפתעות העונה, שרכזו המשחק שלה, מארק ג'קסון, ייבחר כמעט בטוח ל"רוקי" המצטיין של העונה, תואר בו זכו בשנים האחרונות בעיקר שחקני־ציר.

בחוף המערבי מובילה הלוס־אנג'לס לייקרס בשתי הליגות, ונראה כי אם לא תסבול מפציעות תהיה הקבוצה בעלת המאזן הטוב בליגה כולה, יחד עמה ישחקו בפליי־אוף: סיאטל ופורטלנד מהליגה המערבית, דנבר, יוטה, דאלאס, יוסטון וסן־אנטוניו.

אם־כי הנבואה ניתנה לשוטים בלבד אסתכן בהערכת מצב. מן הראוי לזכור כי היא נתונה לשינויים הנובעים מפציעות, בעיות סמים וכדומה.

בחוף המזרחי יהיה גמר קלאסי בין בוסטון ודטרויט. הנסיון והרכב המאוזן של בוסטון יכריעו את הכף, ובוסטון תעלה לגמר.

יוסטון תנצח הלייקרס

בחוף המערבי ייערך, להערכתי, גמר בין יוסטון ולוס־אנג'לס לייקרס ואני מסתכן לומר כי הרוקטס מיוסטון יהיו המנצחים.

הלייקרס, למרות הברק והיכולת המלהיבה, היא קבוצה נמוכה ו... אחת הקבוצות הנמוכות בליגה וכאשר ג'אבר יוצא לנוח, והוא עושה זאת לעתים קרובות, משחקים כשי הקדמי תומפסון (2.08) ואי.סי.גרין (2.06) וזה עלול שלא להספיק לנצח כשיבוצת פליי־אוף בגמר איזורי באן.בי.איי.

לעומת זאת היתה יוסטון מעורכת השנה באחת העיסקות הגדולות בתולדות הליגה והעבירה את ראלף סמפסון (2.24) לסן־פרנציסקו עבור שני כוכבים ג'ו.בי. קארול ו"סליפי" פלויד. השניים — קארול כשחקן־ציר ופינה (2.14) ופלויד, מטוני הרכזים בליגה, בצירוף כוכבה השלישי של סן־פרנציסקו, פרויס שורט, שהועבר ליוסטון בתחילת הליגה תמורת ה"דראפט" הראשון של יוסטון בעונה הבאה, מוסיפים המון.

כדאי לשים לב שיוסטון כמעט שאינה מפסידה בחודשיים האחרונים ואני מהמר שללייקרס לא תהיה תשובה בגמר המערבי לאקים אלג'ואן וחבריו.

ההימור שלי, והוא כמובן טוב לסוף פבדואר, ועדיין בעדבון מוגבל, שבמאי 1988 יתמודדו בגמר האן.בי.איי. בוסטון נגד יוסטון.

● ליגות אזוריות

הפסד ראשון לגן־יבנה

יבנה הנחילה הפסד ראשון לגן־יבנה 2:4, במחזור הי"13 בליגת יואב בכדורגל.

גן־יבנה עדיין מובילה עם 22 נקודות, לפני גלאון — 17; ויקים — 16; יכיני — 12; גת — 11; ברור חיל — 10; רבדים — 6 ונגבה — 4.

תוצאות נוספות: ברור חיל — גלאון 0:2; נגבה — גת 3:3.

יורם חנ'כי מיכיני מוביל בטבלת מלך־השערים, עם 22 שערים.

מסילות ממשיכה להוביל

מחזור ללא הפתעות היה בליגה האזורית בקעת בית־שאן/גלבוע בכדורסל. המובילה, מסילות, ניצחה את ותיקי נירדוד — 68:89.

שאר התוצאות: חמדיה — תל־יוסף 52:68; נוה־אור — נוה־איתן 51:71; רשפים — גבע 35:45; בית־אלפא — כפר־יחזקאל 60:68.

מסילות מוליכה עם 30 נקודות מ־16 משחקים, לפני נוה־אור 27־15; בית־השיטה 26־15 וחמדיה 25־15.

קו פתוח על "חום הגוף":

חום גבוה מסייע להתמודד עם דלקות

עתי"ם

חום גבוה מסייע לעתים לגוף להילחם טוב יותר בתאי גידול ובדלקות. חום גבוה נחשב גם לחלק ממנגנון ההגנה של הגוף.

כך עולה מעבודות מחקר חדשות שפורסמו לאחרונה ועליהם דיווח ההמטולוג ד"ר עמי באלין, מנהל היחידה ההמטולוגית בבית החולים "וולפסון" בחולון במסגרת "קו פתוח" של קופת חולים מאוחדת שנערך אתמול אחר הצהריים ויוחד לנושא, "החום אצל ילדים ומבוגרים".

ד"ר באלין הרגיש עם זאת, כי חום גבוה, עקשני, מעל 39 מעלות, הנמשך מספר ימים, יורד ועולה חליפות מחייב בירור יסודי יותר. כאשר מדובר בתינוקות עד גיל שנתיים, מומלץ להוריד את החום בתרופות, כדי לא להכביד על התינוק.

בהתייחסו לשאלות של אמהות רבות שהופנו לצוות הרופאים, בכל הקשור לעליית חום, ציין ד"ר באלין, כי רופאי ילדים רבים נוטים יותר ויותר לתת אמון באם עצמה ולהשאיר לשיקול דעתה, כיצד יש לנהוג בילד הסובל מחום, במיוחד אם היא בעלת ניסיון וגידלה ילדים נוספים.

האם, לדבריו, מיטיבה להכיר את ילדיה והיא יכולה להמתין גם 48 שעות, כדי לראות כיצד תתפתח המחלה. לגבי אמהות צעירות, חסרות ניסיון, מומלץ לפנות לרופא, כאשר מופיע חום אצל תינוק.

עירית חיפה
משרד מהנדס העיר
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 04-640775

הודעה על-פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על-ידי: צמח יצחק ונחמה — לאשר בדיעבד תוספת בניה ברח' שפת-הימים 44, חלקה 15 בגוש 11570 קרית-חיים מזרחית.

הבקשה כרוכה בעודף שטח מעל למותר.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00—11.30.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

ב/איתמר ינובין מהנדס העיר

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון
תיק בנין 4732/216

הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה בקשה להיתר בניה על חלקה 172 בגוש 7342 ברח' מפרץ שלמה מס' 24 חולון, הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 334 מ"ר ב-3 קומות.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב'.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון רחוב וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חולון

ועדת המשנה לתכנון ולבניה
מרחב תכנון מקומי
ראשון-לציון

הודעה לפי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

ניתנת בזאת הודעה, כי הוגשה לועדת המשנה לתכנון ובניה ראשל"צ, בקשה למתן הקלות. חלקה 41 גוש 3937 רחוב שיבת-ציון. לפי תוכנית מתאר/תכנית מפורטת, נמצאת החלקה הנ"ל באזור מגורים ג' ומותר לבנות עליה בית מגורים 7 קומות 39 דירות.
בקשת בעלי החלקה: הקלה 2.5% עבור קומה שמינית. הקלה 6% עבור דייר מוגן. הקלה 10% בקו בנין צדדי ואחורי.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל יואיל להגישה לוועדה תוך מועד של 30 יום החל מיום פרסום הודעה זו. באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל תובא הבקשה לאישור.

מ. ניצן,
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ובניה ראשון-לציון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת-גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6186 חלקה 164 רחוב הירדן מס' 12 דהיינו הקלה 6% משטח החלקה ו-5% עבור מעלית.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת-גן, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

ועדת משנה לתכנון ובניה
חולון
תיק בנין 2117

הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 985 בגוש 6021 ברח' מגדלסון מס' 8 חולון, הכוללת מתן הקלה ב: א. אחוזי בניה 6% משטח המגרש 457/2 מ"ר בשתי הקומות. ב. קו בנין אחורי 4.50 מ' במקום 5.0 מ'. ג. ביטול קומת עמודים.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ב"ו. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעירית חולון רחוב וייצמן 58 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו. התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון, ראש העיר
ויו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חולון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
רמת-גן

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג (להלן הועדה המקומית) בקשה להתרת הקלה בנכס בגוש 6186 חלקה 165 רחוב מס' 9 דהיינו הקלה 6% משטח החלקה ו-10% בק.ב. במרווחים צדדיים ו-5% עבור מעלית.
על המעוניין הרואה את עצמו נפגע על ידי אישור ההקלה הנ"ל יוכל לעיין בתכנית ולהגיש התנגדות מנומקת לפרטיה.
ההתנגדות צריכה להימסר לידי הועדה המקומית במשרדי אגף ההנדסה רח' המעגל 26 רמת-גן. תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתונות.

אורי עמית, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה ר"ג

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
קריות
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה קריות הופקד ביחד עם תשריט המצורף אליו שינוי תכנית מפורטת הנקרא: תכנית מס' ק/522 — חזית חנויות בשד' ויצמן בקרית ים, ק/43/ב' — חזית חנויות בשכון עמידר, ק/43 א' — שכון צה"ל בקרית ים, ק/43 ד' — קרית ים.
השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 10444 — חלקות 491, 493, 505, 508, 519, 522, 533, 537, 539, 561, 583, 587, 607, 609, 631, 633, 644, 656, 657, 670, 681, 683, 693, 779, 780, 801, 802, 886, 887, 922, 923, 1322, 1189.
הגבולות: רחוב ויצמן בקרית ים.
עיקרי התכנית: מתן אפשרות להקמת חנויות ברח' ויצמן על מנת לפתחו כרחוב מסחרי.
כל מעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך לפי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות. ההתנגדות תהיה מנומקת ותלווה בתצהיר המאמת את העובדות שעליהן היא מסתמכת.
התצהיר יינתן בפני עורך דין או אדם אחר שהוסמך לכך בחוק או על פיו.

ב' באדר התשמ"ח, 21 בפברואר 1988 משה גלוזר, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה

טלוויזיה

(וכן) בתוכניות מיוחדות ללקויי שמיעה. 08.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 חשבון פשוט ד', סימני התחלקות וכו. 08.40 ראשית קריאה, כלי סורות, שווא 4. 09.00 אנגלית ח'. 09.20 חשבון גיאומטריה המרחק (בתרגום לערבית). 10.10 אנגלית ה. 10.30 רחוב סומסום. 11.00 צרפתית (על יסודי). 11.15 חשבון ה, רוחו של קפטין פיל. 11.30 גיאוגרפיה של א"י, פני הארץ, מעלות מעלות וכו. 12.00 גיאוגרפיה כללית (ו ס') בריטניה הגדולה. 12.25 ספרות (על יסודי) המלט, התקופה האליזבטית. 13.00 מוסיקה (על יסודי) העשרה: הופ-הופ. 13.30 מרעי הטבע, האם תכחד הלוטרה. 14.00 עד כאן, חדשות קול ישראל. 14.05 סרט קולנוע, סיפורו של החתן. 15.15 להקת סגול כהה, להקת הרוק המפורסמת "סגול כהה" בקונצרט פומבי. 15.40 שעת כושר. 16.00 מרפר נחמד, היורד פורים. 16.25 רובוטריקים. 16.50 40 עד כאן. מידע הסטורי, סיפורי רקע ומושגים מ-40 שנות מדינת ישראל. 17.00 ערב חדש, מנחה: אילנה דיין. 17.30 זגב לחדשות, תכנית מיוחדת לפורים. 18.00 המרובעים, שם הפרק: סטפנוביץ. 18.25 תגיע ומן לשון, אבשלום קור. לקראת פורים, הניב האומר דבר בשם אומרו. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 סרט תעודה — "דורו", מנצח תזמורת של כלי הקשה בסנגל מתאר את השפעת המקצבים האפריקניים על המקצבים המודרניים. 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "יותר מרי", התכנית השלישית. מנחה: חנן גולדבלט. 20.30 כלבוטק, מגזין לצרכנות ולאיכות חיים. 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט שני. 22.20 שנה בחיים. 23.05 מסך אישי, אהוד מנור מארח הערב את חברת הכנסת שולמית אלוני. 23.40 פסוקו של מקום, לקראת פורים מבט אל ברעם: לפי אחת המסורות, בברעם מקום קבורתה של אסתר המלכה. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 קימבה, האריה הלבן. 19.00 האחים, סרט 20: חבל מתות. 20.00 הסרט על דור ציון כדשמנתן ובנו גבריאל. 21.00 להיטים להוסים עם רוג'ר ווטרס, מייקל ג'קסון ואסתר שמיר. 21.30 מוסיקת נשמה: ג'יימס בראון, בן אי קינג, מקסין נייטינגייל. מנחה התכנית: ליאון אייזיק קני.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר. 07.00 "בהאונה נינוחה". 09.00 קונצרט בוקר - ויואלדי: קונצ'רטו ברו מינור, לחליל ולתזמורת (נועם בוכמן/ סימפ' ירושלים/ יובל צליוק); היידן: שלישיה מספר 13, ברו מינור, לפסנתר, כנור וצ'לו (שלישיית "בוזאר"); מוצרט: סונטה מספר 4, במי במול מג'ור, ק. 282 (דניאל ברנבויים); רנצי. קונצ'רטו מספר 4, ברה מג'ור, לחליל ולתזמורת (אנדרס אדוריאן / קאמרית מינכן/הנס שטדלמאייר); רביסי: "אביב" סויטה סימפונית; ריינקה: קונצ'רטו במי מינור, לנבל ולתזמורת (ניקנור זבלטה/הפיל. מברלין/ארנסט מרצנדורפר); מרק קופיטמן: 6 נעימות מולדביות; רודריגו: פנטסיה לבן אצולה, לגיטארה ולתזמורת (נרקיסו ייפס/ הסימפ. לונדון / אנדריה פרביו); עמי מעייני: 3 תמונות מהבלט "אגדת שלושה וארבעה". 11.57 פינת השיר - משירי אבנר מרינוי. 12.00 מן הסרטיה - ואב שטיינפרג: ויולה - י.ס. באך: סונטה ברו מינור לויולה וצ'מבלו; מנדלסון: סונטה בדו מינור לויולה ופסנתר; בן-ציון אורגד: מונולוג לויולה סולו. 13.05 בהאונה נינוחה - מיצירות מוצרט: דיברטימנטו ברה מג'ור; קונצ'רטו בדו מג'ור לחליל, נבל ותז. (ג'. גולוי/מ. רובלנס/התז. הסימפ. של לונדון / א. מאסאי); אנדנטה וואריאציות, ק. 501 לפסנתר בארבע ידיים (מ. ארגריש/ס. בישופ קובצ'ביץ'); קונצ'רטו בסי במול מג'ור לבסון ולתז. (ג'. ברינגר/התז. הסימפ. של סנט מרטין); 3. מרינרג, סימפוניה מס' 28 בדו מג'ור. 15.00 מוסיקה צעירה. 16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו - הסינפונייטה הישראלית באר-שבע/מרני רודה; מוצרט: הפתיחה לחטיפה מן ההרמון; צ'ייקובסקי: וריאציות רוקוקו; סימפוניה מס. 4. 17.30 קולות - שברייה: שירים. 18.00 ממרף התקליטיה. 19.00 פניני אופרה - מוצרט: לקט מתוך "כך עושות כולן"; ביזה: סויטה מתוך "כרמן". 20.05 אינטרלוד. 20.27 פינתה שיר. 20.30 קונצרט "קלסיקל" - התז. הסימפ.; "תרועה לירושלים"; ראבל: "קברו של קופרין"; מוצרט: סימפוניה קונצרטנטית לכלי נשיפה ותז.; צ'ייקובסקי: סויטה מס. 4 "מוצרטיאנה"; מאייה: "הכובע המשולש" סויטה מס. 2; אלבניז: סויטה ספרדית. 22.30 ג'ז קלאסי. 23.00 מחוזרי יצירות - "ס.באך; מוסיקה קאמרית; היידן: סימפוניות.

רשת א'

07.30 רדיריקל. 08.05 תוגה עם בני הנדל. 09.05 טלרדיו שירות מידע. 10.05 שיריקוד מחולות ושירים. 11.05 פניני בוקר עם גדעון הוד. 12.05 מעורב ירושלמי. 13.00 חדשות ותכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותכניות בצרפתית. 14.05 בראש צעיר מגזין יומי לילדים. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה - "מבוא למוסיקה ולזרמי האמנות", בהדרכת נועם שריף: "על הצורה במוסיקה". 16.05 מועדון שעון הזהב - מעולמו של האדם המבוגר. 17.10 צבעי הקשת: שירים ממזרח אירופה. 18.20 פרקי היום בתנ"ך, האם המגילה משקפת מוטיבים אנטי-יהודיים בתקופת אסתר המלכה ואחשורוש". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 שנינו יחד וכל אחד

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עיקים עניין. 09.05 ביקור בית עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הקשת עם יואב גינאי. 12.10 אלף-אלף בבית, עם אהרן דנור. 13.05 בחצי היום חדשות ופזמונים. 14.06 לראות או לא לראות - יומן חדשי לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק, הווי והומור. 15.05 תוצרת הארץ שירים עבריים. 15.55 קראתי ספר קוראים ממליצים. 16.05 יומן כלכלה. 16.30 על מספרים ואנשים מגוון המשק והחברה. 17.05 רגעי קסם. 18.06 אצבע על הדופק שבועון לעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 עולם חדש מגוון תרבותי לעניני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות "כבקשתך". 22.05 שוטטות עם דני אלדר. 00.15 להאחז בחלום שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת. מבוא לתולדות המתמטיקה התחלתה של המתמטיקה היוונית. מרצה: פרופ' שבתאי אונגורו. 06.30 פוקחים עין, חדשות ראשונות. 07.07 שבע אפס שבע עם א. ליפסיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר עם אלי ישראלי. 11.05 נכון לעכשיו עם רפי רשף. 13.05 הפסקת צהריים. 13.55 40 לאחור סיפור היום בתש"ח. 14.05 פגישה יומית. 15.05 שירים לחג עם ארז טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.54 באופן מילולי - אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 חמש עשרה קטנות. 19.05 ספרא וסייפא ירחון גל"צ לעניני ספרות צבאית (ש"ח). 19.50 פינה חמה לליב"ב. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 בעיקר מוסיקה המכללה המוסיקלית המשודרת של גלי-צה"ל. פרופ' יצחק כהן מגיש הרצאה בנושא "יסודות ההכרה של המוסיקה". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת מבוא לתולדות המתמטיקה התחלתה של המתמטיקה היוונית. מרצה: פרופ' שבתאי אונגורו. 22.05 הדבש ועל העוקץ. 23.05 עשרים ארבע - היום שהיה. 23.55 שיחת חצות עם ישראל אלירז משורר וסופר. 00.05 ציפורי לילה עם אביהו מדינה. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שירותי צה"ל 2

18.05 רדיו רדיו יואב קוטנר. 20.05 צר"פ עם אברי גלעד. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר עם מיכל ניב. 23.05 קול הכ"או הזה עם דני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר להיטים ותיקים. 07.07 שיר בבוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע? 10.05 דברים טובים. 11.05 שבעים מי יודע? 12.05 אהבה יומיומית עם יוסי סיאס. 13.05 רק בימי חול עם מנחם פרי. 14.06 לי ולך שיר וברכה. 15.05 חדש, חדיש ומחודש. 16.05 הצגה יומית עם יקיר אביב. 18.06 מקום בצמרת מצעד הפזמונים הישראליים.

קולנוע

תל-אביב

אסתר: לילה בניגיב 5, 7.15, 9.40
אורלי: זיווג משמיים 7.15, 9.10
בדיזנגוף: חיזור גורלי 4.30, 7.00, 9.30
גת: הקיסר האחרון 6.00, 9.00
גורדון: העבר להודו 7.00, 9.10
דקל: חשוד 5, 7.00, 9.30
דרייב אין: המשימה על הפשע 7.45
הוד: אורות הכרך 5, 7.15, 9.10
לימור חדש: ללא מוצא 4.10, 7.15, 9.10
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים
סינמה 2: סגור
פאר: יופיו של החטא 5, 7.10, 9.10
פאריס: יהושע יהושע 2, 12, 7.15, 9.10
רב-חן:
חן 1: מעקב צמוד 5, 7.10, 9.30
חן 2: מיסתק הלבבות 5, 7.25, 9.45
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה 11, 2, 4, 7.40, 9.45
חן 4: יום במלכודת 11, 2, 5, 7.40, 9.45
חן 5: מחלון חדר המיטות 11, 2, 5, 7.10, 9.40
ישוח: עכבר הבארים 4.10, 7.00, 9.10
תל-אביב: המשימה על הפשע 5, 7.15, 9.30
תכלת: עשבי בר 4.30, 7.00, 9.15
לב 1: נערות עובדות 2, 5, 7, 10.00
לב 2: טמפוסו 2, 4.10, 7.15, 9.30
לב 3: ריקוד בחשיכה 2, 5, 8, 10.00
לב 4: בשמי מלאכים בברלין 2, 5, 7.50, 10.00

רמת-גן

אראוים: מעקב צמוד 4, 6.40, 9.30
לילי: יופיו של החטא 7.15, 9.30
רב-גן:
גן 1: ריקוד מוסתת 5, 7.20, 9.40
גן 2: הקיסר האחרון 6, 9
גן 3: אי אפשר לקנות אהבה 5, 7.30, 9.40
גן 4: ללא מוצא 6.15, 9.15

ירושלים

אוריסון: המשימה על הפשע 4.30, 7.15, 9.30
אורנע: גלגלי תהילה 4.30, 9.15
רון: חשוד 4.30, 7.00, 9.00
בית אגרון:
וולט דיסני — רובין הוד 16.00
אי טי. חבר מכוכב אחר 17.45
9 וחצי שבועות של שכרון חושים 19.45
המכשפות מאיסטוויק 21.45
כפיר: חיזור גורלי 4.00, 7.00, 9.30
אורגיל: מעקב צמוד 4.30, 7, 9.00
מיטשל: דיינר 7.00, 9.00
סמדר: נערות עובדות 7.00, 9.15
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
אוריון
אורי: יהושע, יהושע 4.10, 7.15, 9.15
איר 2: זיווג משמים 4.30, 7.20
איר 3: אבא ננוך
איר 4: יופיו של החטא 4.30, 7.20
איר 5: יהושע יהושע 4.30, 7.20
עדן: אורות הכרך 4.30, 7.20
תיאטרון ירושלים: תקוה ותהילה 4.30
8.45

חיפה

אורה: יהושע יהושע 4.30, 7.00
חן: מאנון 4.30, 7.00
עצמון 1: המשימה על הפשע
עצמון 2: שגעון בחלל 4.30, 7.00
עצמון 3: ללא מוצא 4.30, 7.00
רון: חיזור גורלי 4.30, 7.00
אורלי: נאדין 4.30
ירון אור המנדרש: 6.45
יופיו של החטא 7.00
פאר: מעקב צמוד 5.00, 7.30

נתניה

שרון: מעקב צמוד 5, 7

חולון

סבוי: חיזור גורלי 5, 7.15
מגדל: שיחות בגדול 6.00
ארמון: יופיו של החטא 5, 7.30

בת-ים

עצמאות: ללא מוצא 5, 7.15

הרצליה

היכל: חיזור גורלי 5.00, 7.15

פתח-תקוה

היכל 1: חיזור גורלי 5, 7.15
היכל 2: שגעון בחלל 5.00, 7.15
היכל 3: המשימה על הפשע 7.15

עפולה

מוסתרון: יום במלכודת

ראשון-לציון

רון 1: חיזור גורלי 7.30
רון 2: יהושע, יהושע 7.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי
הערב יום ג', 1.3
בית ספר לנשים: 20.30
בורקמן: 20.30
אנשים קשים: 21.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ג' 1.3 בשעה 20.30
ברווס

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי-מרקחת

בת-ים
מזור — חביבה רייק 20.
חולון
אהרון — הופין 53.
ירושלים
קופ"ח — מרפאת רוממה, המ"ג 28.
נתניה
מקסים — סלמון 2.
פתח-תקוה
קופ"ח — חיים עוזר.
רמת-גן
רש"י — רש"י 13.
תל-אביב
לב העיר — אחד העם 69.
קופ"ח — אמסטרדם 7.
חיפה
קרית אליעזר — ככר מאירהוף 6.
רעננה-כ"ס
אבנר גלעד — וייצמן 34, כ"ס.

תורנות בתי-חולים

תל-אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל-השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח-תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל-אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית. ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל-אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
שערי צדק - ילדים, כירורגית, אורטופדית, עיניים. ביקור חולים - פנימית, נשים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית
המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב-08.00-20.00, בימי ו': 08.00-15.00. טלפונים: 03-433300.

יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02-243358
ת"א 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-229488 (11.00-20.00)
גליל מערבי - 04-922222

קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו-ד' - טל. 222732.

"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני-נוער 03-221680 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
בתל-אביב — בימים א'-ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר-כוכבא 49, טל' 03-284649. בחיפה: רחוב הנביאים 26, קומה ב'. פתוחה בימי יום ביומו, כולל ערבי שבת, שבתות וחגים מ-20.00 עד 24.00 בלילה.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00, אחרי השעה — טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד הסופרמרקט. טל: 294869, 03-285822

מרכז סיוע לקורבנות אונס
לרעננה ואיזור השרון, טל' 32432. א'-ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-227171
ער"ן תל-אביב — טל' 03-5461111
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל'
ער"ן חיפה — טל' 04-672222
ער"ן כרמיאל (גליל מערבי) —
ער"ן נתניה — טל' 053-335516
ער"ן כפר-סבא — 052-913999
ער"ן באר-שבע — טל' 057-418111

מילוק מוטוריים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל'

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת-גן, בני-ברק, גבעתיים — טל' 781111; רמלה — 101, טל' 08-221022; עפולה — טלפון 065-93334; טבעון — 101; נהריה — 04-931401; טל' 04-823333; באר-שבע, בת ים — טל' 5511111; 057-74767.

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה - טל' 100. באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת - טל' 100. אילת - 244: חדרה - 22444.

רכבות

מירושלים לבני-ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני-ברק וירושלים
א'-ו': 7.00

מתל-אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00

מתל-אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00

מחיפה, בת-גלים, לתל-אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30

מנהריה לחיפה ותל-אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ... חג, כלבר.

סיורי משטרה מוגברים מסלקים מחסומים ודגלי אש"ף בואדי ערה

יואב אביב, שלמה גלזר
עתי"ם

גילויי הלאומנות באזור ואדי ערה נמשכים. אתמול צוירו דגלי אש"ף בשני בתי ספר באום אל פאחם, ונכתבו סיסמאות בגנות המדינה.

בכפר ברטעה הונפו שלשום בלילה שני דגלי אש"ף, אשר הורדו ע"י אנשי משטרה. אתמול בבוקר התגלו בכפר שני דגלי אש"ף נוספים, שהונפו על עמודי טלפון. גם אלה הורדו.

כוחות מוגברים של שוטרים ואנשי מג"ב מסיירים לאורך כביש ואדי ערה כדי להסיר מחסומי אבנים וכדי למחוק סיסמאות עוינות למדינה. במשטרת עירון הוקמה מפקדה משותפת למשטרה ולמשמר הגבול וזו מזניקה את השוטרים לטיפול במקרים חריגים.

המשטרה ממשיכה בינתיים בחקירה בכל הקשור להטלת בקבוקי התבערה על כלי רכב ישראליים, שנזרקו בכביש לפני ימים מספר.

מטען חבלה נתגלה אתמול ופורק בשלום ליד הסופרמרקט בשכונת רמת-אשכול בירושלים.

17 עצי אבוקדו נכרתו ביום שישי בנטע של קיבוץ גבעת-עוז, הסמוך לקו הירוק. בקיבוץ כבר ידעו חבלות בנטעים גם בעבר, אך החבלה האחרונה היא חמורה במיוחד בשל היקפה ובשל המניע הלאומני של ביצועה.

רכז המשק, יעקב מלמן, מסר כי כוחות מג"ב הוזעקו למטע שהושחת והעקבות הובילו לכפר שמעבר לקו הירוק. בכפר נערך השבאב לקבלת פנים חמה לכוחות הביטחון ובשל כך הוזעקו למקום כוחות צבא נוספים.

רצה לראות רכבת מתהפכת

משטרת מרחב חיפה עצרה חשוד בהנחת מחסום האבנים על מסילת הרכבת ליד המחצבה בבנימינה לפני יומיים.

החשוד, תושב הכפר ג'סר א-זרקא בן 54, נעצר בתום חקירה מאומצת של המשטרה החושדת כי מדובר במעשה על רקע לאומני.

החשוד הודה בחקירתו כי ביצע את המעשה יחד עם שישה ילדים מכפרו ונימק את מעשיו "רציתי לראות כיצד הרכבת מתהפכת".

המחסום נתגלה לפני יומיים על-ידי נהג קרונית עבודה של הרכבת שפינה אותו והודיע על המקרה למשטרה.

במשטרה לא מוציאים מכלל אפשרות כי החשוד לוקה בנפשו.

ערבי מחיפה, החשוד ביידוי אבנים על אוטובוס ועל חייל, נעצר לחקירה ע"י משטרת חיפה.

האלפים לא באו לעצרת "קו אדום" בחיפה — השוטרים נותרו מובטלים

צועדים בין עכו לחיפה
(צילום: ויקי כהן)

יואב אביב

צעדת השלום של תנועת קו אדום, שיצאה שלשום מראש הנקרה, הגיעה אתמול בערב לחיפה. אתמול בבוקר יצאה הצעדה מצומת צבר שבקריות.

בנעילת היום השני השתתפו רק 150 אנשים והתכנסו ליד שער גמל חיפה. המארגנים ציפו אתמול להשתתפות אלפים והמשטרה אף התכוננה לכך ותגברה את כוחותיה. אך עשרות השוטרים נותרו מובטלים. אלפי ערביי חיפה שציפו להשתתפותם לא הגיעו להפגנה למען אחיהם בשטחים.

על בימת הענק שהוכנה היו בני ברבש, השחקנים ליאורה רבלין ויוסף אבוזורדה, ועוד אנשי במה ואקדמיה.

בני ברבש אמר כי החריג בחברה הישראלית הפך לנורמה, הטרקטור שקבר אנשי הש"כ שסיקרו ועשרות ההרוגים, הם פרי הביאושים של החברה הישראלית שרקבון פשה בה. הבוקר המשיך צעידת השלום לעבר תל-אביב.

חד"ש סירבה להצטרף לקריאה להקים "מדינה פלשתינית על אדמת המולדת"

קאסם זייד

הנהגת "חד"ש" דחתה את פנייתו של סאלח בראנסה — מנהל המרכז למורשה הפלשתינית בטייבה, לחתום על גילוי-דעת הקורא להקמת "מדינה פלשתינית על אדמת המולדת".

דובר חד"ש, עוזי בורשטיין, אמר כי חד"ש מתנגדת לניסוח מעין זה לבני הפלשתינים אזרחי ישראל "שבני הפנים" כפי שהם מכונים בגילוי-הדעת. "חד"ש דוגלת בהקמת מדינה פלשתינית לצד מדינת ישראל, וכל ניסוח החורג מהגדרה זו אינו מקובל עליה", הבהיר בורשטיין.

בורשטיין אמר עוד, שאין זה עניינו של אדם פרטי כסאלח בראנסה לקבוע נוסחאות ועמדות פוליטיות בשמם של הפלשתינים אזרחי ישראל". גופים מוסמכים, כגון הוועד הארצי של ראשי הרשויות הערביות, וועדת המעקב, שהם המוסמכים היחידים לייצג את האזרחים הערביים.

בורשטיין הביע פליאה על שהתנועה המתקדמת לשלום חתמה על גילוי הדעת. על גילוי-הדעת חתמו בנוסף ל"מתקדמת" תנועות ראדיקליות מקומיות, ואישים בודדים מהגליל ומהמשולש.

חודש של ירידות ננעל בעליות

גלגלי הבורסה

מאת אלחנן חורוביץ

המניות התושביות ירדו בחודש פברואר ב-8.74%, אולם אתמול עלו ב-1.24%. מניות ההסדר עלו החודש ב-3.13%, אבל אתמול ירדו ב-0.17%.

סוף-סוף חל אתמול מפנה במניות התושביות, הביקושים עלו ל-2.5 מיליון ש"ח והחיצעים ירדו ל-1.2 מיליון ש"ח. משעריהן עלו 137, 94 ירדו ו-172 נשארו בלי שינוי. המחזור בהן הסתכם ב-5.8 מיליון ש"ח.

במניות ההסדר נמשכו עודפי ההיצעים, שהסתכמו ב-2.1 מיליון ש"ח. משעריהן ירדו 11, 5 עלו ו-10 נשארו בלי שינוי. המחזור בהן הגיע ל-3.3 מיליון ש"ח.

ריבוי הנפקות תרשות של אג"ח החל להשפיע על המסחר בשוק אג"ח בבורסה. כל צמודות למדד ירדו ב-0.05%, בעוד שהצמודות למט"ח עלו ב-0.08% בממוצע.

בקרנות הנאמנות הוגדרו ההשקעות והפדיונות כקטנים יחסית.

סל המטבעות עלה אתמול ב-0.05% ל-1.7182 ש"ח, בעוד ששער הדולר היציג עלה ב-0.02% ל-1.5826 ש"ח.

דולר נוסעים — 1.8696 ש"ח.

דולר שחור הוסיף לנוע בין 1.63 ל-1.64 ש"ח.

במסחר רב-צדדי במניות לפני הצהריים נעו עליות השערים בין 0.2% (אפריקה 1, פטרוכימיים ואלרן ע"ש) ל-2.2% (דיסקונט השק'). לעומתן לא נרשמו ירידות שערים. המחזור במר.צ. היה קטן והסתכם ב-426 אלף ש"ח.

במסחר במניות במשתנים אחרי הצהריים נרשמו רק עליות שערים, שנעו בין 0.5% (מרכוזית) ל-3.5% (אפריקה 1). המחזור הגדול ביותר — 343 אלף ש"ח — היה בכלל ישראל 10. מדד המניות עלה מ-72.97 ל-74.57 נקודות, ב-2.1%.

במניות החוסיות עלו (ב-%): קונסורטיום אופ' (24.5), מישנאל אופ' (11.1). ב-10% עלו: עמק וחירון 1. לעומתן בלטו הירידות ב-10.1% בלכיש 1 ובלכיש 5. ב-10% ירדו: מ.ל.ל., יעסור 5, אינקובה, בנין וכנס.

במניות ההסדר שפריונן ב-1988 עלו דיסקונט ש"ה ב' ב-8% וכללי ש"ה 7 ב-6%. לעומתן נעו הירידות בין 0.3% (אי די בי ב', אגוד רג', פועלים מ', כללי וכל"ל) ל-3.7% (פועלים מב').

קראוס: בישראל מופצים 400 ק"ג הרואין בשנה

הסמים — מכת מדינה ● ישראל היא המדינה היחידה, שבה מטפלת המשטרה בצרכני הסמים ולא רק בסוחרים

אשר שילוני

400 ק"ג הרואין, שמהם אפשר להכין 25 אלף מנות לא מהולות או 70 אלף מנות מהולות, מופצים במדינה בנוסף לסמים האחרים — אמר מפכ"ל המשטרה, רב ניצב דוד קראוס, אתמול בפני באי "פורום בת יער" שהתקיים במגדלי "ים התיכון". כל העבריינים ולאו דווקא "בני המיעוטים" עוסקים בסמים. העבריינות שונה הכרוכה בסמים.

בשוק הכספים הישראלי, מתגלגלים מיליארד ומאתיים מיליון דולאר בשנה למימון סחר בסמים. מחיר מנת הרואין נע בין 40 ל-50 דולאר.

קראוס הוסיף, שמשטרת ישראל היא המשטרה היחידה שמטפלת במשתמשים בסמים, על מנת להציל את הנוער, ואילו יתר המשטרות בעולם מטפלות רק בסוחרי הסמים. "אם המדינה לא תיערך למלחמה בנגע, החברה שלנו לא תתקיים" — התריע רב ניצב קראוס.

מחקירת האירועים בירושלים למדה המשטרה שהמסיתים למהומות אינם באים דווקא ממרכז העיר אלא מהשכונות הערביות, כולל שכונות התפר בין העיר לכפרים.

מפכ"ל המשטרה גם התייחס לתופעות של אלימות מופרזת של שוטרים, וציין שמתוך שלושה מיליון מגעים עם הציבור בשנה יש מקרים "חריגים". המפכ"ל הצהיר, שאין אישור ואין הסכמה שבשתיקה לחריגות ולשימוש באלימות לא נגד יהודים ולא נגד ערבים. אם יתברר ששוטר נהג שלא כדין ימוצה הדין איתו, גם אם מדובר בבעל משפחה.

מאות סטודנטים ומרצים בהפגנת "עד כאן" בתל אביב

ירון זליג

מאות סטודנטים ומרצים הפגינו אתמול באוניברסיטת ת"א במחאה על הקיפאון המדיני ונגד המשך הכיבוש. את ההפגנה יזמה קבוצת "עד כאן" אותה ייסדו לפני כחודשיים מרצים ואנשי סגל בקמפוס. הצטרפו אליה סטודנטים עם פתיחת הסימסטר.

פרופ' משה שוקר, מיוזמי הקבוצה, אמר כי כאנשי סגל במוסד המופקד על פיתוח והנחלת מדע ותרבות, אין המרצים יכולים להשאר אדישים ומסוגרים במגדל השן האקדמי.

בפני משתתפי העצרת אמר שוקר, כי ישראל הופכת להפקיר בידיהם של מנהיגים פוליטיים הזורעים את זרע הפורענות עליו תשלם ישראל במחיר דמים, נידוי, והסכם גרוע שייכפה עליה בסופו של דבר.

פרופסור מאיר סמורודינסקי, ראש ביה"ס למתמטיקה, אמר כי ממשלת ישראל הופכת את ישראל לחריג. "הכיבוש חריג. אין משטר כיבוש שאינו חריג. מה הם חושבים לעצמם? שיצליחו להפוך את מצב הכיבוש לנורמה? הכיבוש הוא אסטרטגיה בה שני הצדדים מפסידים. יש קיום אחרי הכיבוש ולשני העמים", אמר סמורודינסקי.

יו"ר אגודת הסטודנטים, עדי הדר, אמר כי זו השעה בה על ציבור הסטודנטים להתנער מאדישות, לסמן דרך, ולצעוד כלפיד לפני המחנה. נאדר מאסווי, יו"ר ועד הסטודנטים הערבים, אמר כי האלה המונפת בשטחים שהשאירה מאחוריה מאות פצועים הצליחה לאשר את דמותו הברברית של הכיבוש. הוא קרא להסגת ישראל מכל השטחים הכבושים ולהקמתה של מדינה פלשתינית לצידה של מדינת ישראל.

ד"ר טובה מוקד מהחוג לספרות אמרה, כי המדינה הפלשתינית קמה לפני חודשיים היא עמדה על הסימטריה בין המדינה שבדרך לזו הפלשתינית וקראה משירו של נתן אלתרמן "אין מה לקנא בחייל הבריטי".

הכנסת אישרה תוספת 1,160 מיליארד שקל לתקציב '87

מוטי בסוק

הכנסת אישרה אתמול בקריאה ראשונה, תוספת תקציב לשנת הכספים 1987, בסך 1,160 מיליארד שקל. סגן שר האוצר, עדי אמוראי, שייצג את משרדו בדיון, טען כי הייצור במשק גדל אשתקד בסדר גודל קוריאני. הוא גם תקף את הסדרי תוספת היוקר.

אמוראי סיפר לכנסת, כי ב-1987 חל גידול בתפוקה במשק, בהשקעות וביצוא, ומאידך, חלה ירידה באבטלה. אלו הם פרמטרים מובהקים לצמיחה. לדעתו שיטת תוספת היוקר הנוכחית איננה מתאימה למצב המשק היום.

דמותה של אנה פרנק על מדליה ממלכתית חדשה

בצלאל עמיקם

מדליה חדשה שעליה דמותה של אנה פרנק, הונפקה לציבור ע"י החברה הממשלתית למדליות ומטבעות. המדליה מופיעה בזהב (18 קרט) כסף וארד, ועיצב אותה אלכס שייגין — יהודי ממוצא רוסי שהוא מעצב מדליות בעל שם עולמי. הוא עיצב ב-1980 את סדרת המטבעות האולימפיים הסובייטיים ומתגורר כיום בארה"ב.

המדליה מציגה, לצד דמותה של אנה מאחורי דלת סגורה למחצה, מנורה עם שלהבת כסמל התקווה. על גב המדליה: יד מורכבת ננעצת לגדר תיל ועליה מגן דוד והמילה "יהודי" בהולנדית, המלה "זכור" ותאריכי שנות השלטון הנאצי — 1945 - 1933.

נערה שחצתה את הגבול מירדן נעצרה ליד ים המלח

נערה אלמונית שנכנסה לארץ בעבת בגבול ירדן-ישראל, ליד מושב עין-תמר דרומית לים המלח, נעצרה והובאה ביום א' לפני שופט בית משפט שלום בבאר שבע.

חוקר משטרה מסר, כי הנערה כבת 19, נתגלתה מוונתת ביותר, על ידי אחד מחברי המושב בשעת אחר צהריים מוקדמת. נראה שהיא חרשת-אילמת ועד כה לא הגיבה כלל לפניות אליה, גם בערבית.

לפני הוראת שופט השלום, ידין טימור, נשלחה הנערה לבדיקה נפשית. בתוך תקופת המעצר בן עשרת הימים, המליץ השופט כי יוחל בהליכים לגירושה מן הארץ חזרה לירדן. (עתי"ם)

פזגז תבצע המלצות הוועדה שחקרה את הדליקה בחיפה

חיים מרגלית

חברת פזגז תבצע את המלצת ועדת לפידות, שחקרה את פרשת הדליקה בחוות מכלי הגז בקרית אתא — מסר זאב אשכנזי המנכ"ל החדש של פזגז. לדבריו המציאות בה מספר משרדי ממשלה מטפלים בגז הבוטן, גורמת תקלות. אשכנזי הביע תקווה שהממשלה תאמץ את ההמלצות.

פזגז הזמינה דו"ח בטיחות מקיף על חוות המכלים, שבוצע על-ידי חברת "קלורגז" שיש לה מוניטין בינלאומי, הדו"ח למועצת המנהלים לפני כחצי שנה. החברה מזמינה את כל ההתקנים המתאימים לגילוי כל תקלה ומניעתה.

שערי מטבע-חוץ בנק הפועלים — 20.2.1988

		בנקנוטים		העברות והמחאות		שערים
	היחידה	קניה	מכירה	קניה	מכירה	יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7087	1.7300	1.7182
דולר אמריקאי	1	1.54	1.61	1.5742	1.5938	1.5826
מרק גרמני	1	0.92	0.96	0.9337	0.9453	0.9378
לירה סטרלינג	1	2.37	2.86	2.7824	2.8171	2.8063
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2753	0.2787	0.2771
ין יפאני	100	1.20	1.26	1.2255	1.2408	1.2333
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8296	0.8400	0.8353
פרנק שוויצרי	1	1.11	1.16	1.1309	1.1450	1.1391
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2632	0.2665	0.2641
כתר נורווגי	1	0.24	0.26	0.2478	0.2509	0.2492
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2442	0.2473	0.2454
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3859	0.3907	0.3879
דולר קנדי	1	1.22	1.28	1.2456	1.2612	1.2523
דולר אוסטרלי	1	1.09	1.17	1.1314	1.1456	1.1373
ראנד דר' אפריקאי	1	0.46	0.77	0.7616	0.7711	0.7589
פרנק בלגי	10	0.43	0.46	0.4468	0.4524	0.4489
שילינג אוסטרי	10	1.30	1.36	1.3262	1.3427	1.3355
לירה איטלקית	1,000	1.24	1.32	1.2674	1.2832	1.2727

טלקס

● תקרת הוותק בשירות הציבורי עלתה בשנתיים

תקרת הוותק בשירות הציבורי, שעמדה עד כה על 30 שנה, עלתה ל־32.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים חברפלד, הודיע למזכירי הסתדרויות ואיגודים מקצועיים, כי בהתאם לסיכום עם הממונה על השכר במשרד־האוצר, יתוספו על המספר המירבי של שנות הוותק המוכרות שתי שנות ותק נוספות בסולמות השכר בדירוגים השונים בשירות הציבורי. הסדר זה ייכנס לתוקפו החל מה־1 באפריל 1988.

אבשלום קווה

● אולם באולינג בתקן בינ"ל בחיפה

לראשונה בארץ יוקם במבואות חיפה אולם למשחקי באולינג שיהיה תואם לתקן הבינלאומי, אשר יכלול 20 מסלולים ויציע צופים על שטח של כ־1,600 מ"ר.

את הפרויקט יזמה עיריית חיפה במסגרת התכנון הכללי של פרויקטים לבילוי, ספורט ונופש בעיר.

אולם הבאולינג יהיה חלק מפרויקט כולל שיוקם במקום, שיכלול גם דיסקוטק ואולם ארועים עם 1,000 מקומות ישיבה. כמו־כן ייבנו במקום שתי מסעדות ובית־קפה, חנות למזכרות ודברי ספורט, מרפסות ומדשאות וחניון תת קרקעי, שטחו הכולל של הפרויקט הוא כ־9 דונם, מתוכם 3.5 דונם יהיו שטח בנוי. עלותו הכוללת מסתכמת בכ־2.5 מיליון דולר.

דגם הפרויקט, שתוכנן ע"י האדריכלים עוזי גורדון ודינה אמר, הוצג בסוף השבוע בפני ראש עיריית חיפה, אריה גוראל. על־פי התכנון תימשך בנייתו כשנה וחצי מיום קבלת היתר הבנייה.

קובי מגדל

● שכה"ל באוניברסיטאות יוקפא לשנתיים

כדי לענות על המינימום יש לבנות בשנה הבאה 1200 חדרי כיתות ואילו הממשלה אישרה רק כ־600, אמר אתמול שר־החינוך והתרבות, יצחק נבון, בישיבה משותפת של ועדות הכספים והחינוך.

נבון אמר, כי שכר הלימוד באוניברסיטאות יוקפא לשנתיים וכי שחיקת תקציבי התרבות גרמה לעלייה במחירי הכרטיסים.

נבון דרש תוספת שעות עזר ושעות לחלוקת כיתות לשתיים, כדי שגם חלשים יוכלו להתקדם במתמטיקה ובמחשבים.

יצחק שור

● עיריית פ"ת מפחיתה מיסי הארנונה

מועצת עיריית פתח־תקווה אישרה אתמול ברוב קולות את הצעת ראש העיר דב תבורי לעדכן את הארנונה ב־3.5 אחוזים מתחת למדד השנתי.

תבורי הודיע לחברי מועצת העיר, כי עדכון מיסי הארנונה ב־3.5 אחוזים מתחת למדד יתאפשר בעקבות ייעול משמעותי במנגנון העיריה.

ניצה רימון

מרחב תכנון מקומי
רחובות
הודעה לפי סעיף 140
לחוק התכנון והבניה
בקשה למתן הקלה

בהתאם לסעיפים 146–150 מחוק התכנון והבניה תשכ"ה–1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה למתן הקלה של 11% לתוספת בניה בבנין על חלקה 479 בגוש 3705 רח' כובשי החרמון רחובות. כך שאחוזי הבניה בבנין יגיעו לסה"כ של 179% במקום 168% המותרים למתן הקלה של 10% בקו בנין אחורי לתוספת בבנין על חלקה 742 בגוש 3701 רח' הרשנזון רחובות, כך שקו הבנין האחורי בבנין יגיעו לסה"כ של 5.4 מ' במקום 6.0 מ' המותרים והקלה בקו בנין צדדי בקיר אטום 2.70 מ' במקום 4 מ' המותרים.

כל המעוניין יוכל לעיין בתוכנית הבנין, ללא תשלום במשרדי הועדה המקומית קומה ד', כל יום בשעות העבודה הרגילות, ולהגיש התנגדות לתוכנית, תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו בעיתון.

יחזקאל הרמלך,
יו"ר הועדה המקומית
לתכנון ולבניה — רחובות

„רצחתי את אשתי רחל" — הודיע תושב ירוחם למשטרה

שלי יחימוביץ'

תושבת דימונה בת 62 נרצחה אור לאתמול בשנתה. בעלה בן ה־60 הודה במעשה.

סמוך לשעה 2 לפנות בוקר התקשר שמואל שוקרון למשטרת דימונה והודיע: „רצחתי את אשתי". השוטרים שהגיעו לביתו מצאו את אשתו רחל מתבוססת בדמה במטתה ורופא שהוזעק קבע את מותה.

חקירה העלתה, כי בין השניים פרצה מריבה שלשום בשעות הבוקר. רחל שוקרון ביקשה מבעלה את קיצבת הזיקנה שקיבל כדי לערוך קניות, אולם הוא סירב. היא הלכה לביתה של בתה, שבה רק בערב, ושכבה לישון. ב־1.30, אחרי שנרדמה, הוציא שמואל שוקרון את אקדחו וירה בה בראשה. הוא הודיע על כך למשטרה ואף שיחזר את הרצח.

שכנים סיפרו אתמול, כי לפני חודש רדף שוקרון אחרי שני ילדים באקדח שלוף. מן המשטרה נמסר, כי שוקרון סיפר שחשד כי השניים מנסים להתפרץ לדירתו. המשטרה קבלה את ההסבר, והאקדח, אותו אקדח שרצח בו את אשתו, נשאר בידיו.

(ראה גם „תמונת־מצב" ב„עמוד אחורי").

נשק פורימי ושאר מזיקין

פקחי עיריית תל־אביב מחרימים צעצועים מסוכנים לקראת פורים. בתמונה: מכלי קצף הפוגע בעיניים, „קפצונים", אקדחים וחומרים מזיקים אחרים שנתפסו שלשום בפעולה של פקחי עיריית תל־אביב בשיתוף עם משרד־התעשייה־והמסחר והמשטרה (צילום: ישראל סאן בע"מ)

ביקורת בעליון על עיסקת טיעון בפרשת הגניבה מ„בזק"

נשיא בית־המשפט העליון, מאיר שמגר, והשופטים משה בייסקי ושושנה נתניהו מתחו אתמול ביקורת, חריפה על האופן שבו חתמה הפרקליטות עיסקת טיעון עם נאשם בפרשה של הוצאת כמיליון דולר במירמה מחברת „בזק" ומשירות התעסוקה.

אחד הנאשמים הראשיים בפרשה, שניאור זלמן דנציגר, נידון לשלוש שנות מאסר בלבד ולפני זמן מה שוחרר ממאסרו לאחר שנשיא המדינה חנן אותו והפחית חודשיים נוספים מעונשו.

אתמול נדון בבית־המשפט העליון ערעורו של נאשם אחר בפרשה, דוד קירשנבוים בן 29, שנידון ל־5 שנות מאסר. פרקליטו, עו"ד ששי גז, טען באוזני השופטים, שקירשנבוים הופלה לרעה במידת העונש לעומת דנציגר ואת ההפליה הזאת יש לתקן, במיוחד בימים שבהם זקוקה המערכת המשפטית לאמון הציבור.

נציגת פרקליטות המדינה, עו"ד מרגלית, הסבירה לשופטים, שנסיבותיו האישיות של דנציגר והיותו אב ל־5 ילדים חייבו להתחשב בו. כאן העיר נשיא בית־המשפט, השופט שמגר, כי יש לשופטים הרגשה שהדברים נעשו בחדרי חדרים וללא ביקורת והצורה שבה הוסכם על עיסקת הטיעון והחנינה פוגעת באמינות מערכת בתי־המשפט.

השופט בייסקי העיר, שהמדינה חייבת לחשוב היטב בטרם היא ממליצה על מתן חנינה במקרה כזה.

יצויין, שבישיבה הקודמת של בית־המשפט בערעורו של קירשנבוים ביקשו השופטים מהפרקליטות לנמק באופן ברור ומפורט מדוע נחתמה עיסקת הטיעון. ממהלך הדיון אתמול הוברר שההסברים לא סיפקו אותם. פסק הדין בערעורו של קירשנבוים יינתן במועד אחר.

(עתיים)

● עיריית עכו פנתה למינהלת פרוייקט חיבור הארצי בבקשה כי תתקצב את תיכנון השלב הראשון של סילוק שופכי העיר לים. לשם כך ביקשה העירייה סכום של 58 אלף ש"ח לתיכנון הפרוייקט.

● דאון ממונע ילווה גם בעונה זו את להקות הציפורים הנודדות אשר החלו להופיע בימים אלה באיזורי הנגב הדרומי והמרכזי.

● שר המסחר והתעשייה, אריאל שרון, סייר בשעות הבוקר במספר ישובים בשומרון ובבנימין, יחד עם צוות משרדו.

● מנהל מרכז שמעון ויזנטל בישראל, היסטוריון השואה אפרים זורוף, מסר לשלטונות אוסטרליה רשימה נוספת של חשודים בפשעי הנאצים.

לחיה, יוסי וקיבוץ העוגן
אתכם ביגונכם על
משה
כי איננו
איש רעים ואדם רגול היה
חברים בנגבה

לאתי שואף ובני משפחתה
משתתפים בצערכם
במות
הסב
קיבוץ דביר

עם המשפחה וקיבוץ שמיר
אבלים על מותו
של חברנו
חיים שפיגלר ז"ל
מראשוני מדור התעשייה
חבריו במחלקה לתכנון
של התק"ם

בפלילים

חשוד בביצוע מעשים מגונים בבתו בת ה־12

תושב קריית־שמונה בן 44 נעצר על־ידי המשטרה בחשד [...] מעשים מגונים במשך תקופה ארוכה בבתו בת ה־12.

האם, שהתלוננה על המיקרה במשטרה סיפרה, כי לפני [...] הבחינה בהתנהגותה המוזרה של בתה והחליטה לקרוא [...] בקריאה התברר לה שהאב נוהג לבצע בילדה מעשים מגונים [...] תקופה ארוכה. היא ניסתה לדובב את הילדה אך זו שתקה [...] עליה לבל תתלונן במשטרה. לפני יומיים, כאשר חזר האב משירות מילואים, הבחינה האם כי הוא נכנס לחדרה של הבת ומבצע בה מעשים מגונים. לנוכח הגישה האם תלונה למשטרת קריית־שמונה והאב נעצר.

יהודה [...]

קנס ומאסר על תנאי למורה שהיכה תלמיד

ארבעה חורשי מאסר על תנאי לשלוש שנים וקנס של 600 ש"ח הטיל אתמול שופט השלום בדימונה צבי סגל על מורה שהיכה תלמיד.

המורה, מחג'נה זיאר בן 26 מכפר מוסמוס, הואשם כי היכה [...] כשלושה חדשים בבית־הספר הבדואי „אל־הושלה". הוא היכה [...] במקל מטאטא ברגליו ובאחוריו והתלמיד נזקק לטיפול רפואי.

המורה הביע חרטה על המעשה והורשע בעקבות הודאתו [...] חבלנית.

השופט סגל אמר בעת מתן גזר־הדין, כי אין לאפשר התנהגות אלימה מצד מורה כלפי תלמיד, מה גם שהמורה השתמש במקל [...] להכות, וכי הוא רואה את המעשה בחומרה.

שלי יחימוביץ'

חשוד במעשים מגונים בילדות ובזקנה

חשוד בביצוע מעשים מגונים בילדות נלכד על־ידי [...] חיפה כשהוא מלטף את ישבנה של קשישה.

החשוד, דוד ששון בן 25, הובא אתמול לבית־משפט השלום [...] והשופט רפאל חרסונסקי הורה על הארכת מעצרו [...] כדי לקבוע אם יש לאשפזו לטיפול בבית־חולים לחולי נפש.

נציג המשטרה טען בבית־המשפט, כי החשוד נהג לבצע [...] האחרונים מעשים מגונים בילדות בנות 4 עד 10 [...] שפרינצק שבחיפה, וכי בחקירתו במשטרה הודה [...] שיוחסו לו.

יואב [...]

למשפחת בן דוד ולקיבוץ העוגן
אתכם באבלכם
במות
משה בן דוד
ז"ל
קיבוץ דליה
זהר דליה

לחיה ולקיבוץ העוגן
אתכם באבלכם במות
משה בן־דוד
בית רפאל כץ ושות'

לחיה, למשפחה ולקיבוץ העוגן
אתכם באבלכם הכבד
במות
משה בן דוד
חבריו בגן שמואל

למשפחת שפיגלר ולבית שלאג
קיבוץ שמיר
תנחומינו הכנים
במות
חיים ז"ל
דרור אלון, דרור אביבי
חברה ימית חיפה בע"מ

הקבה"א שוקל פנייה לבג"ץ בעניין עיכוב הנפקת „תכן"

הליכוד מונע אישור ההנפקה בוועדת הכספים כפעולת תגמול נגד צבן ● אורון: הקבה"א הוא התנועה ההתיישבותית היחידה שהעדיפה גיוס כספים בשוק ההון על סיוע ממשלתי ● גרוסמן: הליכוד מנסה להנהיג חוקי הג'ונגל בכנסת

כתבנו הכלכלי, יצחק שור

הקיבוץ הארצי שוקל לפנות לבג"ץ נגד ועדת הכספים של הכנסת בגלל העיכובים באישור ההנפקה של מפעלי תכן של קיבוצי השומר הצעיר.

הוועדה לא הצליחה גם אתמול להתגבר על העיכובים, פרי יוזמתם של חברי הכנסת מהליכוד, אשר חוסמים את הנפקת מפעלי תכן כפעולת תגמול נגד פניית ח"כ יאיר צבן לבג"ץ בעניין חלוקת הכספים היחודיים למוסדות מפלגתיים.

מזכיר הקיבוץ הארצי, חיים אורון (ג'ומס), אמר אתמול לחברי הוועדה, כי הקיבוץ הארצי היה הגוף המיישב היחידי שלא בא לוועדה להשיג סיוע ממשלתי, אלא העדיף ללכת לשוק ההון כדי לגייס בעצמו את המשאבים הדרושים לו, וכל זאת על בסיס הבטחת משרד־האוצר שבשוק ההון תהיה אפשרות לגיוס כספים.

„אני נדהם מהתופעה הנחשפת לנגד עיני. התברר לי שמנסים להחיל על הקיבוץ הארצי כללים בלתי עניינים ובלתי רלוונטיים. זאת אפילו שהקיבוץ הארצי לא ישלים עימה" — אמר ג'ומס.

אינו בעל עניין

בפתח הישיבה הודיע היו"ר, ח"כ אברהם שפירא, כי קיבול חוות דעת של היועץ המשפטי של ועדת הכספים, אלעזר דמביץ, הקובעת, שאין לראות את יאיר צבן כבעל עניין המנוע מלדון בבעייה של הנפקות „תכן". הטענה שצבן הוא בעל עניין הועלתה על־ידי חברי הכנסת מהליכוד כאחת הדרכים לעכב את ההנפקה.

ח"כ יהושע מצא (חרות) טען, כי התשקיף אשר ניתן לוועדה שונה מהתשקיף אשר קיבל לידיו כמה ימים קודם לכן וביקש שהות נוספת ללמוד את מה שכינה תשקיף חדש. מצא לא השתכנע מהסבריהם של היועצים המשפטיים של „תכן" ושל הרשות לניירות ערך, אשר הסבירו לו שמדובר למעשה באותו תשקיף, כשהתשקיף השני כולל בירורים נוספים.

ח"כ אריאל ויינשטיין (ליברלים) אמר, כי התרשם מאוד מההחלטה הנחרצת של ח"כ צבן לעקור עיוותים וכי הוא מצפה ממנו לנהוג כך גם בקשר לעיוותים, לדבריו, של הקיבוץ הארצי. הוא תבע לזמן לוועדת הכספים את נציגי משרדי החינוך והבריאות ומינהל מקרקעי ישראל כדי לברור את ההעדפות שניתנות, לדבריו, לקיבוץ הארצי.

ח"כ יאיר צבן שיבח את חברי הכנסת מהליכוד, שתוך גילוי מניעיהם חשפו את הסיבה לפעולת התגמול שלהם. הוא ציין שחברי הליכוד מנסים לחבל ב„תכן" מתוך מניעים פוליטיים גסים. „חבל על המאמצים שאתם משקיעים, לא אבטל את העתירה לבג"ץ", אמר צבן.

ח"כ שפירא החליט לתת לח"כ מצא שהות ללמוד את התשקיף החדש והודיע, כי יפנה לרשות לניירות ערך לאשר את ההנפקה ל„תכן" בסוף מארס. אישור הרשות הכרחי שכן אתמול פגה התקופה שנדרשה לקבלת אישור ועדת הכספים של הכנסת להנפקת אגרות החוב.

יו"ר סיעת מפ"ם בכנסת, חייקה גרוסמן, האשימה את ח"כי הליכוד בנסיון להנהיג בכנסת חוקי ג'ונגל.

גרוסמן האשימה את הליכוד והדתיים בפעולת תגמול נגד צבן, משום שהוא פנה לבג"ץ ותבע להפעיל קריטריונים ענייניים בחלוקת הקצבות למוסדות תרבות ומשום שהוא מתנגד להקצבות למוסדות שאינם קיימים.

100 מיליון מ"ק מים יישפכו לים המלח בגלל אי־הקמת יחידת שאיבה

אמר שר־החקלאות בפתיחת סכר הוויסות ליד דגניה והאשים האוצר בגרימת נזק של 75 מיליון דולר למשק המים

ביקורת בלפי משרד־האוצר, על כי לא אישר בשעתו רכישת יחידת שאיבה למים מתוי"ל ובכך נגרם אובדן של מים רבים הנשפכים לריק לים המלח, השמיע אתמול שר־החקלאות, אריק נחמקין, בטקס פתיחת סכר הוויסות שליד דגניה.

הסכר מוליך מים מן הכינרת לכיוון ים המלח בקצב של כ־110 מטרים מעוקבים מים לשעה.

בטקס צויין, כי השמועות בדבר הצפת הכינרת היו מופרזות ובלתי־נכונות, וכי הסיבה היחידה לפתיחת הסכר החדש היא החשש כי המשך הגשמים ומי הנגר הבאים מן החרמון יגרום להצפת חופים מסביב לכינרת.

במהלך הטקס הקצר, בו נטלו חלק שר־החקלאות וסגנו, ראשי חברת „מקורות" ואנשי המועצה האזורית עמק הירדן, ציין נחמקין, כי באירוע זה יש משום תערובת של עצב ושמחה. פתיחת הסכר פירושה, לדברי השר, שכ־100 מיליון מטרים מעוקבים מים יתבזבזו ויישפכו לריק לים המלח, והנזק שייגרם למשק המים הישראלי בשל כך יהיה כ־75 מיליון דולר.

שר־החקלאות טען עוד, כי האחריות על אובדן מים אלה מוטלת על משרד־האוצר ועל אותם גורמים שצריכים היו להפעיל השפעתם על המשרד הזה, למען הקמת יחידת שאיבה רביעית באתר צפיר של המוביל הארצי שבצפון הכינרת.

(עתיים)

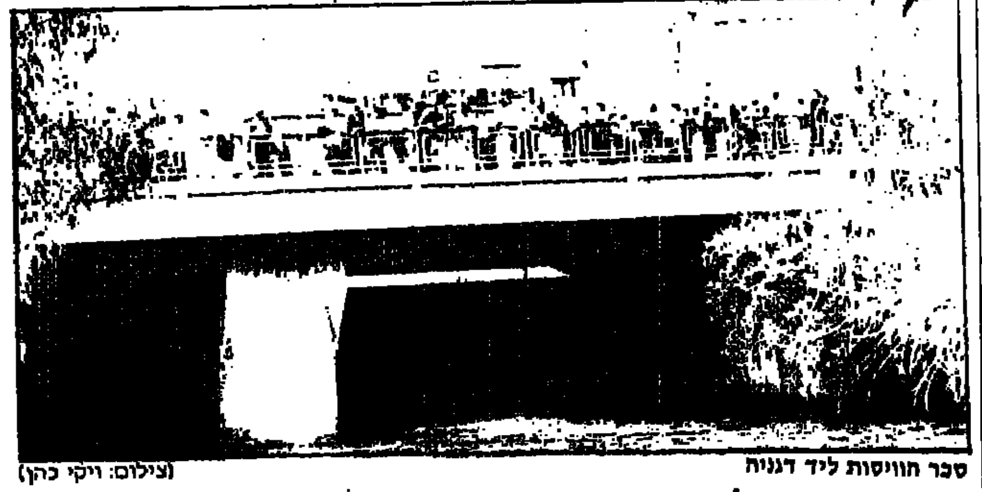

סכר הוויסות ליד דגניה (צילום: ויקי כהן)

האוצר נענה לבקשת ההסתדרות להאריך חוק הפיקוח על המחירים

כתבנו הכלכלי בירושלים, אורי נחשון

שר־האוצר משה נסים יפגוש היום בלשכתו עם משלחת של נציגי איגודים מקצועיים בראשות מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר, לדיון מוקדם לקראת פתיחת המו"מ על הסכמי השכר החדשים בסקטור הציבורי.

בכוונת האוצר וההסתדרות להביא לסיום המו"מ עד אפריל ולחתום הסכם על סמך דו"ח ועדת זוסמן על מבנה השכר בסקטור הציבורי, שאמורה לסיים את עבודתה עד אמצע מארס.

האוצר נענה לבקשת מזכיר ההסתדרות להביא לאישור הממשלה את הארכת חוק הפיקוח על המחירים לשנה נוספת, בניסיון לשפר את האווירה לקראת המו"מ הצפוי.

„החלטת משרד־האוצר להאריך בשנה את חוק הפיקוח על המחירים היא מכה נוספת הנוחתת על התעשייה" — אמר אתמול נשיא התאחדות התעשיינים, דב לאוטמן, בתגובה להחלטה להאריך את החוק בשנה נוספת מ־1 באפריל 88.

בת"א מכריזים קיצוצים ומוציאים מיליונים לפרוייקטים שונים

ירון זליג

הנהלת עיריית ת"א אישרה בסוף השבוע סכום של כ־8 מיליון ש"ח לביצוע פרוייקטים שונים בעיר, וזאת חרף התבטאויות בכירים בעיריה, בכללם ראש העיר שלמה להט, בדבר הצורך לקצץ בהוצאות העיריה.

בשתי ישיבות שקיימה ביום שישי וראשון אישרה הנהלת העיריה סכום של 320 אלף ש"ח לבית"ס לחזנות, 600 אלף ש"ח למרכז למחול בנווה־צדק, 1.6 מיליון ש"ח להקמתו של מרכז קהילתי ברמת־אביב, 240 אלף ש"ח להקמת בריכה בקריית־שלום, 200 אלף דולר למעון יום ברמת־ישראל וכן למעלה מ־300 אלף דולר להקמתם של שני גנים ציבוריים חדשים. כמו־כן אישרה ההנהלה תקציבים להשתלמויות מקצועיות של עובדי העיריה בחו"ל.

כתבנו מציין, כי בימים האחרונים מתחו בכירים בעיריה ביקורת על הקצבות נוספות אלו וגזבר העיריה, יצחק אלרון, הזהיר בישיבות ההנהלה מפני הוצאותיהן החמורות על מאזנה של העיריה. בכירים בעיריה טענו, כי ראש העיר מבקש לתקציב סכומי כ[...] נוספים [...] הסמוך למועד הגשת בקשתה [...] עיריית ת"א למשרדי האוצר והפנים להעלאת מיסי הארנונה, כדי שיתרשמו שמצבה של העירייה דחוק ויאשרו את בקשת העירייה להעלאת [...] מיסים ב־15 אחוז.

מלשכת ראש העיר [...] אמש טענות אלו ואמרו, כי לא סביר [...] יוקא בשנות בחירות. יבקש ראש העיר [...] הדגיש את הידלדלות מקורותיה הכספיים של העיריה.

דובר העיריה, בני כהן, שהכחיש טענות אלו, אמר, כי [...] הקצבות שאושרה מצומצמת לעומת [...] שביקשה הנהלת העיר להביא לאישור [...]. הוא הוסיף, כי ההכרזות על קיצוצים בתקציב אינן בגדר הכרזות בלבד והעירייה נחושה בדעתה לקצץ בהוצאותיה.

לדבריו, חלק גדול מהתקציב שאושר בסוף השבוע הינו לפרוייקטים הנמצאים בשלבי ביצוע שונים.

ההכרעה בעניין השופטים — לאחר עיון בחומר נוסף

היום יגיע לידיו של היועץ המשפטי לממשלה החומר המשלים הקשור בחקירת ארבעת השופטים החשודים בקבלת שוחד והפרת אמונים. את החומר יביאו נציגי היחידה לחקירת פשעים חמורים במשטרה.

היועץ המשפטי יכנס את צמרת פרקליטות המדינה כדי לגבש עמדה בעניין הרגיש הזה לאחר שיעיין בחומר.

בניגוד לפרסומים שונים התקשו אתמול גורמים משפטיים לנקוב במועד שבו תתקבל ההכרעה בפרשה, אולם ברור כי היא תשתהה ימים אחדים. המדובר בנושא חמור וקשה להכרעה ומכאן העיכוב המתמשך. בחוגים שונים נמתחה ביקורת על היועץ המשפטי שאיננו ממהר להגיש או לבטל את כתבי האישום נגד השופטים.

בצלאל עמיקם

נמשכת שביתת רופאי המדינה והמרדימים

המרדימים משביתים היום את חדרי הניתוח ב„רוטשילד", „הלל יפה", „סורוקה" ו„שיבא". הרופאים הממשלתיים משביתים את מכון הרנטגן והאיזוטופים ב„הלל יפה", חדרי הניתוח ב„שערי צדק" ומכון הלב ב„שיבא".

הנהלת הסתדרות הרפואית פנתה לקיסר בדרישה לשתף אותם בדיונים על שינויים בהנהלת מרכז קופת חולים. הרופאים טוענים, כי ההסתדרות דוגלת ברעיון של שיתוף העובדים בניהול המפעלים והמוסדות, ועל כן הם תמהים שאינם שותפים בקביעת מועמדים לניהול גדול מוסדות הרפואה במדינת ישראל.

יוסף שמי

פרס העבודה הוענק ל־12 יחידים ושישה צוותים

באחרונה עלה פריון העבודה במשק ב־4.7 אחוזים, בעוד שבתקופת האינפלציה הדוהרת כמעט ולא עלה פריון העבודה כלל. דברים אלה אמר מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר בטקס הענקת פרס העבודה של ההסתדרות ע"ש מרדכי נמיר, שנערך אתמול באולם הסתדרות המורים בתל־אביב. כן ציין קיסר, בדברי ברכתו, שפנה לשר החינוך יצחק נבון בקריאה להנהיג לערך העבודה בכל בתי הספר בארץ.

הפרס הוענק ל־12 עובדים ול־6 צוותים על הצטיינותם בעבודה ועל רעיונות שתרמו להעלאת פריון העבודה במקומות עבודתם.

בתשואות סוערות התקבל חתן הפרס יהודה מור בן ה־91 אחרון ראשוני נהלל שנותר בחיים. מור הודה לוועדת הפרס בשם הזוכים. כן עמד בדבריו על עבודתו בארץ, אליה עלה לפני כ־84 שנים מרוסיה. בין השאר ציין שהוא נמנה עם ראשוני חברי ההסתדרות.

(שע"ה)

„אלוהים שלח לילדיכם חיסונים, מדוע לא תיקחו?"

מאות הורים פנו לתחנות לבריאות המשפחה בבני־ברק, כדי להסדיר חיסונים לילדיהם. הפנייה באה לאחר שהוברר, כי אחד הילדים חלה בדיפטריה. מחלה זו, כידוע, נעלמה כמעט לחלוטין, לאחר מתן החיסונים המשולשים לילדים.

אל ראש העירייה הרב משה אירנשטין הגיע גם מכתבו של האפידמיולוג הראשי במשרד הבריאות ד"ר פ. סלייטר, שבו ציין, כי מקרה המחלה הוא הראשון בילד יהודי בארץ מאז שנת תשל"ב. הוא הוסיף, כי תסמונת מחלת „האדמת המולדת", שהיא מסוכנת, נעלמה כמעט כליל ונותרה רק בין הילדים לא חוסנו, מחמת התנגדות הוריהם לחיסונים.

ד"ר סלייטר הדגיש במכתבו, כי „המחלות הן אמנם משמים, אך למחלות אלה כבר שלח הקב"ה חיסונים מתאימים — ומדוע שלא יינתנו לכל הילדים?"

בעקבות זאת פנו ראש העירייה וחבר הנהלתה לציבור ההורים שלא חיסנו את ילדיהם, שיגשו בלא שהיה לתחנות לבריאות המשפחה, כדי להסדיר את נושא החיסונים.

(עתיים)

חייל נהרג וארבעה נפצעו בתאונת דרכים ליד עזה

חייל צה"ל נהרג וארבעה חיילים נפצעו בתאונת דרכים שהיתה שלשום ליד הכביש הראשי בין עזה לדיר אל בלח. הרכב הצבאי שהיה מעורב בתאונה — אשר נסיבותיה טרם הובהרו — הוצת ונשרף כליל על ידי אלמונים. התאונה היתה סמוך לשעה 6 בערב, ליד כפר דרום.

הפצועים הוחשו במסוקים לביה"ח „סורוקה" בבאר שבע ונמסר, כי שניים מהם פצועים באורח בינוני ושניים פצועים קל.

(עתיים)

אלון גרינפלד — רב־אמן בינלאומי בשחמט

אלון גרינפלד, 24, מבאר שבע השיג אמש את הציון השני הדרוש כדי לקבל את הגבוה בדרגות בדירוג השחמטאים בעולם - דרגת רב אמן בינלאומי.

אלון גרינפלד, שניצח אמש את ליאון לדרמן, השיג 9.5 נקודות מ־13 משחקים בתחרות הבינלאומית בשחמט הנערכת בבאר שבע. גם הפסד של גרינפלד, בסיבוב האחרון שייערך היום, לשחמטאי הנודע ויקטור קורצ'נוי, לשעבר סגן אלוף העולם בשחמט, לא ימנע ממנו את קבלת הדרגה. קורצ'נוי עצמו, לא סיים אמש את משחקו עם רונן לב מהוד השרון. במשחק שהסתיים אמש ניצח רב האמן יוסף פינטר מהונגריה את ישראל שרנצל.

לגרינפלד 9.5 נקודות, והוא מקדים את פינטר - 9, קורצ'נוי — 8 (1), ג'ון סטל מאנגליה — 7.5 (1), גדי רכליס — 7 (1).

עידו ספקטור מעין שמר, מוליך בראש בתחרות על אליפות ההתיישבות העובדת בשחמט שהחלה בגבעת חביבה. לאחר שלושה סיבובים היו לספקטור 3 נקודות. בהקדימו את סרג'יו וקסלר מרמות מנשה, רון הילפר מעין דור, אפרים טרנר מהחותרים ועדי שטיין מכפר מסריק — 2.5 כל אחד. 32 שחמטאים משתתפים בתחרות המנוהלת על־ידי נתן יונגרייס מהעוגן.

אבי אמיר

מזג אוויר

[...] מעונן חלקית [...] ירושלים 10 עד 14, רמת־הגולן 9 עד 13, [...] 10 עד 11, חיפה 15 עד 19,
טבריה 14 עד 20, נצרת 11 עד 15, עפולה 10 עד 17, שומרון 11 עד 15, תל־אביב 14 עד 19, לוד 12 עד 17, יריחו 15 עד 21, עזה 15 עד 21, עזה [...] 13 עד 18, באר־שבע 12 עד 17, אילת 18 עד 26.
(עתיים)